

II

(Незаконодателни актове)

РЕГЛАМЕНТИ

ДЕЛЕГИРАН РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 2021/1078 НА КОМИСИЯТА

от 14 април 2021 година

за допълнение на Регламент (ЕС) 2021//523 на Европейския парламент и на Съвета чрез определяне на инвестиционните насоки за фонд InvestEU

ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз,

като взе предвид Регламент (ЕС) 2021/523 на Европейския парламент и на Съвета от 24 март 2021 г. за създаване на програмата InvestEU и за изменение на Регламент (ЕС) 2015/1017 ⁽¹⁾, и по-специално член 8, параграф 9 от него,

като има предвид, че:

- (1) Целта на програмата InvestEU е да се подкрепят операции по финансиране и инвестиране, които допринасят за постигането на целите на политиката на Съюза, установени в членове 3 и 8 от Регламент (ЕС) 2021/523.
- (2) Съгласно член 8 от Регламент (ЕС) 2021/523 фондът InvestEU ще функционира посредством четири компонента на политиката, които отразяват приоритетите на политиката на Съюза, а именно устойчива инфраструктура, научни изследвания, иновации и цифровизация, малки и средни предприятия и социални инвестиции и умения.
- (3) Съгласно член 14, параграф 1, буква г) от Регламент (ЕС) 2021/523, за да бъдат допустими за подкрепа от фонда InvestEU, операциите по финансиране и инвестиране в рамките на всеки от тези компоненти на политиката трябва да са съгласувани с инвестиционните насоки, установени от Комисията. За тази цел съгласно член 24, параграф 1, буква б) от Регламент (ЕС) 2021/523 инвестиционният комитет проверява дали предложенията за операции по финансиране и инвестиране, представени от партньорите по изпълнението, отговарят на изискванията, определени в тези инвестиционни насоки.
- (4) Инвестиционните насоки се състоят от хоризонтална част, която се прилага за всички операции по финансиране и инвестиране в рамките на фонд InvestEU, и от част „компоненти на политиката“, в която се установяват специални разпоредби за операциите по финансиране и инвестиране в рамките на всеки компонент на политиката.
- (5) В съответствие с член 8, параграф 9 от Регламент (ЕС) 2021/523 Комисията изготви инвестиционните насоки в тесен диалог с групата на Европейската инвестиционна банка и други потенциални партньори по изпълнението.
- (6) За да могат предвидените в настоящия регламент мерки да започнат да се прилагат незабавно, той следва да влезе в сила в деня след деня на публикуването му в Официален вестник на Европейския съюз,

⁽¹⁾ ОВ L 107, 26.3.2021 г., стр. 30.

ПРИЕ НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

Член 1

Приемат се инвестиционните насоки относно операциите по финансиране и инвестиране по линия на фонда InvestEU, създаден с Регламент (ЕС) 2021/523, както са установени в приложението.

Член 2

Настоящият регламент влиза в сила в деня след деня на публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко във всички държави членки.

Съставено в Брюксел на 14 април 2021 година.

За Комисията
Председател
Ursula VON DER LEYEN

ПРИЛОЖЕНИЕ

ИНВЕСТИЦИОННИ НАСОКИ ЗА ФОНДА INVESTEU

Съдържание

1. ОБХВАТ	22
2. ХОРИЗОНТАЛНИ РАЗПОРЕДБИ	22
2.1. Принос към целите на политиката на Съюза и добавена стойност от Съюза	22
2.2. Неефективност на пазара, неоптимални инвестиционни ситуации и допълняемост	23
2.3. Общи изисквания по отношение на операциите по финансиране и инвестиране	23
2.3.1. Партньори по изпълнението, финансови посредници и крайни получатели	23
2.3.2. Видове финансови продукти и изисквания с цел гарантиране на общия интерес с партньорите по изпълнението и финансовите посредници	25
2.3.3. Изключени дейности	26
2.3.4. Съображения относно държавната помощ	26
2.4. Оценка на риска	26
2.5. Валута на финансирането	27
2.6. Принципи на разпределяне по компоненти на политиката	28
2.7. Географска и секторна диверсификация	28
2.8. Раздели „Държави членки“ в рамките на компонентите на политиката	29
2.9. Операции за смесено финансиране, получаващи подкрепа от фонда InvestEU	29
2.10. Стратегически инвестиции	30
3. НАСЪРЧАВАНЕ НА УСТОЙЧИВИ ИНВЕСТИЦИИ	31
3.1. Проследяване на разходите в областта на климата и околната среда и докладване	32
3.2. Проверка на устойчивостта	33
3.3. Схема за справедлив преход в рамките на InvestEU	33
4. ИЗПОЛЗВАНЕ НА ГАРАНЦИЯТА ОТ ЕС	34
4.1. Общи финансови продукти	35
4.1.1. Използване на гаранцията от ЕС за операции от типа на дълговите операции	35
4.1.2. Използване на гаранцията от ЕС за операции от типа на капиталовите операции	36
4.2. Тематични финансови продукти	36
4.2.1. Използване на гаранцията от ЕС за операции от типа на дълговите операции	36
4.2.2. Използване на гаранцията от ЕС за операции от типа на капиталовите операции	36
5. ФИНАНСИРАНЕ, ПРЕДОСТАВЕНО ОТ ПАРТНЬОРА ПО ИЗПЪЛНЕНИЕТО	36
5.1. Общи финансови продукти	37
5.1.1. Дългово финансиране, предоставено от партньора по изпълнението	37
5.1.2. Капиталово финансиране, предоставено от партньора по изпълнението	37
5.2. Тематични финансови продукти	38
5.2.1. Дългово финансиране, предоставено от партньора по изпълнението	38
5.2.2. Капиталово финансиране, предоставено от партньора по изпълнението	38

6. КОМПОНЕНТИ НА ПОЛИТИКАТА	39
6.1. Компонент, свързан с устойчивата инфраструктура	39
6.1.1. Области на политиката на намеса	39
6.1.2. Характеристики на потенциалните финансови продукти	47
6.2. Компонент, свързан с научните изследвания, иновациите и цифровизацията	49
6.2.1. Области на политиката на намеса	49
6.2.2. Характеристики на потенциалните финансови продукти	52
6.3. Компонент, свързан с МСП	55
6.3.1. Области на политиката на намеса	55
6.3.2. Характеристики на потенциалните финансови продукти	56
6.4. Компонент, свързан със социалните инвестиции и уменията	58
6.4.1. Области на политиката на намеса	58
6.4.2. Характеристики на потенциалните финансови продукти	62

1. ОБХВАТ

В настоящите инвестиционни насоки се определят изискванията за допустимост на финансовите продукти и операциите по финансиране и инвестиране в рамките на компонентите на политиката на фонда InvestEU в съответствие с член 8, параграф 9 от Регламент (ЕС) 2021/523 на Европейския парламент и на Съвета от 24 март 2021 г. за създаване на програмата InvestEU и за изменение на Регламент (ЕС) 2015/1017 ⁽¹⁾ (наричан по-нататък „Регламента за InvestEU“):

- а) финансовите продукти, посочени в член 2, параграф 9 от Регламента за InvestEU, и операциите по финансиране и инвестиране, посочени в член 2, параграф 10 от този регламент, трябва да отговарят на изискванията, установени в Регламента за InvestEU и в настоящите инвестиционни насоки;
- б) при вземане на решение съгласно член 24 от Регламента за InvestEU инвестиционният комитет трябва да проверява съответствието с настоящите инвестиционни насоки.

Настоящите инвестиционни насоки се отнасят както за раздел „ЕС“, така и за раздел „Държави членки“, установени в член 9 от Регламента за InvestEU, освен ако в настоящите насоки не е посочено друго. Определенията, посочени в член 2 от Регламента за InvestEU, се прилагат и за настоящите инвестиционни насоки.

2. ХОРИЗОНТАЛНИ РАЗПОРЕДБИ

2.1. Принос към целите на политиката на Съюза и добавена стойност от Съюза

Операциите по финансиране и инвестиране, подкрепяни от фонда InvestEU, следва да бъдат насочени към инвестиции, които носят добавена стойност от Съюза. Добавената стойност от Съюза може да се различава за различните операции по финансиране и инвестиране в рамките на специфичните финансови продукти, както е установено в рамките на всеки компонент на политиката в раздел 6 от настоящите инвестиционни насоки. Добавената стойност от Съюза на операциите по финансиране и инвестиране в рамките на финансовите продукти може да произтича също така от диверсификацията на риска на равнището на финансовите продукти чрез обхващане на различни сектори и географски региони. Освен това добавената стойност от Съюза може да произтича от приноса към устойчивостта на Съюза в области от стратегическо значение, както е изложено допълнително в точка 2.10 по-долу.

За постигане на целите на политиката на Съюза в областите на политиката, подкрепяни от InvestEU, както са установени в член 3 от Регламента за InvestEU и в приложение II към него по отношение на секторите в него, операциите по финансиране и инвестиране могат да допълват финансиране с безвъзмездни средства и друга подкрепа, по-специално чрез операции за смесено финансиране и съчетаване на различни форми на финансиране. Фондът InvestEU може по-специално да допълва съответни цели на политиката на програмата „Хоризонт Европа“ ⁽²⁾, Механизма за свързване на Европа ⁽³⁾, програмата „Цифрова Европа“ ⁽⁴⁾, програмата за единния пазар ⁽⁵⁾, Европейската космическа програма ⁽⁶⁾, Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР) ⁽⁷⁾, Кохезионния фонд ⁽⁸⁾, Европейския социален фонд+ (ЕСФ+) ⁽⁹⁾, Механизма за

⁽¹⁾ ОВ L 107, 26.3.2021 г., стр. 30.

⁽²⁾ Регламент (ЕС) № 1291/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2013 г. за установяване на „Хоризонт 2020“ — рамкова програма за научни изследвания и иновации (2014—2020 г.) и за отмяна на Решение № 1982/2006/ЕО (ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 104).

⁽³⁾ Регламент (ЕС) № 1316/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2013 г. за създаване на Механизъм за свързване на Европа, за изменение на Регламент (ЕС) № 913/2010 и за отмяна на регламенти (ЕО) № 680/2007 и (ЕО) № 67/2010 (ОВ L 348, 20.12.2013 г., стр. 129).

⁽⁴⁾ Регламент (ЕС) 2021/694 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2021 година за създаване на програмата „Цифрова Европа“ и за отмяна на Решение (ЕС) 2015/2240 (ОВ L 166, 11.5.2021 г., стр. 1).

⁽⁵⁾ Регламент (ЕС) 2021/690 на Европейския парламент и на Съвета от 28 април 2021 година за създаване на програма за вътрешния пазар, конкурентоспособността на предприятията, включително малките и средните предприятия, областта на растенията, животните, храните и фуражите, и европейската статистика (програма „Единен пазар“), и за отмяна на регламенти (ЕС) № 99/2013, (ЕС) № 1287/2013, (ЕС) № 254/2014 и (ЕС) № 652/2014 (ОВ L 153, 3.5.2021 г., стр. 1).

⁽⁶⁾ Регламент (ЕС) 2021/696 на Европейския парламент и на Съвета от 28 април 2021 година за създаване на космическа програма на Съюза и Агенция на Европейския съюз за космическата програма и за отмяна на регламенти (ЕС) № 912/2010, (ЕС) № 285/2013 и (ЕС) № 377/2014 и на Решение № 541/2014/ЕС (ОВ L 170, 12.5.2021 г., стр. 69).

⁽⁷⁾ Регламент относно Европейския фонд за регионално развитие и относно Кохезионния фонд (все още не е публикуван, предстои второ четене в Парламента).

⁽⁸⁾ Регламент относно Европейския фонд за регионално развитие и относно Кохезионния фонд (все още не е публикуван, предстои второ четене в Парламента).

⁽⁹⁾ Регламент относно Европейския социален фонд плюс (ЕСФ+) (все още не е публикуван, предстои второ четене в Парламента).

възстановяване и устойчивост⁽¹⁰⁾, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР)⁽¹¹⁾, програмата „Творческа Европа“⁽¹²⁾, фонда „Убежище и миграция“⁽¹³⁾, фонда „Вътрешна сигурност“⁽¹⁴⁾, Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури (ЕФМДРА)⁽¹⁵⁾, Програмата за околната среда и действията по климата (LIFE)⁽¹⁶⁾, Иновационния фонд на схемата на ЕС за търговия с емисии (СТЕ)⁽¹⁷⁾, EU4Health⁽¹⁸⁾, Фонда за справедлив преход⁽¹⁹⁾ и Европейския фонд за отбрана⁽²⁰⁾.

2.2. Неэффективност на пазара, неоптимални инвестиционни ситуации и допълняемост

В съответствие с член 209, параграф 2, букви а) и б) от Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046 на Европейския парламент и на Съвета („Финансовия регламент“⁽²¹⁾) гаранцията от ЕС е насочена към преодоляване на неэффективност на пазара или на неоптимални инвестиционни ситуации и към постигане на допълняемост, както е посочено в раздел А от приложение V към Регламента за InvestEU⁽²²⁾.

2.3. Общи изисквания по отношение на операциите по финансиране и инвестиране

2.3.1. Партньори по изпълнението, финансови посредници и крайни получатели

Съгласно член 2, параграф 13 от Регламента за InvestEU партньорите по изпълнението са допустими контрагенти, като например финансови институции, с които Комисията е сключила гаранционно споразумение.

⁽¹⁰⁾ Регламент (ЕС) 2021/241 на Европейския парламент и на Съвета от 18 февруари 2021 г. за създаване на Механизъм за възстановяване и устойчивост (ОВ L 57, 18.2.2021 г., стр. 17).

⁽¹¹⁾ Регламент (ЕС) № 1305/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. относно подпомагане на развитието на селските райони от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР) и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1698/2005 на Съвета (ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 487).

⁽¹²⁾ Регламент (ЕС) № 1295/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2013 г. за създаване на програма „Творческа Европа“ (2014—2020 г.) и за отмяна на Решения № 1718/2006/ЕО, № 1855/2006/ЕО и № 1041/2009/ЕО (ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 221).

⁽¹³⁾ Регламент за създаване на фонд „Убежище и миграция“ (все още не е публикуван, очаква се позицията на Съвета на първо четене).

⁽¹⁴⁾ Регламент за създаване на фонд „Вътрешна сигурност“ (все още не е публикуван, очаква се позицията на Съвета на първо четене).

⁽¹⁵⁾ Регламент (ЕС) № 508/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 15 май 2014 г. за Европейския фонд за морско дело и рибарство и за отмяна на регламенти (ЕО) № 2328/2003, (ЕО) № 861/2006, (ЕО) № 1198/2006 и (ЕО) № 791/2007 на Съвета и Регламент (ЕС) № 1255/2011 на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 149, 20.5.2014 г., стр. 1).

⁽¹⁶⁾ Регламент (ЕС) № 1293/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2013 г. за създаване на Програма за околната среда и действията по климата (LIFE) и за отмяна на Регламент (ЕО) № 614/2007 (ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 185).

⁽¹⁷⁾ Директива (ЕС) 2018/410 на Европейския парламент и на Съвета от 14 март 2018 г. за изменение на Директива 2003/87/ЕО с цел засилване на разходоофективните намаления на емисии и на нисковъглеродните инвестиции, и на Решение (ЕС) 2015/1814 (ОВ L 76, 19.3.2018 г., стр. 3); и Делегиран регламент (ЕС) 2019/856 на Комисията от 26 февруари 2019 г. за допълнение на Директива 2003/87/ЕО на Европейския парламент и на Съвета по отношение на функционирането на Фонда за иновации (ОВ L 140, 28.5.2019 г., стр. 6).

⁽¹⁸⁾ Регламент (ЕС) 2021/522 на Европейския парламент и на Съвета от 24 март 2021 г. за създаване на програма за действията на Съюза в областта на здравето (програма „ЕС в подкрепа на здравето“) за периода 2021—2027 г. и за отмяна на Регламент (ЕС) № 282/2014 (ОВ L 107, 26.3.2021 г., стр. 1).

⁽¹⁹⁾ Регламент за създаване на Фонда за справедлив преход (все още не е публикуван, очаква се подписване на акта).

⁽²⁰⁾ Регламент (ЕС) 2021/697 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2021 година за създаване на Европейски фонд за отбрана и за отмяна на Регламент (ЕС) 2018/1092 (ОВ L 170, 12.5.2021 г., стр. 149).

⁽²¹⁾ Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046 на Европейския парламент и на Съвета от 18 юли 2018 г. за финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза, за изменение на регламенти (ЕС) № 1296/2013, (ЕС) № 1301/2013, (ЕС) № 1303/2013, (ЕС) № 1304/2013, (ЕС) № 1309/2013, (ЕС) № 1316/2013, (ЕС) № 223/2014 и (ЕС) № 283/2014 и на Решение № 541/2014/ЕС и за отмяна на Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012 (ОВ L 193, 30.7.2018 г., стр. 1).

⁽²²⁾ В съответствие с последния параграф от раздел А от приложение V към Регламента за InvestEU операциите по рефинансиране не се подкрепят от гаранцията от ЕС, освен при специални изключителни и добре обосновани обстоятелства. Операциите по финансиране и инвестиране, които покриват съществуващи портфейли, попадащи в обхвата на това изключение, първоначално могат да бъдат въведени само в рамките на пилотна схема с ограничен бюджет по съответен компонент на политиката и следва да отговарят на всички условия, посочени в приложение V към Регламента за InvestEU и доуточнени в гаранционното споразумение.

Партньорите по изпълнението могат да предоставят финансиране на крайните получатели пряко ⁽²³⁾ или непряко чрез частни или публични финансови посредници.

Партньорите по изпълнението могат също така да станат консултиращи партньори, за да предоставят пряко или непряко техническа помощ и подкрепа за изграждане на капацитет на финансовите посредници и крайните получатели в рамките на консултантския център InvestEU. Финансовите посредници могат също да предоставят техническа помощ и подкрепа за изграждане на капацитет на крайните получатели или самите те да се възползват от нея.

Преките операции се отнасят до прякото финансиране от партньорите по изпълнението за крайните получатели ⁽²⁴⁾.

По отношение на непреките операции партньорите по изпълнението могат да сключват споразумения с финансови посредници в съответствие с член 208, параграф 4 от Финансовия регламент. В случай на финансиране чрез посредник съгласно член 208, параграф 4 от Финансовия регламент тези финансови посредници трябва да бъдат избрани от партньорите по изпълнението съгласно процедури, равностойни на прилаганите от Комисията. Тези процедури трябва да зачитат принципите за открити, прозрачни, пропорционални и недискриминационни процедури и да не допускат конфликт на интереси. Те могат да бъдат например под формата на покана за изразяване на интерес. Непреките операции могат да включват също така предоставяне на финансиране чрез инвестиционни платформи, както са определени в член 2, параграф 18 от Регламента за InvestEU.

В съответствие с член 209, параграф 2, буква а) и член 219, параграф 3 от Финансовия регламент чрез операциите по финансиране и инвестиране следва да се предоставя подкрепа само за крайни получатели, които се считат за икономически жизнеспособни съгласно международно приетите стандарти към момента на предоставяне на финансовата помощ от Съюза.

Допустимите крайни получатели трябва да са физически или юридически лица, включително:

- а) частни субекти, като дружества със специална инвестиционна цел или проектни дружества, големи предприятия, дружества със средна пазарна капитализация, включително малки дружества със средна пазарна капитализация ⁽²⁵⁾, и МСП;
- б) Субекти от публичния сектор (независимо дали са териториални или не, но с изключение на операции по финансиране и инвестиране със субекти ⁽²⁶⁾, пораждащи пряк риск за държавата членка) и субекти от типа на субектите от публичния сектор;
- в) смесени субекти, като публично-частни партньорства (ПЧП) и частни дружества с обществена цел; или
- г) организации с нестопанска цел.

Целевите крайни получатели по даден финансов продукт ще бъдат определени в гаранционното споразумение.

Партньорите по изпълнението не могат да се намират в никоя от ситуациите, посочени в член 136, параграф 1 или параграф 4, буква а) или буква б) от Финансовия регламент. По отношение на финансовите посредници и крайните получатели прилагането на член 136 трябва да бъде посочено в гаранционните споразумения. Когато операциите по финансиране и инвестиране са в полза на крайни получатели, които представляват големи предприятия, субекти от публичния сектор и субекти от типа на субектите от публичния сектор, ползващи се от улеснен достъп до капиталовите пазари или до банково финансиране или са свързани с по-ниски нива на риск, партньорът по изпълнението трябва да демонстрира висока добавена стойност от политиката.

Въз основа на информацията, получена от партньора по изпълнението, инвестиционният комитет следва да проверява дали операцията по финансиране или инвестиране, която се ползва с подкрепа от InvestEU и която е представена от партньор по изпълнението, или комбинацията от такива операции, представена от повече от един партньор по изпълнението:

- а) за преки операции: не надвишава 50 % ⁽²⁷⁾ от общия размер на разходите по проекта;

⁽²³⁾ Прякото капиталово и квазикапиталово финансиране не е разрешено в рамките на раздел „ЕС“ на компонента, свързан с МСП.

⁽²⁴⁾ Като пряка операция се третира операция по финансиране или инвестиране под формата на, или включваща, гаранция от партньора по изпълнението за финансираща трета страна във връзка с конкретни проекти, оценени и избрани от партньора по изпълнението.

⁽²⁵⁾ Дружества със средна пазарна капитализация са дружества, които имат до 3 000 служители и не са МСП. Малки дружества със средна пазарна капитализация са дружества съгласно определението в член 2, параграф 22 от Регламента за InvestEU.

⁽²⁶⁾ Т.е. държавни органи или органи, които се ползват с пълна гаранция от държавата членка.

⁽²⁷⁾ За проекти с висока добавена стойност от политиката и когато е от основно значение да се привлекат допълнителни частни инвеститори чрез структури за финансиране (като например синдикирани заеми), тази цифра може да достигне до 70 % от общите разходи по проекта, както е установено допълнително в гаранционното споразумение.

- б) за непреки капиталови операции: не надвишава 50 % от общия размер на фонда ⁽²⁸⁾;
- в) за непреки дългови операции: финансовият посредник следва да запази най-малко 20 % от експозицията.

Тези изисквания се прилагат, освен ако не е посочено друго в точка 5 от настоящите инвестиционни насоки.

При непреки операции партньорът по изпълнението следва по силата на договор да изисква финансовият посредник да не може да включва една и съща трансакция с крайни получатели или с други посредници в повече от един портфейл, който се ползва с подкрепа от InvestEU.

При непреки капиталови операции, във връзка с изискването в буква б) по-горе, партньорът по изпълнението следва да изисква от потенциалните финансови посредници да го информират за намерението си да търсят инвестиции от друг партньор по изпълнението и/или от финансов посредник, който се ползва от гаранцията от ЕС, при спазване на изисквания за поверителност, които са задължителни за потенциалните финансови посредници.

От крайните получатели следва по силата на договор да се изисква потвърждение, че съчетаването на подпомагане от фонда InvestEU с подпомагане от други програми на Съюза не превишава общия размер на разходите по проекта, ако е приложимо, и че подпомаганото от InvestEU финансиране не се използва за предварително финансиране на безвъзмездни средства по програми на Съюза или че безвъзмездни средства по линия на програма на Съюза няма да бъдат използвани за възстановяване на подкрепа по InvestEU.

Партньорите по изпълнението следва да гарантират видимостта на подкрепата от InvestEU в съответствие с член 32 от Регламента за InvestEU, както е уточнено допълнително в гаранционните споразумения, като се отчита характерът на финансовия продукт и на крайните получатели.

2.3.2. Видове финансови продукти и изисквания с цел гарантиране на общия интерес с партньорите по изпълнението и финансовите посредници

2.3.2.1. Определяне на приоритетни цели на политиката

Ще бъдат определени ключови показатели за изпълнението, които показват постигнатото по приоритетите на политиката, за да бъдат степенувани по приоритет целите на политиката в рамките на всеки финансов продукт. В допълнение ще се използва едно или повече от следните средства:

- а) целеви суми за финансирането, което ще се предоставя за определени приоритети на политиката;
- б) конкретни специални критерии, насочени към съответните крайни получатели;
- в) различно покритие от гаранцията от ЕС на рисковете за конкретните приоритети на политиката;
- г) лимити на концентрация по сектори/географски региони;
- д) надлежно обоснован механизъм, основан на изпълнението, който да отразява постигнатото по специфичните приоритети на политиката;
- е) определяне на междинни цели и цели, свързани с разпределянето на допълнителни трансше от гаранцията от ЕС за нови или съществуващи финансови продукти на партньор по изпълнението; или
- ж) други подходящи средства.

Определените приоритети и приложимите инструменти ще се определят в гаранционното споразумение.

Освен това между Комисията и всеки партньор по изпълнението ще бъде установен тесен диалог с цел да се направлява политиката и да се извърши преглед на набора от операции, предвидени по линия на фонда InvestEU.

С цел да се осигурят гъвкавост и способност за реагиране на потенциално променящите се нужди на пазара и политиката в съответствие с изискванията в рамките на всеки компонент на политиката, Комисията и съответните управляващи органи по InvestEU могат да степенуват по приоритет допустимите области за финансиране, посочени в приложение II към Регламента за InvestEU, въз основа на средствата, описани в настоящата точка. По-специално Комисията може:

- а) да извършва заедно с тях периодичен преглед на набора от проекти, представен от партньорите по изпълнението. Наборът от проекти е съставен от обобщена информация (или подробна информация, обект на договорените ангажименти за поверителност между партньора по изпълнението и крайния бенефициер, ако е договорено в гаранционното споразумение) относно прогнозния размер на финансирането по съответните области на политиката, на равнище подсектори и географското покритие на операциите. По-подробна информация ще трябва да се предоставя относно тематичните продукти, определени в точка 2.3.2.2, и за операциите по финансиране и инвестиране, ползващи се от смесено финансиране, определени в точка 2.9;

⁽²⁸⁾ Възможни са изключения от ограничението от 50 % от размера на фонда, в случай че се използва раздел „Държави членки“. В точка 5.1.2 се определят допълнителни правила за инвестициите в капиталови фондове.

- б) да дава насоки относно тълкуването на критериите за допустимост и инструментите за приоритизиране, посочени в настоящите насоки;
- в) да прави преглед на изпълнението и обхвата на съответните финансови продукти с цел оптимизиране на постигането на приоритетите на политиката, посочени в настоящите насоки.

В рамката, изложена в настоящата точка 2.3.2.1, по общите финансови продукти могат да бъдат определени индикативни цели, насочени към конкретни цели на политиката.

2.3.2.2. Финансови продукти

Финансовите продукти могат да бъдат под формата на общи финансови продукти, тематични финансови продукти и съвместни общи или тематични финансови продукти.

Общите финансови продукти следва да подкрепят една или повече области на политиката, обхванати от всеки компонент на политиката, както е предвидено по-долу в точка 6 от настоящите инвестиционни насоки.

В надлежно обосновани случаи, в зависимост от рисковия профил на операциите по финансиране и инвестиране, насочени към конкретни цели на политиката, в рамките на компонентите на политиката могат да бъдат създадени **тематични финансови продукти**.

Тематичният финансов продукт следва да е насочен към ясно определена област на политиката с по-висока добавена стойност от Съюза, в която неефективността на пазара или неоптималната инвестиционна ситуация не може да бъде преодоляна с помощта на общи финансови продукти, тъй като значително се отклонява от правилата и условията на наличните общи финансови продукти. По-специално това може да се дължи на високорисковия профил на операциите по финансиране и инвестиране, който изисква по-голямо покритие на гаранцията от ЕС чрез асиметрично, ограничено или нулево споделяне на риска с партньора по изпълнението. Във всеки случай финансовият принос на партньора по изпълнението следва да е в съответствие с член 13, параграфи 4 и 5 от Регламента за InvestEU на база портфейл.

Тематичният финансов продукт следва да се основава на оценка на неефективността на пазара или на неоптималната инвестиционна ситуация, която следва да е пропорционална на характеристиките на предложени тематичен финансов продукт, доколкото този продукт вече не е бил обхванат от вече направени оценки и проучвания.

В допълнение към прегледа на набора от проекти партньорът по изпълнението следва да предостави на Комисията конкретна информация относно допустимостта за всяка операция по финансиране или инвестиране в рамките на тематичен продукт, както е предвидено в гаранционното споразумение.

Съвместен общ или тематичен финансов продукт може да бъде разработен с цел по-ефикасно постигане на цели на политиката, които попадат в повече от един компонент на политиката. Тези продукти следва да съчетават ресурси от два или повече компонента.

2.3.3. Изключени дейности

Фондът InvestEU не може да подкрепя дейности, посочени в раздел Б от приложение V към Регламента за InvestEU.

2.3.4. Съображения относно държавната помощ

Ресурсите на държавите членки в рамките на операциите по финансиране и инвестиране, които се ползват с подкрепа от фонда InvestEU по раздел „ЕС“ и раздел „Държави членки“, в определени случаи могат да се определят като държавна помощ по смисъла на член 107, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС). Въпреки това те са освободени от изискването за уведомяване за мерки за държавна помощ, предвидено в член 108, параграф 3 от ДФЕС, ако отговарят на изискванията съгласно Общия регламент за групово освобождаване ⁽²⁹⁾, по-специално в специалния раздел за InvestEU ⁽³⁰⁾ или в друг регламент за групово освобождаване ⁽³¹⁾. Съгласно член 108 от ДФЕС за всяка държавна помощ, която не отговаря на изискванията, заложи в някой от регламентите за групово освобождаване, трябва да бъде изпратено уведомление до Комисията.

2.4. Оценка на риска

За всички преки операции от типа на дълговите операции партньорите по изпълнението следва да извършват своята стандартна оценка на риска, като включват изчисление на вероятността от неизпълнение и очаквания процент на възстановяване, както и класификацията съгласно вътрешната система на партньора по изпълнението за определяне на рейтинга или за оценяване, и да докладват на Комисията за нея.

⁽²⁹⁾ Регламент (ЕС) № 651/2014 на Комисията от 17 юни 2014 г. за обявяване на някои категории помощи за съвместими с вътрешния пазар в приложение на членове 107 и 108 от Договора (ОВ L 187, 26.6.2014 г., стр. 1).

⁽³⁰⁾ Все още не е приет.

⁽³¹⁾ При наличието на държавна помощ в член 1, параграф 4, буква в) от Общия регламент за групово освобождаване се посочва, че регламентът не се прилага за предприятия в затруднено положение.

За да отразява цялостния риск на операцията, това изчисление следва да се извършва, без да се вземат предвид гаранцията от ЕС и финансовият принос на партньора по изпълнението. Трябва обаче да бъде отчетен фактът, че съгласно правилата и процедурите на партньора по изпълнението някои операции в рамките на тематичните продукти могат да попаднат извън обхвата на обичайните му рискови показатели. В тези случаи, за да се гарантира адекватно докладване на риска, партньорът по изпълнението следва да разработи в сътрудничество с Комисията адекватна оценка на риска.

Информация за очаквания рисков профил на операциите от типа на дълговите операции следва да се предостави също така на инвестиционния комитет като част от заявлението за подкрепа от фонда InvestEU. Операция от типа на дълговите операции е операция, която има рисковите характеристики на дълг и която може да включва инструменти под правната форма на дълг. Примери за дълг са заемите, финансовият лизинг, ипотеките, акредитивите, гаранциите, стендбай кредитните механизми и ценните книжа, емитирани на капиталовите пазари, като например облигациите; те могат да са първостепенни, тип „мечанин“ или подчинени, както и обезпечени или необезпечени.

За операциите от типа на капиталовите операции гаранцията от ЕС може да се използва за подкрепа на инвестиции в отделни субекти или проекти (инвестиции от типа на капиталовите инвестиции) от партньорите по изпълнението или чрез инвестиции във фондове (включително фондове на фондовете, механизми за съвместни инвестиции или други видове посредници) или други видове механизми за финансиране, свързани с рискове, характерни за портфейла от капиталов тип (портфейл от инструменти от типа на капиталовите инструменти).

Операция от типа на капиталовите операции е операция, която притежава рисковите характеристики на собствен капитал. Това може да включва инструменти под правната форма на собствен капитал, като например инвестиции в обикновени или привилегирани акции, и квазикапиталови или хибридни инструменти, като например дълбоко подчинени заеми с участия в печалбата, финансиране тип „мечанин“, заеми за рисков капитал, конвертируеми инструменти, варианти или други форми на капиталови стимули, когато притежателят им е изложен на риск от капиталов тип. За преките операции от типа на капиталовите операции партньорът по изпълнението следва да извършва своята стандартна оценка и съответно да докладва на Комисията за нея. За операциите, които попадат извън обхвата на редовните капиталови показатели, партньорът по изпълнението следва да разработи адекватен метод за оценка в сътрудничество с Комисията, за да се гарантира подходящо докладване.

Партньорът по изпълнението следва да използва стандартната си оценка на риска, за да определи дали дадена операция се класифицира като операция от капиталов или от дългов тип, независимо от правната ѝ форма и номенклатура, и съответно следва да докладва за това на Комисията.

За операциите с участието на посредник партньорите по изпълнението могат да използват стандартните процедури на финансовите посредници по отношение на оценката на риска на крайните получатели или оценката на операцията, както е приложимо. В гаранционното споразумение ще се предвижда, че резултатът от извършения от партньорите по изпълнението анализ въз основа на данните, получени от финансовите посредници на равнище портфейл, следва да се докладва на Комисията, за да може тя да оцени въздействието на тези операции върху риска, поет от гаранцията от ЕС, и адекватността на нуждите от провизии.

Операциите по финансиране и инвестиране следва да се картографират към обща рейтингова система, въведена съгласно член 11, параграф 1, буква б), подточка ii) от Регламента за InvestEU. Съответната информация за оценката на риска на операция по финансиране или инвестиране следва да се предоставя на инвестиционния комитет в съответствие с член 24, параграф 4 от Регламента за InvestEU и на Комисията за целите на докладването. Подробните изисквания следва да се уреждат в гаранционните споразумения, като се отчетат интересите на ЕС като гаранта и се гарантира подходяща защита на поверителността на частната и/или търговската информация с чувствителен характер.

2.5. Валута на финансирането

Гаранцията от ЕС за партньорите по изпълнението следва да се предоставя в евро.

Финансирането за крайните получатели по операциите по финансиране и инвестиране може да се предоставя във всяка валута със статус на законно платежно средство в дадена държава членка. Такова финансиране може да допринесе също така за развитието на местните капиталови пазари.

Финансирането може да бъде предоставено и в други търгуеми валути. Въпреки това партньорите по изпълнението и финансовите посредници следва да се стремят да не излагат крайните получатели на валутен риск. По правило финансирането може да бъде предоставяно на крайните получатели в други валути, различни от законното платежно средство на държавата, в която е установен крайният получател, единствено въз основа на сериозна икономическа обосновка. В тези случаи е за предпочитане финансирането да се предоставя в евро.

2.6. Принципи на разпределяне по компоненти на политиката

Финансовите продукти следва да се създават в рамките на подходящия компонент на политиката в съответствие със следните принципи:

- a) финансовите продукти за подкрепа на операции по финансиране и инвестиране, чиято основна цел е постигането на положително социално въздействие или развитието на умения, попадат в рамките на компонента на политиката, свързан със социалните инвестиции и уменията;
- b) финансовите продукти за подкрепа на портфейли, включващи само МСП и малки дружества със средна пазарна капитализация под формата на дълг или капитал чрез посредник, попадат в компонента на политиката, свързан с МСП, с изключение на продуктите, попадащи в обхвата на буква а). При преките операции финансовите продукти за подкрепа на портфейли, включващи само МСП и малки дружества със средна пазарна капитализация в обща област на политиката, както е посочено в член 8, параграф 1, буква в) от Регламента за InvestEU, следва да се разпределят към компонента, свързан с МСП, а финансовите продукти, насочени към други специфични области на политиката, следва да се разпределят към компонента, обхващащ съответната област;
- в) финансовите продукти за подкрепа на дейности, свързани с научните изследвания, иновациите или цифровизацията, попадат в компонента, свързан с научните изследвания, иновациите и цифровизацията, с изключение на посочените в букви а) и б);
- г) финансовите продукти за подкрепа на инфраструктурни операции, свързани с мобилни активи, внедряване на иновативни технологии, при които рискът е свързан главно с търсенето, и специфично за даден сектор развитие на пазара, следва да попадат в рамките на компонента, свързан с устойчивата инфраструктура, при следните условия:
- и) финансовите продукти, свързани със социалната инфраструктура ⁽³²⁾, следва да се разпределят към компонента, свързан със социалните инвестиции и уменията;
- ii) финансовите продукти, свързани с инфраструктура, за която основният риск произтича от дейности за технологично развитие и иновации, следва да се разпределят към компонента, свързан с научните изследвания, иновациите и цифровизацията. Въпреки това финансовите продукти, свързани с проекти, имащи за цел постигане на съответни цели на политиката за устойчива инфраструктура, могат да бъдат изпълнявани и разработвани също така от МСП и от малки дружества със средна пазарна капитализация в рамките на компонента за устойчивата инфраструктура, доколкото портфейлите не попадат в обхвата на буква б).

Капиталова подкрепа за МСП в съответствие с член 3, параграф 1, буква ж) от Регламента за InvestEU може да се предоставя чрез финансови продукти по всеки от компонентите на политиката.

Съвместните финансови продукти попадат в рамките на два или повече компонента съгласно съответния механизъм за разпределяне на гаранцията, посочен в гаранционните споразумения. Този механизъм за разпределяне на гаранцията може да предвижда предварително определено пропорционално разпределяне на всяка операция по финансиране или инвестиране между съответните компоненти на политиката, или друг механизъм.

Всяка индивидуална операция по финансиране или инвестиране, предложена от партньора по изпълнението, следва да се разпределя към съответния финансов продукт, за който се отнася. Когато операция по финансиране или инвестиране отговаря на критериите на няколко установени финансови продукта, тя следва да се разпредели към финансовия продукт, в рамките на който попада нейната основна цел, в съответствие с член 8, параграф 4 от Регламента за InvestEU.

При представянето на конкретна операция по финансиране или инвестиране партньорът по изпълнението следва да предложи съответния финансов продукт в рамките на компонента на политиката, към който следва да бъде разпределена операцията по финансиране или инвестиране.

2.7. Географска и секторна диверсификация

Обемът на операциите по финансиране и инвестиране, обхванати от гаранцията от ЕС в които и да било три държави членки, взети заедно, не може да надвишава 45 % от размера на финансирането, подкрепено от фонда InvestEU за всички партньори по изпълнението общо в края на инвестиционния период. Това не включва операциите по финансиране и инвестиране или съответните части от тях, обхванати от разделите „Държави членки“.

⁽³²⁾ Социална инфраструктура в контекста на компонента, свързан със социалните инвестиции и уменията, означава инфраструктура, подкрепяща предоставянето на социални услуги и избрани услуги от общ интерес (образование и здравеопазване) съгласно определението в Съобщението на Комисията относно социалните услуги от общ интерес и услугите от общ интерес (COM(2007) 725 final и COM(2006) 177 final). По-специално социалната инфраструктура в областта на социалните услуги подпомага предоставянето на благоприятстващи услуги, чрез които въз основа на персонализирана подкрепа се помага на хората да преодолеят неблагоприятните социални ситуации, в които се намират, и се спомага за тяхното приобщаване в обществото и за повишаване на тяхната пригодност за заетост. Този вид инфраструктура обикновено се предоставя на местно равнище и е свързана с интегрирано предоставяне на услуги и предоставяне в рамките на общността.

В допълнение трябва да се направи всичко възможно, за да се гарантира, че в края на инвестиционния период ще бъде обхванат широк кръг от допустимите области, които са изброени в приложение II към Регламента за InvestEU. По-специално това ще включва зараждащи се или слабо развити пазари и ще бъде съобразено с финансовите продукти, предоставяни от партньора по изпълнението. Всяка от допустимите области за операции по финансиране и инвестиране, посочени в приложение II към Регламента за InvestEU, може да бъде обхваната от финансов продукт.

С цел насърчаване на географската диверсификация могат да бъдат създадени инвестиционни платформи, които да съчетават усилията и експертния опит на партньорите по изпълнението с национални насърчителни банки и институции, които имат ограничен опит в използването на финансови инструменти.

В рамките на разделите „Държави членки“ географският обхват и специалното обособяване на средства ще бъдат включени в съответните споразумения за финансов принос.

2.8. Раздели „Държави членки“ в рамките на компонентите на политиката

Могат да бъдат създадени раздели „Държави членки“, които обхващат един или повече приложими компоненти на политиката. Те ще представляват обособени средства от предоставящите финансов принос държави членки с цел да се гарантира постигането на целите на политиката на фондовете при споделено управление и на Механизма за възстановяване и устойчивост или за целите, определени в споразумението за финансов принос, в зависимост от произхода на сумата, с която се прави принос. По разделите „Държави членки“ може, наред с другото, да се предоставя капиталова подкрепа на МСП в съответствие с член 3, параграф 1, буква ж) от Регламента за InvestEU.

Операциите по финансиране и инвестиране в рамките на разделите „Държави членки“ следва да се извършват в съответствие с правилата за фонда InvestEU и да съответстват на настоящите инвестиционни насоки, както и да спазват споразумение за финансов принос съгласно член 10 от Регламента за InvestEU, включително в съответствие с целите на програмите, по линия на които се предоставя финансов принос.

По всеки раздел „Държави членки“⁽³³⁾ може да се предоставя подкрепа при следните сценарии във връзка с финансовите продукти, определени в точка 2.3.2.2:

- а) съществуващ финансов продукт, предназначен за раздела „ЕС“, може също да бъде изпълнен в рамките на раздела „Държави членки“. Финансовият принос следва да бъде обособен за държава(и) членка(и) или регион(и), създава раздел „Държави членки“;
- б) могат да бъдат разработени специални финансови продукти, насочени към нужди и крайни потребители, които са специфични за държавата членка или региона, създава раздел „Държави членки“. Такъв финансов продукт може да бъде нов вид финансов продукт или може да се различава значително от съществуващ финансов продукт, разработен за раздел „ЕС“.
- в) финансовият продукт може да съчетава подкрепа от раздел „ЕС“ и раздел „Държави членки“, които да се допълват.

Две или повече държави членки могат да сключат съвместно споразумение за финансов принос с Комисията в съответствие с член 10, параграф 2 от Регламента за InvestEU.

2.9. Операции за смесено финансиране, получаващи подкрепа от фонда InvestEU

Операциите за смесено финансиране⁽³⁴⁾, определени в член 2, параграф 5 и упоменати в член 6, параграф 2 от Регламента за InvestEU, включват подкрепа от фонда InvestEU. Партньорът по изпълнението следва да представи предложение за операция по финансиране или инвестиране, която представлява част от такава операция за смесено финансиране, за одобрение от инвестиционния комитет.

Изпълнението на операцията по смесено финансиране следва да се извършва съгласно правилата за InvestEU. Елементът на смесено финансиране, предоставен от секторната програма⁽³⁵⁾, може да бъде под формата на безвъзмездни средства или финансов инструмент и следва да съответства на правилата за допустимост на секторната програма. Елементът на смесено финансиране под формата на финансов инструмент може да бъде съчетан с гаранцията по линия на InvestEU и да споделя риска с нея, както се уточнява допълнително в гаранционното споразумение. Съответната работна програма⁽³⁶⁾ ще

⁽³³⁾ Разделът „Държави членки“ може да бъде финансиран от всеки от следните фондове при споделено управление: ЕФРР, Кохезионния фонд, ЕСФ+, ЕЗФРСР и ЕФМДР; или чрез паричен принос от държава членка, включително от държавите членки, подпомагани по Механизма за възстановяване и устойчивост.

⁽³⁴⁾ Операциите по смесено финансиране не следва да се третират като операции по финансиране или инвестиране съгласно определението в член 2, параграф 5 от Регламента за InvestEU, тъй като те представляват част от тези операции за смесено финансиране.

⁽³⁵⁾ За целите на настоящите инвестиционни насоки „секторни програми“ означава програми на Съюза съгласно определенията в член 2, параграф 5 от Регламента за InvestEU. За целите на настоящата точка 2.9 са релевантни само секторните програми, в чието правно основание е включена съответна утвърждаваща клауза.

⁽³⁶⁾ В случай на смесено финансиране с иновационния фонд по линия на СТЕ на ЕС съответно решение, прието в съответствие с делегирани актове, приети въз основа на член 10а, параграф 8 от Директива 2003/87/ЕО, както е изменена с Директива (ЕС) 2018/410 (ОВ L 76, 19.3.2018 г., стр. 3).

представява решението за финансиране относно елемента на смесено финансиране на секторната програма и в нея ще се споменават неговата форма, цели, сумата от бюджета на секторната програма, която ще бъде разпределена за операциите по смесено финансиране, както и списъкът с участващите субекти в операцията по смесено финансиране. Решението относно елемента на смесено финансиране от секторна програма не засяга решението на инвестиционния комитет относно гаранцията от ЕС по силата на Регламента за InvestEU.

В замисъла и изпълнението на операция по смесено финансиране специално внимание следва да се обърне на ефикасността и пропорционалността на комбинираната подкрепа от Съюза. В гаранционното споразумение ще се посочват финансовите продукти, в рамките на които могат да бъдат подавани предложения за операции по смесено финансиране, и специалните разпоредби, приложими към операциите по смесено финансиране. Те могат да включват индикативни или задължителни горни прагове на съответните трансше от подкрепата от Съюза. Освен това съвкупната информация (или — ако е предвидено в гаранционното споразумение — подробна информация) за операциите по смесено финансиране може да бъде разглеждана по време на обсъжданията с Комисията на набора от проекти. Наборът от показатели следва да отразява дали операцията по смесено финансиране ползва компонент на безвъзмездни средства или финансов инструмент от други програми на Съюза.

Освен прегледа на набора от проекти партньорът по изпълнението следва да предостави на Комисията конкретна информация относно допустимостта на всяка операция по финансиране или инвестиране, ползваща се от смесено финансиране в рамките на финансов продукт, както е посочено в гаранционното споразумение. За хомогенните непреки операции по финансиране или инвестиране в гаранционното споразумение могат да бъдат определени специални критерии за допустимост за трансакциите с крайни получатели, които могат да заменят необходимостта от такава конкретна информация.

2.10. Стратегически инвестиции

Операциите по финансиране или инвестиране по линия на InvestEU могат да допринасят за дейности, които са от стратегическо значение за Съюза, както е предвидено в член 8, параграф 3 от Регламента за InvestEU. Тези дейности ще се считат за стратегически инвестиции, ако:

- i) касаят проекти и крайни получатели, свързани с рискове за сигурността или обществения ред на Съюза и неговите държави членки, по-специално инвестиции в сектора на отбраната и на космоса и в киберсигурността:
 - в областта на отбраната: инвестиции в отбранителни технологии и продукти, нацелени в годишната работна програма за Европейския фонд за отбрана;
 - в областта на космоса: инвестиции в следните продукти:
 - атомни часовници (напр. за навигационните системи „Галилео“);
 - стратегически ракети носители (напр. космически ракети носители за контролирани от Съюза космически системи); както и
 - космически продукти, определени в списък, одобряван от Комисията на годишна база и съобщаван на управителния съвет;
 - в областта на киберсигурността: инвестиции, насочени единствено към разработването и внедряването на инструменти и решения в областта на киберсигурността, включително когато те са част от внедряването или модернизирването на цифрови мрежи и инфраструктура за данни;

или

- ii) допринасят за издръжливостта на Съюза в области от стратегическо значение за него, както е посочено в точки 6.1.1.8, 6.2.1.1 и 6.4.1.1, чрез поддържане и укрепване на стратегическите вериги за създаване на стойност и поддържане и подсилване на дейностите от стратегическо значение за Съюза, включително важни проекти от общоевропейски интерес (ВПОИ) в областта на критичната инфраструктура, революционните технологии, преломните иновации и суровините за предприятията и потребителите.

По отношение на преките операции партньорът по изпълнението следва да гарантира, че стратегическите инвестиции са съобразени с ограниченията, посочени в параграфите по-долу. По отношение на непреките операции партньорът по изпълнението следва да изисква по договор от финансовия посредник да гарантира спазването на същите ограничения.

Ограниченията се прилагат за крайните получатели, които попадат в обхвата на подточка i) от първия параграф, с изключение на случаите на преки операции с размер под 10 000 000 EUR и трансакции по непреки операции с размер под 10 000 000 EUR.

За целите на ограниченията, предвидени в настоящата точка:

- a) „контрол“ означава способността за упражняване на решаващо влияние върху правен субект пряко или косвено посредством един или повече междинни правни субекти;

- б) „изпълнително управление“ означава орган на правен субект, назначен в съответствие с националното право и когато е приложимо, отчитащ се пред главния изпълнителен директор или пред друго лице със сходни правомощия за вземане на решения, на който са възложени правомощия да определя стратегията, целите и цялостното ръководство на правния субект и който упражнява надзор и мониторинг над вземането на решения, свързани с управлението;
- в) „субект от трета държава“ означава правен субект, установен в трета държава, или правен субект, установен в Съюза, но чието изпълнително управление е в трета държава. Местонахождението на мястото на установяване на правния субект се определя от местонахождението на неговия адрес на управление.

Краен получател, който попада в обхвата на подточка и), не може да бъде контролиран от трета държава или от субекти от трета държава и изпълнителното му управление следва да се намира в Съюза.

Ако крайният получател, попадащ в обхвата на подточка и), участва в стратегическа инвестиция в областта на 5G свързаността, мерките и плановете за намаляване на риска съгласно Инструментария на ЕС за киберсигурност на 5G технологиите ⁽³⁷⁾ следва да се прилагат също за неговите доставчици. Тези доставчици включват по-конкретно търговци на телекомуникационно оборудване и продукти и други доставчици — трети страни, като например доставчици на инфраструктура за услуги в „облак“, доставчици на управлявани услуги, интегратори на системи, изпълнители на услуги по сигурност и поддръжка и производители на оборудване за пренос.

Когато крайният получател, попадащ в обхвата на подточка и), участва в стратегическа инвестиция в областта на отбраната, това ограничение следва да се прилага и за неговите доставчици и подизпълнители.

Ограниченията, свързани с липсата на контрол от страна на трета държава или субект от трета държава, установени в трите параграфа по-горе, не се прилагат за конкретна операция по финансиране и инвестиране, когато крайният получател, попадащ в обхвата на подточка и), може да докаже, че е правен субект, за който държавата членка, в която е установен, е одобрила гаранция в съответствие с принципите относно допустимите субекти, установени в съответните разпоредби на Регламента за Европейския фонд за отбрана ⁽³⁸⁾, или дерогацията на Комисията, предоставена в съответствие с принципите относно допустимите субекти, установени в съответните разпоредби на Регламента за космическото пространство ⁽³⁹⁾. Партньорът по изпълнението трябва да уведоми Комисията за всяка дерогация, предоставена във връзка с ограниченията, посочени в настоящата точка 2.10.

Крайните получатели, попадащи в обхвата на подточка и), не могат да предоставят изключителни лицензи, нито да прехвърлят права върху интелектуалната собственост във връзка със свързани критични технологии и технологии, които са от съществено значение за опазването на основния интерес на Съюза и неговите държави членки в областта на сигурността, произтичащ пряко от тези стратегически инвестиции, на трети държави или на субекти от трети държави, освен с разрешението на държавата членка, в която е установен крайният получател.

Ограничението престава да се прилага 5 години след датата на последното изплащане на финансирането.

3. НАСЪРЧАВАНЕ НА УСТОЙЧИВИ ИНВЕСТИЦИИ

Като важна част от Плана за инвестиции за устойчива Европа/Плана за инвестиции на Европейския зелен пакт ⁽⁴⁰⁾ InvestEU ще помогне за осъществяването на Европейския зелен пакт и на механизма за справедлив преход. Тя ще допринесе също така за изграждането на социалното измерение на Съюза.

Регламентът за InvestEU съдържа специални правни изисквания относно приноса към целите, свързани с околната среда и климата, както и към устойчивостта на операциите по финансиране и инвестиране, получаващи подкрепата на гаранцията от ЕС. В контекста на InvestEU устойчивостта е свързана с въздействието върху трите измерения в Регламента за InvestEU: климата, околната среда и социалната сфера.

Освен това съгласно член 8, параграф 5 от Регламента за InvestEU проектите, които са несъвместими с целите в областта на климата съгласно принципите, установени в насоките относно проверката на устойчивостта, не са допустими за подкрепа.

⁽³⁷⁾ NIS Cooperation Group, Cybersecurity of 5G networks EU Toolbox of risk mitigating measures (Киберсигурност на мрежите 5G. Инструментария на ЕС от мерки за намаляване на риска), 01/2020, https://ec.europa.eu/newsroom/dae/document.cfm?doc_id=64468.

⁽³⁸⁾ Регламент (ЕС) 2021/697 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2021 година за създаване на Европейски фонд за отбрана и за отмяна на Регламент (ЕС) 2018/1092 (ОВ L 170, 12.5.2021 г., стр. 149).

⁽³⁹⁾ Регламент (ЕС) 2021/696 на Европейския парламент и на Съвета от 28 април 2021 година за създаване на космическа програма на Съюза и Агенция на Европейския съюз за космическата програма и за отмяна на регламенти (ЕС) № 912/2010, (ЕС) № 285/2013 и (ЕС) № 377/2014 и на Решение № 541/2014/ЕС (ОВ L 170, 12.5.2021 г., стр. 69).

⁽⁴⁰⁾ Съобщение на Комисията относно Плана за инвестиции за устойчива Европа/Плана за инвестиции на Европейския зелен пакт (COM (2020) 21 final).

Замисълът на финансовите продукти по линия на InvestEU следва да отчита приноса към целите за устойчивост, включително чрез разширяване на пазара на „зелени“ облигации и облигации за устойчивост; внедряването на новаторски и устойчиви решения в областите на кръговата икономика, биоикономиката, синята икономика, храните и изменението на климата; опазването на околната среда и природния капитал (въздух, вода, природа, земя и биологично разнообразие); прехода и декарбонизацията на енергоемките отрасли, включително чрез инвестиции в цифрови технологии и кръгови системи; съгласуването на секторите, нуждаещи се от подкрепа, с целите на Европейския съюз в областта на климата до 2030 г. и 2050 г.; необходимостта от преодоляване на съответните отрицателни въздействия, които биха могли да се отразят неблагоприятно по-специално на уязвимите граждани, включително на гражданите, които се нуждаят от повишаване на квалификацията или преквалификация и от адаптиране към нови форми на заетост, както и на регионите, които изостават по отношение на създаването на устойчиви отрасли и услуги; както и насърчаването на равенството между половете и равното третиране по други признаци.

Партньорите по изпълнението се насърчават да подкрепят икономически дейности, които са съгласувани с критериите от Регламент (ЕС) 2020/852 ⁽⁴¹⁾.

На организаторите на проекти, финансовите посредници или партньорите по изпълнението могат да бъдат предоставени специализирани консултантски услуги ⁽⁴²⁾, особено за изграждането на капацитет за изпълнение на изискванията, свързани с проверката на устойчивостта, и за съставянето на набор от проекти, насочени към постигането на горепосочените цели.

3.1. Проследяване на разходите в областта на климата и околната среда и докладване

В съответствие със съображение 10 от Регламента за InvestEU съвкупният обем на операциите по финансиране и инвестиране се очаква да допринесе най-малко с 30 % от общия финансов пакет на програмата InvestEU за постигането на целите в областта на климата. В допълнение в член 8, параграф 8 от Регламента за InvestEU за раздел „ЕС“ е предвидена специфична цел, а именно най-малко 60 % от съвкупния обем на операциите по финансиране и инвестиране в рамките на компонента на политиката, свързан с устойчивата инфраструктура, да допринасят за постигането на целите в областта на климата и околната среда. Операциите по финансиране и инвестиране се очаква да допринасят също така за общите цели на Съюза за биологичното разнообразие.

Целите в областта на климата и околната среда следва да се прилагат както към раздел „ЕС“, така и към раздел „Държави членки“ на фонда InvestEU. Въпреки това постигането на целите ⁽⁴³⁾ следва да се изчислява и наблюдава отделно за раздел „ЕС“ и раздел „Държави членки“.

Партньорите по изпълнението следва да измерват приноса на представяните от тях на инвестиционния комитет операции по финансиране и инвестиране към постигането на целите в областта на климата и околната среда в съответствие с насоките на Комисията за проследяване на разходите в областта на климата и околната среда, посочени в член 8, параграф 7 от Регламента за InvestEU. Проследяването на разходите в областта на климата и околната среда в рамките на фонда InvestEU ще се основава на съгласувана система за събиране, отбелязване и обобщаване на съответната информация от всички партньори по изпълнението, като същевременно се гарантира съвместимост с по-обща методика за проследяване на разходите в областта на климата, която е приложима към всички съответни програми, финансирани от бюджета на ЕС. Тази система трябва да използва по подходящ начин критериите за определяне на това дали дадена стопанска дейност е екологично устойчива в съответствие с Регламента за създаване на рамка за улесняване на устойчивите инвестиции ⁽⁴⁴⁾.

С цел да се наблюдава постигането на целта за климата от 30 % и на кумулативната цел от 60 % в областта на климата и/или околната среда за компонента, свързан с устойчивата инфраструктура, към момента на представянето на предложение до Комисията партньорите по изпълнението следва да предоставят необходимата информация, която позволява да се проследи приносът към тези цели, в съответствие с насоките, публикувани от Комисията. Същата информация ще бъде предоставена и на инвестиционния комитет като част от кандидатстването за подкрепа от фонда InvestEU.

В гаранционните споразумения ще се изисква всяка година партньорите по изпълнението да докладват на Комисията в обобщен вид относно операциите, допринасящи за целите в областта на климата и околната среда, и ако е приложимо — отделно по фондове при споделено управление в раздела „Държави членки“, по линия на които се предоставя финансов принос. Когато е приложимо, това докладване следва да включва съответните показатели.

⁽⁴¹⁾ Регламент (ЕС) 2020/852 за създаване на рамка за улесняване на устойчивите инвестиции и за изменение на Регламент (ЕС) 2019/2088 (ОВ L 198, 22.6.2020 г., стр. 13) и съответните делегирани актове.

⁽⁴²⁾ Консултантската подкрепа за партньорите по изпълнението ще допълва техническата подкрепа, предоставяна от Инструмента за техническа подкрепа.

⁽⁴³⁾ 30 % за климата и 60 % за климата и околната среда в рамките на компонента, свързан с устойчивата инфраструктура.

⁽⁴⁴⁾ Регламент (ЕС) 2020/852 за създаване на рамка за улесняване на устойчивите инвестиции и за изменение на Регламент (ЕС) 2019/2088 (ОВ L 198, 22.6.2020 г., стр. 13).

3.2. Проверка на устойчивостта

В съответствие с член 8, параграф 5 от Регламента за InvestEU партньорът по изпълнението следва да проверява операциите по финансиране и инвестиране, за да определи дали те подкрепят проекти над определен размер ⁽⁴⁵⁾ и, в такъв случай, дали тези проекти имат съществени екологични, климатични или социални последици. Ако това е така, те са предмет на проверка на устойчивостта в съответствие с насоките, разработени от Комисията в сътрудничество с потенциалните партньори по изпълнението. Когато партньорът по изпълнението заключи, че не е нужна проверка на устойчивостта, той следва да представи обосновка на инвестиционния комитет.

Партньорът по изпълнението ще отговаря за извършването на проверката на устойчивостта въз основа на информацията, предоставена от организаторите на проекти, и в съответствие с насоките на Комисията. При кандидатстване за подкрепа от InvestEU партньорите по изпълнението следва да предоставят обобщение на проверката на устойчивостта, когато е приложимо. При надлежно спазване на правилата и практиките във връзка с поверителната и чувствителната търговска информация, включително по отношение на интелектуалната собственост, обобщението на проверката на устойчивостта следва да се оповести публично, след като инвестиционният комитет одобри използването на гаранцията от ЕС за конкретна операция.

Насоките на Комисията ще бъдат изработени в съответствие с насоките, които вече са разработени за други програми на Съюза, и въз основа на съществуващото законодателство ⁽⁴⁶⁾, съществуващите насоки, инструменти и най-добри практики с цел да се гарантира устойчивост спрямо изменението на климата и да се оценят външните въздействия върху околната среда ⁽⁴⁷⁾, както и като се вземат предвид по подходящ начин критериите за определяне на това дали дадена стопанска дейност е екологично устойчива, както е определено в Регламент (ЕС) 2020/852, включително принципът за ненаанасяне на значителни вреди. Проверката следва да спомага също така да се провери дали операциите по инвестиране по линия на InvestEU са насочени към премахване на неравенствата или най-малкото не допринасят за поддържането или увеличаването на съществуващите неравенства.

3.3. Схема за справедлив преход в рамките на InvestEU

Като част от Плана за инвестиции за устойчива Европа/Плана за инвестиции на Европейския зелен пакт InvestEU ще допринесе за механизма за справедлив преход чрез специална схема за справедлив преход в рамките на InvestEU, изпълнявана чрез финансови продукти по линия на InvestEU. Със схемата за справедлив преход в рамките на InvestEU следва да се подкрепят инвестиции, които са насочени към преодоляване на социални, икономически и екологични предизвикателства, произтичащи от прехода към постигането на целта на Съюза в областта на климата до 2030 г. и на целта му за постигане на неутралност по отношение на климата до 2050 г. За да могат да се възползват от схемата за справедлив преход в рамките на InvestEU, държавите членки следва да определят в съответния териториален план за справедлив преход секторите и дейностите, предвидени за подкрепа, в съответствие с принципите относно териториалните планове за справедлив преход, установени в съответните разпоредби на Регламента за Фонда за справедлив преход („Регламента за Фонда за справедлив преход“) ⁽⁴⁸⁾.

Със схемата за справедлив преход в рамките на InvestEU следва да се подкрепят икономически жизнеспособни инвестиции от субекти в частния и публичния сектор, съгласувани с целите за справедлив преход. Проектите или крайните получатели следва да се намират на територии, обхванати от одобрен териториален план за справедлив преход съгласно Регламента за Фонда за справедлив преход. В допълнение могат да бъдат подкрепяни проекти или крайни получатели, които не се намират на такива територии, но допринасят за удовлетворяване на техните нужди в областта на развитието, при условие че финансирането на тези проекти е от ключово значение за прехода на териториите с териториален план за справедлив преход. Така например могат да бъдат обхванати инфраструктурни проекти, които подобряват свързаността на регионите в процес на справедлив преход.

Със схемата за справедлив преход в рамките на InvestEU следва да се подкрепят инвестиции в съответствие с целите (член 3 от Регламента за InvestEU) и инвестиционните приоритети (член 8, параграф 1 от Регламента за InvestEU и приложение II към него), определени в Регламента за InvestEU и в настоящите инвестиционни насоки.

⁽⁴⁵⁾ Приложимите специфични прагове ще бъдат определени в насоките относно проверката на устойчивостта, издадени от Комисията съгласно член 8, параграф 6 от Регламента за InvestEU.

⁽⁴⁶⁾ Например: Директива 2011/92/ЕС относно оценката на въздействието на някои публични и частни проекти върху околната среда (ОВ L 26, 28.1.2012 г., стр. 1), изменена с Директива 2014/52/ЕС (ОВ L 124, 25.4.2014 г., стр. 1); Директива 92/43/ЕИО за опазване на естествените местообитания и на дивата флора и фауна (ОВ L 206, 22.7.1992 г., стр. 7); Директива 2000/60/ЕО за установяване на рамка за действията на Общността в областта на политиката за водите (ОВ L 327, 22.12.2000 г., стр. 1); Директива 2010/75/ЕС относно емисиите от промишлеността (комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването) (ОВ L 334, 17.12.2010 г., стр. 17).

⁽⁴⁷⁾ „Climate change and major projects. Outline of the climate change related requirements and guidance for major projects in the 2014-2020 programming period: ensuring resilience to the adverse impact of climate change and reducing the emission of greenhouse gases“ (Изменение на климата и големи проекти. Описание на свързаните с изменението на климата изисквания и насоки за големи проекти през програмния период 2014—2020 г.: издръжливост на неблагоприятното въздействие на изменението на климата и намаляване на емисиите на парникови газове), Европейска комисия (25.8.2016 г.) -https://ec.europa.eu/clima/sites/clima/files/docs/major_projects_en.pdf; както и „Integrating Climate Change Information and Adaptation in Project Development: Emerging Experience from Practitioners“ (Интегриране на информацията за изменението на климата и адаптирането към него при разработването на проекти по опита на практикуващите професионалисти, Работна група на финансовите институции на Европейския съюз относно адаптиране към изменението на климата (май 2016 г.) -https://ec.europa.eu/clima/sites/clima/files/docs/integrating_climate_change_en.pdf.

⁽⁴⁸⁾ Регламент за създаване на Фонда за справедлив преход (все още не е публикуван, очаква се подписване на акта).

Схемата за справедлив преход в рамките на InvestEU може да бъде изпълнена чрез всеки финансов продукт по линия на InvestEU в рамките на четирите компонента на политиката. Поради особеностите на териториите в процес на справедлив преход (напр. икономически неравенства, структура на пазара на труда, капацитет за усвояване и др.) и въздействието върху икономическата перспектива вследствие на пандемията от COVID-19 може да се очаква по-голямо търсене на финансиране по някои финансови продукти и ограничено или нулево търсене по други. Като се имат предвид тези фактори, на партньорите по изпълнението и на финансовите посредници могат да бъдат предложени специални стимули. Когато това е обосновано, те могат да са под формата на по-благоприятни договорености за споделяне на риска по отношение на инвестиционните портфейли между ЕС и партньора по изпълнението, по-ниско възнаграждение за гаранцията от ЕС или частично покриване на административните разходи по операциите по финансиране и инвестиране, допринасящи за схемата за справедлив преход в рамките на InvestEU, в съответствие с предвиденото в член 13, параграф 2 от Регламента за InvestEU, или под друга форма, договорена в гаранционно споразумение в контекста на един или повече финансови продукти. Когато е необходимо, на съответните организатори на проекти или финансови посредници може да бъде предложена специализирана консултантска подкрепа за разработването на жизнеспособен набор от проекти.

Всяко намаляване на възнаграждението на гаранцията от ЕС следва да е изцяло в полза на крайните получатели.

Приносът на партньорите по изпълнението към постигането на инвестиционните цели на схемата за справедлив преход в рамките на InvestEU може да варира в зависимост от естеството на съответния финансов продукт.

Партньорите по изпълнението следва да проследяват и докладват за операциите по финансиране и инвестиране или за техните съответни компоненти, подкрепящи проекти или крайни получатели по схемата за справедлив преход в рамките на InvestEU. След приемането на съответния териториален план за справедлив преход тези операции или техните съответни компоненти следва да се считат за инвестиции, мобилизирани по линия на схемата за справедлив преход в рамките на InvestEU, дори ако са били одобрени преди приемането на плана, при условие че партньорът по изпълнението се уверява, че те са съгласувани с целите на съответния териториален план за справедлив преход.

Финансирането по линия на схемата за справедлив преход в рамките на InvestEU не може да се комбинира с финансиране от механизма за отпускане на заеми в публичния сектор ⁽⁴⁹⁾ (стълб 3), с изключение на консултантска подкрепа.

4. ИЗПОЛЗВАНЕ НА ГАРАНЦИЯТА ОТ ЕС

Гаранцията от ЕС може да се използва за покриване на различни траншове на риска от операциите по финансиране или инвестиране в рамките на различни финансови продукти или портфейли от операции по финансиране и инвестиране в рамките на финансови продукти. Използването на гаранцията от ЕС следва да се урежда подробно в гаранционното споразумение.

Гаранцията от ЕС може да се третира равностойно на поетия от партньора по изпълнението риск или може да покрива подчинен транш, например транш „първа загуба“ или транш тип „мечанин“. При гаранционните споразумения, обхващащи повече от един компонент на политиката, загубите по финансовите продукти могат да бъдат споделени в рамките на един компонент или между повече компоненти на политиката, като се вземе предвид структурата на споделяне на риска, определена в гаранционното споразумение.

Делът на партньора по изпълнението в транша „първа загуба“ се причислява към финансовия принос на партньора по изпълнението, както е определен в член 2, параграф 7 от Регламента за InvestEU. Споделянето на риска под други форми, като например дела на партньора по изпълнението в транш тип „мечанин“, може да се вземе предвид във финансовия принос на партньора по изпълнението при спазване на условията и методиката за изчисляване, определени в гаранционните споразумения.

Срокът на действие на даден финансов продукт и условията за неговото прекратяване следва да се определят в гаранционното споразумение. Когато е подходящо, в рамките на финансов продукт на равнището на операциите по финансиране или инвестиране може да се предвиди възможност за излизане от инвестиции или продажба на експозиции преди изтичането на срока на базовите инвестиции, при условие че може да бъде гарантирано постигането на целите на политиката, при отчитане на финансовите интереси на Съюза и на партньора по изпълнението.

Без да се нарушават принципите, изложени в настоящата точка 4, които следва да се прилагат *mutatis mutandis*, плътността на подчинения транш или на транша тип „мечанин“ може да бъде определена също така посредством механизъм за процент на прехвърляне, който ще бъде определен в гаранционното споразумение. Той се състои в прилагането на индивидуален процент на прехвърляне за всяка операция по финансиране или инвестиране, за да се определи равнището на финансовия принос от партньора по изпълнението и от гаранцията от ЕС за тази операция към този подчинен транш или транш тип „мечанин“.

⁽⁴⁹⁾ Регламент за създаване на Фонда за справедлив преход (все още не е публикуван, очаква се позиция на Парламента на първо четене).

Освен ако в настоящите инвестиционни насоки по съответния раздел на компонента на политиката не е посочено друго, по отношение на използването на гаранцията от ЕС следва да се прилагат следните принципи. За раздел „Държави членки“ плътността на транша „първа загуба“ или на транша тип „мечанин“ може да се различава от изложените в точка 4 принципи, както е посочено в съответното споразумение за финансов принос, подписано между Комисията и държавата членка.

4.1. Общи финансови продукти

4.1.1. Използване на гаранцията от ЕС за операции от типа на дълговите операции

По принцип, при спазване на разпоредбите в точки 4.1.1.1—4.1.1.3, за портфейли, подкрепящи операции от типа на дълговите операции в рамките на финансовите продукти, когато гаранцията от ЕС покрива транш „първа загуба“, партньорът по изпълнението следва да поеме дял от най-малко 5 % от транша „първа загуба“.

4.1.1.1. Покритие на индивидуални операции

Настоящата точка 4.1.1.1 се отнася само за преките операции.

Гаранцията от ЕС може да се използва за частично покриване на индивидуална операция на база *pari passu*. В този случай гаранцията от ЕС по индивидуална операция не може да надхвърля 50 % от предоставеното от партньора по изпълнението финансиране. Партньорът по изпълнението е длъжен да запържи минимален дял от 20 % на база *pari passu* по индивидуална операция с цел съгласуване на интересите.

Гаранцията от ЕС може да бъде предоставена също под друга форма, включително на подчинена позиция по отношение на индивидуална операция. В този случай гаранцията от ЕС по индивидуална операция е ограничена до 25 % от общия размер на финансирането, предоставено от партньора по изпълнението⁽⁵⁰⁾. Партньорът по изпълнението трябва да поеме дял от най-малко 5 % от подчинената позиция.

4.1.1.2. Покритие на портфейли от операции, различни от посочените в точка 4.1.1.3

Гаранцията от ЕС може да покрива също така транш „първа загуба“ или транш тип „мечанин“ по отношение на съответния портфейл от операции по финансиране и инвестиране, финансирани от партньора по изпълнението. Когато гаранцията от ЕС покрива транша „първа загуба“, партньорът по изпълнението трябва да поеме дял от най-малко 5 % от транша „първа загуба“.

Плътността на транша „първа загуба“ ще се основава на очаквания рисков профил на операциите по гарантирания портфейл. Тя следва да е ограничена до 30 % от общия размер на финансирането, предоставено от партньора по изпълнението в рамките на финансов продукт. В рамките на компонента, свързан със социалните инвестиции и уменията, плътността на транша „първа загуба“ може да бъде увеличена до подходящ дял от общия размер на финансирането.

4.1.1.3. Покритие на портфейли от ограничени и неограничени гаранции

При дългово финансиране чрез посредници под формата на ограничени и на неограничени гаранции, когато възнаграждението от финансовите посредници не е достатъчно за адекватно възнаграждаване на риска от финансирането, предоставено от партньора по изпълнението, гаранцията от ЕС може да поеме дял до 100 % от транша „първа загуба“, който се определя на равнището на очакваните загуби. При такова дългово финансиране чрез посредници под формата на гаранции с таван плътността на транша „първа загуба“, покрит от гаранцията от ЕС, може да се определи в размер до 100 % от финансирането, предоставено от партньора по изпълнението.

В надлежно обосновани случаи, за неограничените гаранции, предлагани от партньора по изпълнението, гаранцията от ЕС може да покрива загуби над очакваните. В такива случаи следва да се остойности частта на неочакваните загуби, която се покрива от гаранцията от ЕС, както е посочено в гаранционното споразумение.

В изключителни случаи на висока добавена стойност на политиката, за ограничените предложени от партньора по изпълнението гаранции плътността на транша „първа загуба“, покрит от гаранцията от ЕС, може да се определи на равнище, надвишаващо очакваните загуби. В такива случаи следва да се остойности частта на неочакваните загуби, която се покрива от гаранцията от ЕС, както е посочено в гаранционното споразумение.

⁽⁵⁰⁾ В случай на операция по финансиране или инвестиране под формата на гаранция от партньора по изпълнението за финансиращата трета страна, таванът от 25 % се прилага за финансирането, предоставено от финансиращата трета страна.

4.1.2. Използване на гаранцията от ЕС за операции от типа на капиталовите операции

По принцип по отношение на портфейли, подкрепящи операции от типа на капиталовите операции, партньорите по изпълнението трябва да инвестират на база *pari passu* във всяка операция по финансиране или инвестиране на свой собствен риск дял, който гарантира достатъчно съгласуване на интересите, както е определено предварително за всеки финансов продукт. Частта от финансирането, която се покрива от гаранцията от ЕС, следва да представлява съвкупно до 70 % от общото финансиране от типа на капиталовото финансиране, предоставено от партньора по изпълнението (което може да се разглежда на равнището на групата) на база *pari passu* по различните финансови продукти, а финансирането на собствен риск следва да представлява най-малко 5 % от общото финансиране от типа на капиталовото финансиране, предоставено на база *pari passu* от партньора по изпълнението в рамките на всяка операция по финансиране или инвестиране.

В надлежно обосновани случаи договореностите за споделяне на риска между партньорите по изпълнението и Комисията може да не са на база *pari passu*. Например подчинено използване на гаранцията от ЕС може да бъде разрешено по отношение на обществени блага със системна неефективност на пазара или при неподходящо остойностяване на външни фактори, като например първи по рода си операции или създаване на нов пазар.

Само в изключителни случаи, включително такива, при които има висока концентрация на риск, гаранцията от ЕС може да покрие до 100 % от транша „първа загуба“ (който не надвишава 50 % от общото финансиране, предоставено от партньора по изпълнението по този портфейл). Във всички случаи споделянето на приходите между партньора по изпълнението и Комисията следва да е съизмеримо с тяхната рискова експозиция.

4.2. Тематични финансови продукти

4.2.1. Използване на гаранцията от ЕС за операции от типа на дълговите операции

Гаранцията от ЕС може да покрива транш „първа загуба“ по отношение на съответния портфейл от операции от типа на дълговите операции, финансирани от партньора по изпълнението. Предвид характеристиките на тези финансови продукти плътността на транша „първа загуба“ може да бъде по-висока от 50 % от целевото финансиране, предоставено от партньорите по изпълнението. Партньорът по изпълнението следва да поеме дял от най-малко 5 % от транша „първа загуба“, за да се гарантира съгласуване на интересите. В надлежно обосновани случаи съгласуването на интересите може да бъде осигурено чрез други финансови средства, посочени в съответното гаранционно споразумение.

В надлежно обосновани случаи финансовият принос на партньорите по изпълнението към покриването на загубите, гарантирано от транша „първа загуба“, може да бъде предоставян прогресивно, успоредно с намаляването на срока до падежа на портфейла и на неговия риск. Този финансов принос може да бъде предоставен чрез приходите от гарантираните или други портфейли или чрез други подходящи и новаторски механизми.

4.2.2. Използване на гаранцията от ЕС за операции от типа на капиталовите операции

Гаранцията от ЕС може да покрива транш „първа загуба“ по отношение на съответния портфейл от операции от типа на капиталовите операции, финансирани от партньора по изпълнението; плътността на транша „първа загуба“ може да надхвърля 50 % по отношение на съответния портфейл от операции, финансирани от партньора по изпълнението. Партньорът по изпълнението следва да поеме дял от най-малко 5 % от транша „първа загуба“, за да се гарантира съгласуване на интересите. В надлежно обосновани случаи съгласуването на интересите може да бъде осигурено чрез други финансови средства, посочени в съответното гаранционно споразумение.

В надлежно обосновани случаи финансовият принос на партньорите към покриването на загуби, гарантирано от транша „първа загуба“, може да бъде предоставян прогресивно, успоредно с намаляването на срока до падежа на портфейла и на неговия риск. Този принос може да бъде предоставен чрез приходите от гарантираните или други портфейли или чрез други подходящи и новаторски механизми.

5. ФИНАНСИРАНЕ, ПРЕДОСТАВЕНО ОТ ПАРТНЬОРА ПО ИЗПЪЛНЕНИЕТО

По отношение на финансирането, предоставено от партньора по изпълнението, се прилагат представените по-долу принципи, освен ако не е посочено друго в настоящите инвестиционни насоки в частта за съответния компонент на политиката.

5.1. Общи финансови продукти

5.1.1. Дългово финансиране, предоставено от партньора по изпълнението

5.1.1.1. Общо дългово финансиране

Партньорът по изпълнението може да предостави финансиране директно на крайните получатели — т.е. финансиране под формата на преки заеми или други форми на пряко дългово финансиране, или чрез финансови посредници.

5.1.1.2. Ограничени и неограничени гаранции

Към операциите по финансиране и инвестиране, извършвани в рамките на раздел „ЕС“, се прилагат следните условия:

- а) гаранцията от ЕС може да бъде предложена на партньорите по изпълнението, за да предоставят ограничена или неограничена гаранция за портфейл от новосъздадени трансакции за финансиране, инициирани от финансов посредник. Трансакции с крайни получатели, които подлежат на производство по колективна несъстоятелност или отговарят на критериите по тяхното национално законодателство за поставяне в процедура по колективна несъстоятелност по искане на техните кредитори, не са допустими за включване в тези портфейли;
- б) в случай на портфейлна гаранция с таван максималният процент следва да се определи на равнището на очакваните загуби по новия портфейл отделно за всяко портфейлно гаранционно споразумение, подписано с финансов посредник ⁽⁵¹⁾. Очакваните загуби следва да се определят и документират въз основа на исторически данни и прогнозни оценки. При липса на съответни данни максималният процент следва да се определи на предварително договорено равнище и да се посочи в гаранционното споразумение между Комисията и партньора по изпълнението. Максималният допустим процент е 25 %. За компонента, свързан със социалните инвестиции и уменията, максималният допустим процент може да бъде по-висок;
- в) в надлежно обосновани случаи гаранционното покритие до равнището на очакваните загуби може да бъде предоставено безплатно (както за ограничените, така и за неограничените гаранции), а поемането на риск над очакваните загуби трябва да бъде остойностено от партньора по изпълнението, както може да е определено в гаранционното споразумение между Комисията и партньора по изпълнението. И в двата случая намаляването на възнаграждението за гаранцията от ЕС следва да бъде изцяло в полза на крайните получатели;
- г) процентът на гаранцията за индивидуалните трансакции за финансиране, включени в новия портфейл, следва да бъде определен по принцип на 50 %, но този процент може да бъде увеличен за трансакции със специална стойност за политиката;
- д) финансовият посредник е длъжен да задържи минимум 20 % от експозицията във връзка с всяка трансакция за финансиране с ранг, равностоен на гаранцията, предоставена от партньора по изпълнението. В надлежно обосновани случаи в гаранционното споразумение между Комисията и партньора по изпълнението може да бъде определен по-нисък процент, ако това е съгласувано или съответства, в зависимост от това кое е приложимо, на правилата за държавна помощ. В рамките на компонента, свързан със социалните инвестиции и уменията, в надлежно обосновани случаи минималната експозиция може да бъде намалена на 5 %;
- е) по отношение на възстановяването на загуби гаранцията, предоставена от партньора по изпълнението, следва да е с ранг, равностоен на финансовия посредник. В случай на гаранции с таван, ако размерът на загубите надхвърля размера на тавана на гаранцията, възстановени загуби в съответен размер могат да бъдат разпределени най-напред към по-първостепенни експозиции; като алтернатива може да се приложи предварително изчислен процент на възстановяване;
- ж) минималният срок на трансакциите за финансиране, които могат да бъдат включени в портфейлите, се определя на 12 месеца, освен за компонента, свързан със социалните инвестиции и уменията, за който срокът може да бъде по-кратък.

5.1.2. Капиталово финансиране, предоставено от партньора по изпълнението

Капиталовото и квазикапиталовото финансиране може да бъде предоставено от партньорите по изпълнението на крайните получатели пряко ⁽⁵²⁾ или чрез финансови посредници, като например специални фондове и инвестиционни механизми, включително механизми за съвместни инвестиции. Посредническите фондове или инвестиционните механизми следва по принцип да са насочени към миноритарни участия в крайни получатели.

⁽⁵¹⁾ В надлежно обосновани случаи максималният процент може по изключение да бъде определен на равнище, което е по-високо от очакваните загуби, в рамките на раздел „Държави членки“ на компонента, свързан с МСП.

⁽⁵²⁾ Прякото капиталово и квазикапиталово финансиране не е разрешено в рамките на раздел „ЕС“ на компонента, свързан с МСП.

Всички изброени по-долу условия следва да се прилагат за инвестиции в рамките на раздел „ЕС“ за финансови посредници, както е посочено допълнително в гаранционните споразумения с партньорите по изпълнението, и за да се избегнат съмнения, те се прилагат за финансирането, предоставено от партньора по изпълнението по линия на InvestEU (операция по финансиране или инвестиране), включително частите, обхванати от гаранцията от ЕС и от финансов принос на партньора по изпълнението:

- a) финансов посредник, който получава инвестиция по линия на InvestEU (операция по финансиране или инвестиране) следва като част от своята инвестиционна стратегия да се ангажира да инвестира в крайни получатели, които са допустими съгласно Регламента за InvestEU, на сума, равна поне на по-високата от следните две стойности:
 - i) 50 % от съвкупните суми, инвестирани от посредника; и
 - ii) двойния размер на сумата, усвоена по подкрепената от ЕС инвестиция за инвестиционни цели, като този размер е ограничен до 80 % от съвкупните инвестирани от посредника суми.
- б) инвестициите на партньорите по изпълнението във фондове обикновено не могат да възлизат на повече от 25 % от размера на фонда. В случаи на висока добавена стойност от политиката могат да бъдат разрешени инвестиции, представляващи до 50 % от размера на фонда. Това не се прилага за компонента, свързан със социалните инвестиции и уменията, или в изключителни случаи на фондове за трансфер на технологии в рамките на други компоненти на политиката, в които тези инвестиции могат да представляват до 75 % от размера на фонда. За фонд на фондове тези ограничения се прилагат на равнището на фондовете, в които се инвестира;
- в) инвестициите във фондове, насочени към екологични и цифрови инвестиции на европейско равнище, от трима или повече партньори по изпълнението могат да възлизат съвкупно на до 75 % от размера на фонда;
- г) по отношение на механизмите и схемите за съвместни инвестиции в гаранционните споразумения с партньорите по изпълнението ще бъде определен специален набор от правила;
- д) инвестициите от партньорите по изпълнението по линия на InvestEU следва да се извършват на база *pari passu* с други публични и частни инвеститори и при спазване на пазарните условия. За да е осигурено съответствие с пазарните условия, най-малко 30 % от всички инвестиции във фонд или в основните проекти на фонда следва да бъдат извършени от частни инвеститори в сравнима ситуация с останалите инвеститори на база *pari passu* ⁽⁵³⁾. Изискванията в настоящия параграф не могат да се прилагат за целите на инвестирането в области от конкретно значение за политиката на ЕС, както е уточнено допълнително в съответното гаранционно споразумение с партньор по изпълнението;
- е) инвестирането във фондове от партньори по изпълнението по линия на InvestEU обикновено следва да се извършва при първото затваряне на фонда; инвестиции при последващи затваряния са допустими само когато са надлежно обосновани;
- ж) операциите по финансиране и инвестиране следва да са дългосрочни и сроковете им обикновено следва да варират от 5 до 20 години;
- з) инвестициите в крайни получатели, които са допустими в съответствие със съответния финансов продукт, следва да бъдат под формата на първични инвестиции ⁽⁵⁴⁾. Вторичните инвестиции могат също да се считат за допустими, когато са надлежно обосновани, както е посочено в гаранционното споразумение.

5.2. Тематични финансови продукти

5.2.1. Дългово финансиране, предоставено от партньора по изпълнението

Партньорът по изпълнението може да предостави финансиране на крайни получатели под формата на преки заеми или други форми на пряко дългово финансиране или чрез финансови посредници, което да бъде насочено към съответната област на политиката на Съюза с по-висока добавена стойност.

5.2.2. Капиталово финансиране, предоставено от партньора по изпълнението

Капиталовото и квазикапиталовото финансиране може да бъде предоставено от партньорите по изпълнението на крайните получатели пряко ⁽⁵⁵⁾ или чрез специални фондове и инвестиционни механизми. Инвестициите във фондове или в други инвестиционни механизми и платформи, които се ползват с подкрепа от гаранцията от ЕС, в надлежно обосновани случаи могат също да бъдат в подчинена позиция спрямо други инвеститори.

⁽⁵³⁾ За компонента, свързан с МСП, изискването за минимално финансиране от 30 % от частни инвеститори е на равнището на фонда. В случай на механизми за съвместни инвестиции частното участие може да бъде също така на равнището на инвестицията във всеки краен получател.

⁽⁵⁴⁾ „Първична инвестиция“ означава пряка или непряка инвестиция (включително под формата на дълг) в краен получател, в резултат на която крайният получател получава пряк или непряк приток на финансиране.

⁽⁵⁵⁾ Прякото капиталово и квазикапиталово финансиране не е разрешено в рамките на раздел „ЕС“ на компонента, свързан с МСП.

6. КОМПОНЕНТИ НА ПОЛИТИКАТА

6.1. Компонент, свързан с устойчивата инфраструктура

6.1.1. Области на политиката на намеса

Компонентът, свързан с устойчивата инфраструктура, има за цел да се подпомагат операции по финансиране и инвестиране в устойчива инфраструктура в областите, посочени в член 8, параграф 1, буква а) от Регламента за InvestEU. Без да се засягат разпоредбите относно изключените дейности (точка 2.3.3 от настоящите инвестиционни насоки) и принципите за разпределяне по фонд InvestEU, изложени в точка 2.6, всяка съответна област, свързана с устойчива инфраструктура, която е посочена в приложение II към Регламента за InvestEU, е допустима за подкрепа по компонента на политиката, свързан с устойчивата инфраструктура. Тази подкрепа се отнася главно за точки 1, 2, 3, 4, 9, 10, 11, точка 13, буква г) и точки 14 и 15 от приложение II към Регламента за InvestEU. Някои от тях са описани допълнително по неизчерпателен и индикативен начин в точки 6.1.1.1—6.1.1.8. Допустимите области могат да бъдат степенувани по приоритет в съответствие с точка 2.3.2.1.

При спазване на общата цел 60 % от инвестицията да допринася за целите на Съюза в областта на климата и околната среда, предоставеното финансиране от партньорите по изпълнението следва да има за цел да се гарантира достатъчна степен на диверсификация между секторите, като се вземат предвид осъществените от партньора по изпълнението финансови продукти.

Чрез компонента на политиката, свързан с устойчивата инфраструктура, може също така да се канализира подкрепа от секторните програми (точка 2.9 относно смесеното финансиране). В допълнение подкрепата за инвестиции по компонента на политиката, свързан с устойчивата инфраструктура, може да се съчетава с подкрепа от фондове при споделено управление или от Механизма за възстановяване и устойчивост.

Очаква се подкрепата по компонента на политиката, свързан с устойчивата инфраструктура, да добави стойност чрез предоставяне на достъп до финансиране във всеки от следните случаи:

- а) постигане на цели на политиката, свързани с устойчивото развитие, формулирани на европейско равнище. Така например това се отнася до едновременното насърчаване на икономически, екологични и социални цели, като спазването на екологичните, социалните и управленските принципи ⁽⁵⁶⁾;
- б) подкрепа за развитието на инфраструктура като клас активи чрез насърчаване на последователното прилагане на високи стандарти за устойчивост (включително достъпност ⁽⁵⁷⁾), прозрачност и съпоставимост в областта на изготвянето на проекти, техниките и продуктите за финансиране, мониторинга и данните;
- в) насърчаване на проекти с макрорегионално и/или трансгранично въздействие, при които разходите и ползите са разпределени между няколко държави членки или разходите се извършват на национално или местно равнище, а ползите се реализират трансгранично или на равнището на Съюза;
- г) подкрепа на проекти, които интернализират екологичните и социално-икономическите разходи и ползи, произтичащи от приоритетите на политиката на ЕС. Това се отнася например до приноса за преминаването към други видове транспорт и използването на устойчиви горива в транспорта, приноса за ефективността на материалите и енергията, енергията от възобновяеми източници, приноса за подобряването на качеството на въздуха или водата, опазването на околната среда, приноса за насърчаването на дългосрочното опазване и възстановяване на биологичното разнообразие, устойчивата инфраструктура и природосъобразните решения, приноса за подкрепата за биоикономиката, намаляването на емисиите на парникови газове, управлението на културното наследство, туризма, енергийните характеристики на сградите и т.н. Това ще включва също подкрепата за обновяването и модернизирването на решения за мобилни транспортни активи;
- д) насърчаване на инфраструктурата, оборудването и иновативните технологии на трансевропейската транспортна мрежа, които служат например като обществено благо за енергийната и транспортната система, и др. Тези проекти могат също така да бъдат основни фактори за постигането на по-високи равнища на инвестиране във възобновяеми енергийни източници, енергийна ефективност и оптимизация на потреблението, здравеопазване (напр. решение за електронно здравеопазване и грижи), публична администрация (напр. електронни обществени услуги), както и използваща алтернативно гориво и съвместна, свързана и автоматизирана мобилност;

⁽⁵⁶⁾ Вж. например Съобщението на Комисията относно финансирането за устойчив растеж (COM(2018) 97 final) и становището на експертната група на високо равнище относно устойчивото финансиране в рамките на нейния окончателен доклад, публикуван на 31 януари 2018 г., който може да бъде намерен на адрес: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/180131-sustainable-finance-final-report_en.pdf.

⁽⁵⁷⁾ В съответствие с изискванията за достъпност на Европейския акт за достъпността (Директива (ЕС) 2019/882 на Европейския парламент и на Съвета от 17 април 2019 г. за изискванията за достъпност на продукти и услуги (ОВ L 151, 7.6.2019 г., стр. 70).

- е) насърчаване на устойчива цифрова свързаност и платформи и инфраструктури за данни в целия Съюз и проекти, подкрепящи голямо разнообразие от свързани с технологиите комуникационни и информационни продукти и услуги, насърчаване на международната свързаност на ЕС, където е необходимо, като при устойчивостта се взема предвид кръговостта на инфраструктурата и оборудването;
- ж) насърчаване на разработването и използването на устойчива космическа инфраструктура (в орбита и на Земята), която създава условия за космически услуги и космически базирани приложения;
- з) насърчаване на проекти, при които ползите зависят от други инвестиции във веригата или мрежата за създаване на стойност или във веригата или мрежата на доставките и/или предполагат висок риск на „първия, поел инициатива“;
- и) насърчаване на оперативната съвместимост на трансграничната инфраструктура и услуги, включително на цифровите платформи и услуги;
- й) насърчаване на внедряването и полезното взаимодействие с научноизследователска инфраструктура, включително електронни инфраструктури в целия Съюз. Това трябва да бъде насочено към пазарното развитие на съоръжения, ресурси и услуги, които се използват от общностите за стимулиране на иновациите;
- к) подпомагане на ефикасното функциониране на вътрешния пазар чрез насърчаване на основани на пазара инвестиции в рамките на различни нормативни режими ⁽⁵⁸⁾;
- л) постигане на критична маса и групи, както и обединяване на проекти с цел привличане на частни инвеститори.

Подкрепата за областите на политиката, описани в точки 6.1.1.1—6.1.1.8, може да бъде допълнена от придружаващи мерки, целящи да се помогне на публичните органи и организаторите на проекти да развият капацитет за определяне на инвестиционни стратегии, смесено финансиране, планиране и групиране на проекти.

6.1.1.1. Развитие на енергийния сектор

Подкрепата за производството, доставката или използването на чиста и **устойчива енергия от възобновяеми източници** следва да е насочена към проекти, които се считат за високорискови и капиталоемки, с които се създават условия за по-нататъшното интегриране на възобновяемите източници във всички сектори (производство на електроенергия, отопление и охлаждане, транспорт), както и други енергийни източници и решения с нулеви и ниски емисии. Ориентирано това може да включва проекти за възобновяеми източници с трансграничен характер или проекти, свързани с разположени в морето инсталации (вж. също точка 6.1.1.7), проекти, насочени към декарбонизацията на сгради, използването на възобновяеми източници в промишлените процеси, производството и доставката (в търговски мащаб) на нисковъглероден газ (като например чист водород, получен с нисковъглеродни емисии, или биометан, в съответствие със Стратегията за водорода ⁽⁵⁹⁾), проекти за усъвършенствани биогорива, биомаса и други устойчиви алтернативни горива и съхранение на място. Подкрепа ще се предоставя и за ръководени на местно равнище проекти за възобновяеми източници, като например проекти, ръководени от енергийни общности, които често са съчетани с подобрения на енергийната ефективност. Подкрепата за енергийния сектор може да допринесе, когато е целесъобразно, за целите на Директива (ЕС) 2018/2001 за насърчаване на използването на енергия от възобновяеми източници ⁽⁶⁰⁾ и Регламент (ЕС) 2018/1999 относно управлението на Енергийния съюз и на действията в областта на климата („Регламента относно управлението“ ⁽⁶¹⁾), както и за насърчаване на енергийната ефективност в инвестиционните решения, включително чрез механизма за финансиране на възобновяемата енергия в Съюза ⁽⁶²⁾.

⁽⁵⁸⁾ Държавите членки разполагат с голямо разнообразие от нормативни уредби в подкрепа на устойчивата енергийна инфраструктура, което води до множество регулаторни рискове и рискове, свързани с политиката и пазарната структура, които се отразяват на цената на капитала за инвестициите.

⁽⁵⁹⁾ Съобщение на Комисията „Стратегия за използването на водорода за неутрална по отношение на климата Европа“ (COM(2020) 301 final).

⁽⁶⁰⁾ Директива (ЕС) 2018/2001 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2018 г. за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници (ОВ L 328, 21.12.2018 г., стр. 82).

⁽⁶¹⁾ Регламент (ЕС) 2018/1999 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2018 г. относно управлението на Енергийния съюз и на действията в областта на климата, за изменение на регламенти (ЕО) № 663/2009 и (ЕО) № 715/2009 на Европейския парламент и на Съвета, директиви 94/22/ЕО, 98/70/ЕО, 2009/31/ЕО, 2009/73/ЕО, 2010/31/ЕС, 2012/27/ЕС и 2013/30/ЕС на Европейския парламент и на Съвета, директиви 2009/119/ЕО и (ЕС) 2015/652 на Съвета и за отмяна на Регламент (ЕС) № 525/2013 на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 328, 21.12.2018 г., стр. 1).

⁽⁶²⁾ Механизмът за финансиране на възобновяемата енергия в Съюза е създаден с член 33 от Регламента относно управлението.

Подкрепата за **енергийна ефективност и енергоспестяване** ще включва проекти, съобразени с ангажиментите на Съюза по Програмата до 2030 г. и Парижкото споразумение, и ще насърчава целите, определени в Директива 2012/27/ЕС⁽⁶³⁾ (намаляване на търсенето на енергия чрез мерки за енергоспестяване и управление на енергопотреблението, прилагане на принципите на кръговата икономика, подкрепа за районни отоплителни системи и производството на енергия в проекти за комбинирано производство, които намаляват потреблението на енергия и предотвратяват емисиите на парникови газове и други замърсители). Подкрепата ще включва проекти, които са в съответствие със стратегията „Вълна на саниране“⁽⁶⁴⁾, по-специално на нейните три приоритетни области: справяне с енергийната бедност и с проблема на сградите с най-лоши характеристики; саниране на обществени сгради, като административните, образователните и здравните заведения, и декарбонизиране на системите за отопление и охлаждане. Проектите за модернизиране на отоплителните и охладителните системи на сградите следва да получават подкрепа поради тяхното съществено значение за декарбонизацията на сградния фонд на ЕС. Разгръщането на местния потенциал за енергия от възобновяеми източници е също от ключово значение за намаляване на зависимостта на ЕС от вносни изкопаеми горива. Това ще включва **ремонтни за енергийна ефективност на съществуващите сгради**, насочени към или водещи до по-добри енергийни характеристики, което се констатира с помощта на един или повече от критериите, заложи в член 10, параграф 6 от Директива 2010/31/ЕС относно енергийните характеристики на сградите⁽⁶⁵⁾, напр. въз основа на подобрението вследствие на такъв ремонт, като се съпоставят сертификатите за енергийните характеристики, издадени преди и след ремонта, и изграждане на **нови сгради с висока енергийна ефективност само когато се постигат по-високи от националните стандарти за сгради с почти нулево потребление на енергия** (с оглед на законовия краен срок за това всички нови сгради в ЕС да бъдат с почти нулево потребление на енергия, считано от 31 декември 2020 г.), включително модернизацията на сгради чрез интелигентни готови технологии и интегрирането им в свързана цифрова система за енергия, съхранение и транспорт, включително чрез внедряването на инфраструктура за електронна мобилност в съответствие с Директива 2010/31/ЕС⁽⁶⁶⁾. Подкрепата ще включва също така проекти, насочени към подобряване на енергийните характеристики на сградите през целия им жизнен цикъл, както и проекти за прилагане на рамката от европейски показатели с нива за устойчивите сгради⁽⁶⁷⁾. Тя ще е насочена също така към намаляване на енергоемкостта на предприятията чрез подобрена ефикасност на процесите или производство на продукти с по-малък въглероден отпечатък, както и чрез разработване на иновативни системи за топлооснабдяване с нулеви и ниски емисии и комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия.

Развитието и **модернизирането на устойчива енергийна инфраструктура** и повишаването на нейната интелигентност следва да бъдат насочени към нивото на преноса и на разпределението. Това ще включва също така подкрепа за проекти от общ интерес (ПОИ), както е установено в Регламента относно указания за трансевропейската енергийна инфраструктура⁽⁶⁸⁾, за цифровизиране и модернизиране на енергийните мрежи, за да се улесни по-широкото използване на възобновяеми енергийни източници, както и проекти, свързани с гъвкавостта на потреблението и съхранението на енергия.

Подкрепата от InvestEU ще насърчава също внедряването на нискоемисионни технологии: проекти, които включват **технологии за улавяне, транспорт, съхранение и/или използване на въглерод** и инфраструктура за производство на електричество от възобновяеми източници, отопление и охлаждане, нискоемисионни газове (като напр. водород) или промишлени процеси, както и биоенергийни инсталации и производствени мощности, които създават условия за енергийния преход, или поглъщане на въглерод.

6.1.1.2. Разработване на устойчиви транспортни инфраструктури, оборудване и иновативни технологии

Подкрепата за разработването на устойчиви транспортни инфраструктури, оборудване и иновативни технологии ще бъде насочена към разработването на устойчиви и безопасни транспортни инфраструктури, суперструктури, мобилни решения и оборудване и иновативни технологии в съответствие с приоритетите на Съюза в сектора на транспорта, Стратегията за устойчива и интелигентна мобилност⁽⁶⁹⁾ и ангажиментите, поети в рамките на Парижкото споразумение. Това ще включва проекти, подкрепящи разработването на инфраструктурата на **трансевропейската транспортна мрежа** („TEN-T“), рехабилитацията и модернизирането на съществуващата инфраструктура и компонентите на междусистемното свързване за всички видове транспорт, включително на нейните градски възли, морските и вътрешните пристанища, летищата, мултимодалните терминали и свързването им към основните мрежи, както и телематичните приложения, предвидени в Регламента за TEN-T⁽⁷⁰⁾;

⁽⁶³⁾ Директива 2012/27/ЕС относно енергийната ефективност, за изменение на директиви 2009/125/ЕО и 2010/30/ЕС и за отмяна на директиви 2004/8/ЕО и 2006/32/ЕО (ОВ L 315, 14.11.2012 г., стр. 1).

⁽⁶⁴⁾ Съобщение на Комисията „Вълна на саниране за Европа — екологизиране на нашите сгради, създаване на работни места, подобряване на качеството на живот“ (COM(2020) 662 final).

⁽⁶⁵⁾ Директива 2010/31/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 19 май 2010 г. относно енергийните характеристики на сградите (ОВ L 153, 18.6.2010 г., стр. 13).

⁽⁶⁶⁾ ОВ L 153, 18.6.2010 г., стр. 13.

⁽⁶⁷⁾ https://ec.europa.eu/environment/topics/circular-economy/levels_en.

⁽⁶⁸⁾ Регламент (ЕС) № 347/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 април 2013 г. относно указания за трансевропейската енергийна инфраструктура и за отмяна на Решение № 1364/2006/ЕО, както и за изменение на регламенти (ЕО) № 713/2009, (ЕО) № 714/2009 и (ЕО) № 715/2009 (ОВ L 115, 25.4.2013 г., стр. 39).

⁽⁶⁹⁾ Съобщение на Комисията „Стратегия за устойчива и интелигентна мобилност — подготвяне на европейския транспорт за бъдещето“ (COM(2020) 789 final).

⁽⁷⁰⁾ Регламент (ЕС) № 1315/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2013 г. относно насоките на Съюза за развитието на трансевропейската транспортна мрежа и за отмяна на Решение № 661/2010/ЕС (ОВ L 348, 20.12.2013 г., стр. 1).

Подкрепата ще е насочена приоритетно към проекти в централната мрежа на TEN-T, както е заложено в работните планове за коридорите на основната мрежа, които са насочени към преодоляване на проблемите, свързани с липсващи връзки, участъци с недостатъчен капацитет или трансгранични връзки. Когато е уместно, това ще включва: рехабилитация и модернизиране на съществуващата железопътна, пътна, водна и авиационна инфраструктура, повишаване на безопасността, използване на подходящи процедури за управление на безопасността и подобрения на екологичните показатели, включително внедряване на цифрови системи за управление на транспорта като ITS ⁽¹⁾, RIS ⁽²⁾, ERTMS ⁽³⁾, SESAR, включително бордово оборудване и цифрова транспортна инфраструктура за оперативно съвместим обмен на данни и докладване между различните видове транспорт и сектори. Това ще включва също така разработването и внедряването на нови транспортни технологии и услуги, като например във връзка със свързани и автономни видове транспорт, интегрирани системи за издаване на билети и по-малко замърсяващ вътрешноводен и морски транспорт (включително предотвратяване на нефтените разливи от кораби). Това ще включва също така подкрепа за адаптиране на мрежата TEN-T към нуждите на военната мобилност, доколкото тази инфраструктура е предназначена едновременно за граждански и военни цели (двойно предназначение).

Подкрепата ще бъде насочена също така към **инфраструктурни проекти в рамките на TEN-T, с които се създават условия за използването на поне два различни вида транспорт**, по-специално мултиmodalни товарни терминали и логистични платформи, както и центрове за превоз на пътници. Подкрепата ще бъде насочена също така към мултиmodalни връзки и участъци от типа „последна миля“, които позволяват преминаването от товарен или пътнически трафик към по-устойчиви видове транспорт, като железопътния транспорт, обществения/колективния транспорт, вътрешното корабоплаване или корабоплаването на къси разстояния.

Могат да бъдат подкрепяни и **проекти за интелигентна и устойчива градска мобилност**, по-специално мултиmodalни центрове за пътнически транспорт, активни начини на придвижване, вътрешен воден транспорт и иновативни решения за мобилност, цифрова транспортна инфраструктура за безпроблемна и ефективна връзка между различните видове транспорт, инфраструктура за активна мобилност с нулеви емисии. Проектите, насочени към насърчаване на прехода към устойчиви видове транспорт, трябва да са съсредоточени върху подобряване на безопасността на потребителите и недискриминационния достъп, включително по отношение на пътниците с ограничена подвижност. Проектите ще са насочени също така към подобряване на безопасността на движението по пътищата в съответствие с целта на Съюза да се сложи край на смъртните случаи и сериозните наранявания по европейските пътища до 2050 г., като се обръща специално внимание на уязвимите участници в движението, като велосипедистите и пешеходците.

В рамките на **подновяването и преоборудването на транспортните мобилни активи** приоритет трябва да се дава на недискриминационни проекти за закупуване на подвижен състав и плавателни съдове за използване в железопътния транспорт, вътрешните водни пътища и морския транспорт. Що се отнася до железопътния транспорт и корабоплаването по вътрешните водни пътища, това ще включва също инвестиции в съществуващия подвижен състав и плавателни съдове, напр. цифрови съоръжения за RIS, намаляване на шума, оборудване с ERTMS и цифрови автоматични спрягове. Това ще включва също така проекти в секторите на авиацията и корабоплаването, морските и вътрешните водни пътища, сектори, при които се отчитат принципите на кръговата икономика и които имат за цел преминаване към устойчиви алтернативни горива, намаляване на всички видове замърсяване и подпомагане на отрасъла да изпълни предвидените ангажименти, свързани с емисиите на парникови газове, включително подкрепа за кораби с нулеви емисии и замената на старите въздухоплавателни средства и плавателни съдове с ново поколение такива с цел постигане на значителни намаления на емисиите на основата на емисиите през целия жизнен цикъл. В допълнение плавателните съдове и моторните превозни средства с нулеви и ниски емисии са допустими за финансиране (вж. параграфа по-долу относно инфраструктурата за алтернативни горива).

Подкрепата за **железопътната инфраструктура, други железопътни проекти, инфраструктурата за вътрешните водни пътища, проекти за масов транзитен транспорт на хора, както и морските пристанища и морските магистрали** може да се предоставя за инвестиции за предотвратяване или намаляване на емисиите на парникови газове, токсичните замърсители или нивата на шум. Тези инвестиции може да са насочени също така към пристанищни приемни съоръжения и други средства, способстващи за прилагането на мерки за екологична защита, както и инвестиции в комбинирана устойчива инфраструктура, включително внедряване на малка по размери инфраструктура за алтернативни горива и други решения за намаляване на общия въглероден отпечатък на пристанищата. Могат да бъдат подкрепяни инвестиции в екологизиране на летищната инфраструктура и свързаните с нея услуги (като наземното обслужване, операциите, свързани с наземния трафик, въздухоплавателните средства на земята), които предотвратяват или намаляват емисиите или нивата на шум.

Подкрепа може да бъде предоставяна за внедряването — за всички видове транспорт — на **инфраструктура за презареждане** с електричество, водород и втечен или състен природен газ, смесен с високо съдържание на биометан (> 50 %) и за внедряването на автомобилни паркове с ниски и нулеви емисии и на платформи за интелигентна свързаност и оперативно съвместими услуги. При подновяване на автомобилните паркове, те трябва да отговарят също така на приложимите високи стандарти за безопасност. Когато внедряването се извършва чрез преоборудване, съответните превозни средства трябва да се преоборудват съгласно стандарта за нулеви емисии на отработили газове. Подкрепа може да се предоставя за внедряването на плавателни съдове и флотове с нулеви и ниски емисии, използващи устойчиви алтернативни горива (включително ВПП), и въздухоплавателни средства, използващи устойчиви източници на енергия. Преоборудването на плавателните съдове ще позволи използването на устойчиви алтернативни горива или електричество в морското и

⁽¹⁾ Интелигентна транспортна система.

⁽²⁾ Речни информационни услуги.

⁽³⁾ Европейска система за управление на железопътното движение.

вътрешното корабоплаване. Приоритет за съответните инвестиции ще се дава на i) внедряването на публично достъпна инфраструктура за презареждане с гориво и електричество, при което се вземат предвид принципите на кръговата икономика; ii) инфраструктурата за презареждане с гориво и електричество за използване от автомобилните паркове и флотове на публичните органи или на операторите за изпълнението на задължения за предоставяне на обществена услуга по договор за предоставяне на обществена услуга; и iii) внедряването, в частните и обществените автомобилни паркове и флотове, на леко- и тежкотоварни моторни превозни средства с нулеви и ниски емисии, плавателни съдове и флотове с нулеви и ниски емисии, използващи устойчиви алтернативни горива, или нискоемисионни въздухоплавателни средства, използващи устойчиви източници на енергия. Пътната инфраструктура трябва да е достъпна за обществеността без ограничение и да дава възможност за лесно използване на *ad hoc* плащания (напр. плащания с банкова карта), така че лицата, които ползват превозните средства, да могат да зареждат с електричество, без да се налага да сключват договор за обслужване със съответния оператор. Освен това наличните статични и динамични данни ще бъдат предоставени чрез общи или национални точки за достъп. Тези изисквания за обществена достъпност няма да се прилагат в случай на инфраструктура за зареждане с електричество или гориво в частно управлявани или частно експлоатирани депа, които обслужват служебни (фирмени) автомобилни паркове. Подкрепа може да се предоставя за инфраструктура за разработване, производство и доставка на устойчиви алтернативни горива за въздушния, сухопътния и водния транспорт в изпълнение на политиките на ЕС за декарбонизация на транспорта (като например ReFuelEU — сектор „Авиация“, Морски FuelEU).

Подкрепа може да се предоставя за **други проекти за интелигентна и устойчива мобилност** в градските и селските райони, насочени към пътната безопасност; достъпността; намаляването на емисиите и шума; и разработването и внедряването на нови транспортни технологии и услуги, например във връзка със свързаните и автономните видове транспорт или интегрираните системи за продажба на билети.

Подкрепата от фонда InvestEU може да се предоставя за мерки за подобряване, постигане или поддържане на съответствие със стандарти, включително екологични стандарти и стандарти за безопасност, както и за проекти **за поддържане или модернизиране на съществуващата транспортна инфраструктура**, рехабилитация на съществуващата транспортна инфраструктура или безопасни зони и съоръжения за паркиране.

6.1.1.3. Околна среда и ресурси

Очаква се фондът InvestEU да мобилизира инвестиции, свързани с природния капитал и кръговата икономика⁽⁷⁴⁾. В това отношение, освен екологизирането на инвестициите в традиционните инфраструктурни области, изброени в настоящата точка 6.1.1.3, инвестициите включват например проекти за мобилност, насочени към замърсяването на въздуха и шума, природата, енергийното потребление и производствата.

Подкрепа за проекти в областта на **водите, включително снабдяването с питейна вода и канализацията, защитата от наводнения**, ефикасността на мрежите, намаляването на течовете, инфраструктурата за събиране и пречистване на отпадъчните води, **бреговата инфраструктура и друга свързана с водите екологична инфраструктура**, която ще включва инвестиционни проекти и съпътстващи услуги в подкрепа на изпълнението на политиките на Съюза в областта на околната среда по отношение на наземните и морските водни ресурси и свързаните с тях екосистемни услуги, заложили например в директиви 2008/56/ЕО⁽⁷⁵⁾, 2000/60/ЕО⁽⁷⁶⁾ и 2007/60/ЕО⁽⁷⁷⁾, директиви 98/83/ЕО⁽⁷⁸⁾, 91/271/ЕО⁽⁷⁹⁾ и 91/676/ЕО⁽⁸⁰⁾ на Съвета, Регламент (ЕС) 2019/1009⁽⁸¹⁾ и Регламент (ЕО) № 1107/2009⁽⁸²⁾. Особено внимание трябва да се обърне на i) осигуряването на достъп до водоснабдяване и канализация за всички граждани на Съюза чрез довършването и поддръжката на инфраструктурата за питейна вода и пречистване на отпадъчните води, която отговаря на критериите за енергийна ефективност и предотвратяване на течове; и ii) осигуряването на спазването на Рамковата директива за водите (2000/60/ЕО) и Директивата относно наводненията (2007/60/ЕО), включително мерките, заложили в плановете за управление на речните басейни и плановете за управление на риска от наводнения, по-конкретно инвестиции, които гарантират добро екологично състояние на реките, обновяване или модернизиране на съществуващата хидроенергия с цел повишаване на ефективността и намаляване на екологичните въздействия и намаляване на дифузното замърсяване от селското стопанство, аквакултурите и промишлените източници, решения за ефективно използване на водите, повторно използване на водите във всички сектори и природосъобразни решения за намаляване на рисковете от наводнения.

⁽⁷⁴⁾ Съобщение на Комисията „Част от Европа: възстановяване и подготовка за следващото поколение“ (COM(2020) 456 final).

⁽⁷⁵⁾ Директива 2008/56/ЕО за създаване на рамка за действие на Общността в областта на политиката за морска среда („Рамкова директива за морска стратегия“) (ОВ L 164, 25.6.2008 г., стр. 19).

⁽⁷⁶⁾ Директива 2000/60/ЕО за установяване на рамка за действията на Общността в областта на политиката за водите („Рамкова директива за водите“) (ОВ L 327, 22.12.2000 г., стр. 1).

⁽⁷⁷⁾ Директива 2007/60/ЕО относно оценката и управлението на риска от наводнения (ОВ L 288, 6.11.2007 г., стр. 27).

⁽⁷⁸⁾ Директива 98/83/ЕО на Съвета от 3 ноември 1998 г. относно качеството на водите, предназначени за консумация от човека („Директива за питейната вода“) (ОВ L 330, 5.12.1998 г., стр. 32).

⁽⁷⁹⁾ Директива 91/271/ЕО на Съвета от 21 май 1991 г. за пречистването на градските отпадъчни води („Директива за градските отпадъчни води“) (ОВ L 135, 30.5.1991 г., стр. 40).

⁽⁸⁰⁾ Директива 91/676/ЕО на Съвета от 12 декември 1991 г. за опазване на водите от замърсяване с нитрати от селскостопански източници („Директивата за нитратите“) (ОВ L 375, 31.12.1991 г., стр. 1).

⁽⁸¹⁾ Регламент (ЕС) 2019/1009 за определяне на правила за предоставяне на пазара на ЕС продукти за наторяване и за изменение на регламенти (ЕО) № 1069/2009 и (ЕО) № 1107/2009 и за отмяна на Регламент (ЕО) № 2003/2003 („Регламент за торовете“) (ОВ L 170, 25.6.2019 г., стр. 1).

⁽⁸²⁾ Регламент (ЕО) № 1107/2009 относно пускането на пазара на продукти за растителна защита и за отмяна на директиви 79/117/ЕО и 91/414/ЕО на Съвета („Регламент относно продуктите за растителна защита“) (ОВ L 309, 24.11.2009 г., стр. 1).

Подкрепа за **инфраструктурата за управление на отпадъците**, тоест инфраструктурата, която е необходима за подпомагане на прехода към по-кръгова икономика в държавите членки, по-конкретно напредъка по изпълнението на йерархията на ЕС в областта на отпадъците, в центъра на която е предотвратяването на отпадъците. Без да се засягат критериите за изключване, определени в приложение V към Регламента за InvestEU, инвестиционните проекти следва да обхващат изпълнението на планове за управление на отпадъците и програми за предотвратяване на отпадъците (въз основа на изменената Рамкова директива 2008/98/ЕО относно отпадъците ⁽⁸³⁾), създаването и подпомагането на мрежи за повторно използване и поправка и въвеждането на работещи схеми за разделяне и събиране на отпадъци и съоръжения за рециклиране (в това число за отделно събиране на общински биологични отпадъци и текстил).

Инвестиции в **подобряването и възстановяването на екосистемите и техните услуги**, които трябва да бъдат насочени към проекти за насърчване на запазването, възстановяването, управлението и подобряването на природния капитал в полза на биологичното разнообразие и адаптирането, включително посредством проекти за екологична и „синя“ инфраструктура. Това ще включва основани на екосистеми решения на предизвикателства, като например предизвикателствата, свързани с въздушните и климатичните системи, морето, земята, почвата, горското стопанство, селското стопанство, водите и отпадъците, както и транспорта и енергетиката. Подкрепата ще включва също така мерки, насочени към преследване на целите на стратегията за биологичното разнообразие ⁽⁸⁴⁾ и стратегията „От фермата до трапезата“ ⁽⁸⁵⁾ посредством подобряване на веригите за създаване на стойност в производството на храни (когато те не попадат в обхвата на компонента, свързан с МСП). По-специално следва да се насърчават трансграничните проекти и проектите за популяризиране на **устойчивото културно наследство**. Подкрепата може да включва също така **рехабилитация на промишлени обекти** (включително замърсени терени) и възстановяване за устойчиво използване.

Подкрепа за **устойчивото развитие на градските, селските, крайбрежните, разположените в морето райони и биоикономиката в по-широк план**. Тук следва да се включват инфраструктурни проекти, които не са обхванати в други области и които имат географска насоченост, включително инвестиции в природни и природосъобразни решения, които имат за цел предотвратяване или контрол на емисиите на парникови газове, токсичните замърсители, шума и други въздействия или зависимости от природния капитал, като същевременно се насърчава преходът към кръгова икономика. Това ще включва инфраструктурни проекти, насочени към насърчване на приобщаващи и достъпни интелигентни градове и техните мрежи, региони и сектори. Това ще обхваща също така проекти, насочени към насърчване на биоикономиката посредством инвестиции в промишлени отрасли на биологична основа, морски и наземни решения, които заместват енергоемки или изкопаеми материали, аквакултури и „сини“ и екологични биотехнологии. Подкрепата може да засяга също така моретата и океаните чрез областта на „синята“ икономика и нейните принципи на финансиране, по-специално чрез енергията от възобновяеми морски източници и кръговата икономика.

Подкрепата за **действия за борба с изменението на климата, приспособяване към изменението на климата и смекчаване на изменението на климата, включително намаляване на риска от природни бедствия**, ще включва инфраструктурни проекти, насочени към адаптиране към изменението на климата и повишаване на устойчивостта по отношение на настоящия и бъдещия климат. Това ще включва, наред с другото, защитата на ниско разположени зони и крайбрежни зони и други мерки, свързани с повишаването на морското равнище, предотвратяване на наводненията, подобро и устойчиво използване на водите и предотвратяване на засушаванията, както и приспособяване на инфраструктурата към екстремни температури. Това може да включва също така иновативни технологии, които допринасят за постигането на целите на Съюза за устойчивост към изменението на климата и влошаването на състоянието на околната среда или за социална устойчивост, или и за двете, и които отговарят на стандартите на Съюза за екологична или социална устойчивост.

Подкрепа за **проекти и предприятия, които прилагат системи на кръговата икономика, включително устойчивото използване на суровините**, в съответствие с целите на Плана за действие за кръговата икономика ⁽⁸⁶⁾. Тази подкрепа ще включва, наред с другото, проекти, които интегрират аспекти на ресурсната ефективност в производството и жизнения цикъл на продуктите, и всички стратегии, които имат за цел да гарантират постигането на максимална стойност и максимално дълъг живот на продуктите, активите и материалните ресурси, както и инфраструктура и услуги, стимулиращи промишлената симбиоза и споделянето на активи между промишлени предприятия в различни сектори и в градските и селските общности. Това следва да включва също така прилагането на кръгови бизнес модели, които водят до дематериализация, ориентиране към услугите и по-интензивно и ефективно използване на продуктите и ресурсите, като се интернализират или премахват отрицателните външни въздействия върху околната среда. Инвестиционните проекти следва да включват също така действия, обхващащи цялата верига за създаване на стойност на вторичните суровини, включително системи със затворен цикъл, премахване на натрупаните токсични и проблемни химикали и вещества от преработката на изходни суровини до рециклирането. Особено внимание ще се обърне на секторите, които използват най-много ресурси и в които потенциалът за кръговост е голям, т.е. електроника и информационни и комуникационни технологии (ИКТ), батерии и превозни средства, опаковки, пластмаси, текстил, строителство и сгради, както и храни, вода и хранителни вещества.

⁽⁸³⁾ Директива 2008/98/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 19 ноември 2008 г. относно отпадъците (ОВ L 312, 22.11.2008 г., стр. 3), изменена с Директива 2018/851/ЕС (ОВ L 150, 14.6.2018 г., стр. 109).

⁽⁸⁴⁾ Съобщение на Комисията „Стратегия на ЕС за биологичното разнообразие за 2030 г. Да осигурим полагащото се място на природата в нашия живот“ (COM(2020) 380 final).

⁽⁸⁵⁾ Съобщение на Комисията „Стратегия „От фермата до трапезата“ за справедлива, здравословна и екологосъобразна продоволствена система“ (COM(2020) 381 final).

⁽⁸⁶⁾ Съобщение на Комисията „Нов план за действие относно кръговата икономика — За по-чиста и по-конкурентоспособна Европа“ (COM(2020) 98 final).

Подкрепа за операции, които спомагат за **декарбонизацията** и същественото намаляване на емисиите от енергоемките сектори, включително системи със затворен цикъл и внедряване на иновативни нискоемисионни технологии, включващи съхранение на енергия, улавяне, транспорт, съхранение и/или използване на въглероден диоксид, както и операции за насърчаване на декарбонизацията на веригата на производство и разпределение на енергия чрез постепенно спиране на използването на въглища и нефт и постепенно заместване на природния газ с нисковъглеродни газове. Това следва също така да насърчава кръговите системи със затворен цикъл при енергоемката обработка на материали като стомана, алуминий, пластмаса и цимент, за отстраняване на примесите, които водят до загуба на стойност при рециклираните материали.

6.1.1.4. Развитие на устойчива и сигурна цифрова инфраструктура за свързаност

Подкрепата за развитието на устойчива и сигурна **инфраструктура за цифрова свързаност** трябва да бъде насочена към проекти, подкрепящи широк кръг продукти и услуги, свързани с комуникациите и информационните технологии. Тази подкрепа може да включва например проекти в подкрепа на универсалното разгръщане на инфраструктура (т.е. включително в селските и периферните райони), внедряването на цифрови мрежи с много голям капацитет, включително чрез разгръщането на кабелни и безжични системи за свързаност, включващи системи с оптичен кабел и 5G свързаност, както и инвестиции, които са необходими за постигането на стратегическите цели на Съюза за цифрова свързаност, както са определени в Съобщението „Свързаност за изграждане на конкурентоспособен цифров единен пазар — към европейско общество на гигабитов интернет“⁽⁸⁷⁾.

Тя ще бъде насочена също така към проекти за повишаване на капацитета и устойчивостта на мрежите на Съюза (например квантово защитените комуникационни мрежи, междурегионалната и международната свързаност, включително чрез наземни кабели, подводни кабели, сателитни системи, центрове за данни и мрежи за обществена защита и помощ при бедствия), както и за подкрепа на цифровата трансформация на ключови обществени услуги.

Тя ще е насочена също така към въвеждането на устойчиви и взаимно свързани инфраструктури „в облак“ с голям капацитет в рамките на ЕС (например внедряването на софтуерно дефинирани инфраструктури за оптимизиране на баланса на работната натовареност между „облаците“ и мрежи за екологосъобразна свързаност за взаимно свързване на инфраструктури „в облак“), както и към насърчаване на европейските центрове за данни с най-висока енергийна ефективност, с помощта на преоборудване на центрове за данни за големи и за малки предприятия (като например нови охлаждащи системи и решения за управление на потреблението на енергия).

Инфраструктурите за цифрова свързаност, например с цел оптимизиране на транспортната и енергийната инфраструктура, оптимизиране на енергопотреблението в сградите, намаляване на отпадъците и замърсяването и оптимизиране на използването на природните ресурси чрез цифрови решения също ще представляват подходящи инвестиционни цели.

По този начин тя следва да бъде насочена към проекти, целящи намаляване или избягване на емисиите на парникови газове и към разгръщане на инфраструктура, която е проектирана да бъде устойчива, да може да се ремонтира, модернизира и рециклира, в съответствие с Европейския зелен пакт.

6.1.1.5. Развитие на устойчива космическа инфраструктура

Подкрепа за устойчиво развитие и модернизация на нова и съществуваща наземна инфраструктура и инфраструктура в орбита. Това ще даде възможност за екологизирането на космическата индустрия по отношение на ракетите носители и космическите летателни апарати (например сателити) и свързаните с тях наземни сегменти. Това включва производствените, монтажните, изпитващите и експлоатационните съоръжения и съоръженията за поддръжка и изстрелване с цел развиване на по-екологични космически летателни апарати, системи за изстрелване и свързаните с тях съоръжения. Предвижда се също и по-чисто използване на космоса чрез извеждане от орбита и извеждане от употреба на космически летателни апарати.

Подкрепа за компонентите на космическата програма на Съюза и свързани услуги, както и подкрепа за целите на „космическата стратегия за Европа“⁽⁸⁸⁾ за получаване на максимални ползи за обществото и икономиката на Съюза. Това ще даде възможност за развитието на специализирани услуги и приложения в отговор на съществуващите нужди и нуждите на нововъзникващи потребители, включително в приоритетни области на политиката като изменението на климата, устойчивото развитие, свързаността и сигурността.

6.1.1.6. Развитие на инфраструктура за устойчив туризъм

Подкрепата на развитието на инфраструктура и услуги за устойчив туризъм трябва да допринася за укрепване на дългосрочната конкурентоспособност на сектора чрез подпомагане на проекти, насочени към преминаване към устойчив, иновативен и цифров туризъм.

⁽⁸⁷⁾ Съобщение на Комисията „Свързаност за изграждане на конкурентоспособен цифров единен пазар — към европейско общество на гигабитов интернет“ (COM(2016)587 final).

⁽⁸⁸⁾ Съобщение на Комисията „Космическа стратегия за Европа“ (COM (2016) 705 final).

6.1.1.7. Развитие на разположени в морето инсталации с цел декарбонизация

Подкрепата в тези област трябва да допринася за производството на електричество от разположени в морето инсталации за посрещане на бъдещото търсене на електроенергия. Тя следва също така да облекчи голямото търсене на сухоземни ресурси в ЕС чрез подобряване на производителността на водните и морските ресурси, като например производството и използването на водорасли и други нови източници на протеини с потенциал за намаляване на натиска върху земеделските земи.

Подкрепата трябва да е концентрирана върху:

- а) внедряване на плаващи ветроенергийни паркове;
- б) пристанищно развитие за превръщането на пристанищата от транспортни възли в центрове за обслужване на отрасъла на дейностите в крайбрежни води;
- в) проекти за окабеляване за разгръщане на мрежа в морето със специално внимание върху променливотоковите връзки от турбините към централите, които след това използват междусистемни електропроводи за постоянен ток към брега;
- г) устройства за енергия от морските вълни, приливите и отливите;
- д) аквакултури в открити води.

6.1.1.8. Стратегически инвестиции в критична инфраструктура

Стратегическите инвестиции по линия на компонента, свързан с устойчивата инфраструктура, могат да бъдат насочени към проекти, които допринасят за стабилността, оперативната сигурност и устойчивостта на частите на критичната инфраструктура — физически или виртуални, или на веригите на доставка на критичната инфраструктура, или пряко за критичните елементи на инфраструктурата, по-специално с оглед на зеления и цифров преход на Съюза.

Подкрепяните операции могат да са насочени също така към предприятия, включително МСП, произвеждащи стоки и услуги, които са от съществено значение за експлоатацията и поддръжката на всеки от приоритетите на критичната инфраструктура, посочени в настоящия раздел 6.1.1.8.

Операциите по инвестиране, свързани с **критична инфраструктура**, може да са насочени към операции, които са определени като европейски критични инфраструктури съгласно Директива 2008/114/ЕО на Съвета ⁽⁸⁹⁾, както са избрани от държавите членки съгласно член 3 от нея. Подкрепата може да е насочена към вериги на доставка на чиста енергия, а именно производствения капацитет на оборудване за технологии за възобновяема енергия (например слънчева фотоволтаична енергия, вятърна енергия, водноелектрическа енергия, водород от възобновяеми източници и др.).

Подкрепяните операции може да бъдат насочени също така към **вериги на доставка за европейския въздушен, железопътен, сухопътен, вътрешен воден транспорт и морското корабостроене**, включително подкрепа за инвестиции в интегрирането на различни видове транспорт и в производствени мощности.

По отношение на **цифровата инфраструктура** стратегически инвестиции са инвестициите, които са тясно свързани с целите за устойчиво и сигурно предоставяне на цифрови комуникационни услуги, включително критични елементи на мрежи за свързаност и 5G мрежи с много голям капацитет, на квантова комуникация, на интернет на предметите, на медии, на онлайн платформи за обслужване, на услуги за сигурни изчисления в „облак“, на обработване и съхраняване на данни, както и с основните вериги за създаване на стойност, които стоят зад тези инфраструктури и услуги. С оглед на различните архитектури и постоянно развиващите се технологични решения, включително от значение за киберсигурността ⁽⁹⁰⁾, е необходимо да се направи преглед на развиващите се нужди на цифровия преход и съответните измерения на сигурността, технологичната автономност и устойчивостта на този преход във връзка с предаването, използването и съхранението на данни. Основната цел на подкрепата за проекти, свързани с **цифрова избирателна инфраструктура и чувствителни съоръжения**, следва да бъде укрепване на тяхната сигурност, устойчивост и защита срещу злонамерени действия за възпрепятстване, включително по-специално дезинформация, кражба на данни и кибератаки.

Инвестициите в **комуникационна и медийна инфраструктура** също се смятат за стратегически, доколкото те допринасят за създаването на независимо европейско съдържание в съответствие с целта за защита на демократичните ценности на Съюза и суверенитета на държавите членки в цифровата ера, както и за създаването на европейско съдържание, защитата на интелектуалната собственост върху това съдържание и генерирането на приходи от него по целия свят.

⁽⁸⁹⁾ Директива 2008/114/ЕО на Съвета от 8 декември 2008 г. относно установяването и означаването на европейски критични инфраструктури и оценката на необходимостта от подобряване на тяхната защита (ОВ L 345, 23.12.2008 г., стр. 75).

⁽⁹⁰⁾ Рисковете от кибератаки трябва да бъдат оценени съгласно съответното законодателство и насоки на ЕС и национално законодателство и насоки, включително инструментариума на ЕС за киберсигурност на 5G технологиите.

Проектите, свързани с **критична инфраструктура в космоса**, трябва да подкрепят актуализирането на компонентите на настоящата космическа програма на Съюза и развитието на нова космическа инфраструктура и услуги в Съюза. По-специално, те следва да са насочени към: i) самостоятелен, надежден и ефективен от гледна точка на разходите достъп до и използване на космоса посредством европейски ракети носители, включително новаторски концепции като повторно използване, модернизирано производство и нови системи за космически транспорт; ii) космическо наблюдение и защита на активи, iii) сателитна комуникация и свързаност, iv) други развиващи се нужди.

Подкрепяните операции може да са насочени също така към устойчивостта и конкурентоспособността на космическите системи и технологии, като имат за цел преодоляването на уязвимостите на веригите за създаване на стойност.

Подкрепата за **инфраструктура за отбранителната индустрия** може да включва модернизиране на съществуваща или инсталиране на нова инфраструктура, необходима за подпомагане на жизнения цикъл на отбранителните технологии и продукти или учебни съоръжения в технологично и промишлено отношение. Тези инфраструктури се отнасят не само за традиционните въздушни, сухопътни и морски сфери, но и за нововъзникващи области като информацията, космоса и киберпространството. Те може да бъдат използвани също така за развойна и научна дейност, демонстрация, изпитване и сертифициране на отбранителни системи или технологии, включително такива, които са разработени в контекста на Европейския фонд за отбрана, както и на системи и технологии с двойно предназначение. Подкрепа следва да се предоставя за многонационални проекти, отворени към потребители от други държави — членки. Подкрепата може да е насочена също към проекти, ориентирани към изпълнение на общоевропейски цифров капацитет и кибермощности и инфраструктура, свързана например с виртуална инженерна среда за разработване, цифрови изпитателни стендове и лаборатории, нова способстваща бойна среда, суперкомпютри, изкуствен интелект и свързани усъвършенствани цифрови умения за отбрана (например цифрова корабостроителница; цифров модел или цифров близък на военни системи).

В областта на **суровините от изключителна важност** подкрепяните инвестиции могат да включват проекти и бенефициери, допринасящи за повишаване на автономността и устойчивостта на Съюза в областта на промишлените екосистеми за електронна мобилност, батериите, възобновяемите енергии, фармацевтичната промишленост, цифровите приложения и отбраната. Приоритетните области за инвестиране, свързани със суровините от изключителна важност, могат да включват разработване на магнити, възстановяване на редкоземни метали от използвани магнити, рафиниране на редкоземни метали, първични руди и рециклирани минни отпадъци (боксит, желязна руда, отпадъци от въглища). В бъдеще може да възникнат други нужди от суровини от изключителна важност.

За да се гарантират **безопасни и устойчиви хранителни доставки**, подкрепа може да се предоставя за съответни инвестиции например в областта на транспорта, логистиката, децентрализираната инфраструктура за хранителни доставки и изграждането на кълстери в областта на хранителните доставки.

6.1.2. Характеристики на потенциалните финансови продукти

Подкрепата по линия на компонента, свързан с устойчивата инфраструктура, ще предлага първостепенно и подчинено финансиране под формата на дълг, гаранции, други форми на финансиране или кредитно подобрене, квазикапиталово и капиталово финансиране. Тя ще е насочена към улесняване на достъпа до допустимо проектно и корпоративно финансиране. Финансовите продукти трябва да са на разположение хоризонтално за всички различни области, обхванати от този компонент на политиката, или могат да бъдат предназначени за специфични приоритети на политиката, включително в рамките на тематични финансови продукти.

Финансовите продукти трябва да се разработят съобразно приоритетите на политиката и пазарните нужди.

6.1.2.1. Участващи финансови посредници

а) По отношение на дълговото финансиране:

Могат да кандидатстват всички видове финансови посредници — включително национални насърчителни банки или институции и други публични посредници, търговски банки, гаранционни дружества, диверсифицирани дългови фондове, предоставящи първостепенно и подчинено финансиране, и лизингови дружества — които са в състояние да предоставят финансиране в областите, обхванати от компонента, свързан с устойчивата инфраструктура, в пълно съответствие с приложимото национално законодателство и законодателството на Съюза и със съответните изисквания на Финансовия регламент.

б) По отношение на капиталовото финансиране:

Могат да кандидатстват публични или частни финансови посредници или субекти, които ще бъдат учредени, фондове на фондовете, частни фондове за дялово участие, фондове за рисков капитал, механизми за споделени инвестиции, фондове за рисков дълг, които са в състояние да предоставят капиталово финансиране в областите, обхванати от компонента, свързан с устойчивата инфраструктура, в пълно съответствие с приложимото национално законодателство и законодателството на ЕС и със съответните изисквания на Финансовия регламент.

Мениджърите, съветниците или други подобни лица, свързани с тези посредници (включително заемащите длъжността мениджър или съветник за пръв път), трябва да докажат своя капацитет и умения за извършване на такива инвестиции в областите, в които възнамеряват да инвестират по линия на компонента, свързан с устойчивата инфраструктура, способност да набират средства и да привличат частен капитал и способност да осигуряват възвръщаемост, която ще привлече повече частни инвестиции в този клас активи.

6.1.2.2. Целеви крайни получатели

Акцентът в компонента, свързан с устойчивата инфраструктура, е да се подкрепят инвестиции в инфраструктура и свързано оборудване, изпълнявани, наред с другото, от страна на:

- а) самостоятелни организатори;
- б) частни, публични и полупублични предприятия;
- в) дружества със специална инвестиционна цел.

6.1.2.3. Общи финансови продукти

Общите финансови продукти трябва да са насочени към подобряване на достъпа до финансиране за самостоятелни проекти или групирани по-малки проекти чрез финансиране, което се предоставя пряко или непряко (например чрез инвестиционни механизми) от партньорите по изпълнението.

Общите финансови продукти могат да подкрепят различни видове крайни получатели с различен рисков профил, например:

- а) проекти от регулирани субекти на корпоративна основа или на основата на дълг без право на регрес, включващи корпоративно или проектно финансиране, включително ПЧП (например комунални услуги като електроенергия, транспорт, отпадъци, водоснабдяване и пречистване на отпадъчни води и оператори на голяма инфраструктура) или от публични или полупублични предприятия, които обикновено са свързани с нисък риск;
- б) проекти от нерегулирани субекти на корпоративна основа или на основата на дълг без право на регрес, включително ПЧП (например производство на електроенергия, съхраняване на енергия, енергийна ефективност за енергоемки отрасли, концесионери на магистрали, оператори на летищни/пристанищни терминали и железопътни оператори, екологичен корабен транспорт, широколентова и космическа инфраструктура), които обикновено са свързани със среден до висок риск;
- в) изпълнение на проекти, подпомагащи обществени блага, включително проекти, изпълнявани от МСП в областта на електронната мобилност, енергийната ефективност, природния капитал или природосъобразните решения от страна на местни органи или филантропски инвеститори, както и в областта на космоса, които обикновено са свързани с висок риск;
- г) портфейли с трансакции в области като енергийната ефективност и възобновяемата енергия за домакинства или МСП, както и екологизирането на мобилни активи.

По отношение на дългово финансиране, предоставяно от партньора по изпълнението:

Гаранцията от ЕС може да бъде предоставена за операции по финансиране и инвестиране, включително под формата на:

- а) привилегирани заеми, облигации, лизингови договори и кредитни линии, включително привилегирован дълг за проекти с ограничено право на регрес;
- б) подчинени заеми, включително под формата на финансиране тип „мечанин“;
- в) гаранции (безусловни или условни) за финансиращи трети страни и други договорености с финансови посредници за споделяне на риск;
- г) кредитно подобрение за нови инвестиции (за проектни облигации, банкови кредити или комбинация от двете), включително под формата на подчинени продукти.

Подчиненото финансиране може да се използва също така за увеличаване на частното финансиране и за диверсифициране от банково финансиране към финансиране от капиталовите пазари.

Гаранцията от ЕС може да си използва за разработването на финансови продукти, подкрепящи използването на „зелени“ облигации.

6.1.2.4. Тематични финансови продукти

Подкрепата от тематични финансови продукти ще бъде насочена, наред с другото:

- а) в транспортната област: към високорискови проекти в областта на устойчивата мобилност, интелигентния и по-безопасния транспорт;

- б) в областта на възобновяемите енергийни източници: към специфични високорискови дейности, като например:
- i) индивидуализирани иновативни гаранции по раздел „Държави членки“, насочени към намаляване на цената на капитала на инвестициите във възобновяеми енергийни източници в съответната държава членка;
 - ii) високорискови гаранционни продукти за насърчаване на пазара на споразумения за изкупуване на енергия от възобновяеми източници, спомагащи за гарантиране на по-високи равнища на дългосрочно частно финансиране за инвестиции във възобновяема енергия;
- в) в областта на енергийната ефективност: към специфични високорискови дейности, като например:
- i) жилищни сгради: гаранционният инструмент може да бъде комбиниран с безвъзмездни средства за отключване на частно финансиране и стимулиране на домакинствата да преодолеят съществения недостиг на финансиране при санирането и обновяването на жилищни сгради, и особено при основното саниране;
 - ii) договори за енергоспестяване с гарантиран резултат и дружества за енергийни услуги: гаранционен инструмент и револвиращ фонд за дружества за енергийни услуги с цел преодоляване на пречките и отключване на финансиране за изработването на договори за енергоспестяване с гарантиран резултат по проекти за енергийна ефективност;
 - iii) независимо от крайния получател: кредитно подобрение във връзка със „зелени“ облигации, за да бъдат привлечени институционални инвеститори за ново финансиране за енергийна ефективност, като в същото време се насърчава разширяването на сегашния ограничен размер на пазара на „зелени“ облигации;
- г) в областта на усъвършенстването и модернизирването на електроенергийната инфраструктура: проекти за насърчаване на:
- i) нови бизнес модели за внедряване на източници на гъвкавост, като например оптимизация на потреблението и съхранение на енергия;
 - ii) децентрализирани енергийни източници и енергийни източници с малък мащаб, разработени от нови участници и енергийни общности на нови пазари.
- д) проекти за насърчаване на пазарното внедряване на технологии с ниски въглеродни емисии: проекти, които включват технологии за улавяне, транспорт, съхранение и/или използване на въглерод, свързани с производството на електричество, отопление и охлаждане, нискоемисионни газове (като напр. водород) или промишлени процеси, съхранение на енергия както и биоенергийни инсталации и производствени съоръжения, които създават условия за енергийния преход и замяната на продуктите с високи въглеродни емисии;
- е) високорискови устойчиви екологични инвестиционни проекти или програми за насърчаване на цялостен, съобразен с природния капитал подход, свързан с опазването и възстановяването на околната среда и управлението на прехода към кръгова, ефективна от гледна точка на ресурсите и нискоемисионна биоикономика, и увеличаване на поглъщането на въглерод.
- ж) в цифровия сектор: проекти с висок финансов риск, по-специално внедряване на свързаност в „бели“ и „сиви“ райони (тоест без непосредствена търговска жизнеспособност), или проекти които представляват значителен технологичен напредък (например не постепенни подобрения, а внедряване на технологии от последно поколение, включително внедряване на устойчиви мрежи и инфраструктури за данни);
- з) високорискови портфейли в областите енергийна ефективност, възобновяема енергия и екологизиране на мобилни активи;
- и) в космическия сектор: високорискови или капиталоемки проекти, свързани с космическа инфраструктура, и свързани услуги, както и нови концепции за космическа инфраструктура и решения в космоса и на Земята.

6.2. Компонент, свързан с научните изследвания, иновациите и цифровизацията

6.2.1. Области на политиката на намеса

Подкрепата в рамките на компонента, свързан с научните изследвания, иновациите и цифровизацията, следва да улеснява и ускорява достъпа до финансиране за проектите за научни изследвания и иновации, организаторите на проекти, стопански и други иновативни субекти и да стимулира цифровата трансформация на предприятията, пазарите и държавите членки в съответствие с член 3, параграф 2, буква б) и член 8, параграф 1, буква б) от Регламента за InvestEU. В съответствие с целта на InvestEU за насърчаване на конкурентоспособността на Съюза компонентът, свързан с научните изследвания, иновациите и цифровизацията, ще окаже научно, технологично, икономическо и обществено въздействие чрез укрепване на научната и технологичната база на Съюза, като крайната цел е изпълнението на стратегическите приоритети на Съюза и предоставянето на подкрепа за разрастването на иновативните предприятия и въвеждането на технологии на пазара. Инвестициите в рамките на компонента, свързан с научните изследвания, иновациите и цифровизацията, ще предоставят на Европа средствата, необходими да развие устойчивост в ключови промишлени сектори.

Допустимите области за операциите по финансиране и инвестиране по компонента, свързан с научните изследвания, иновациите и цифровизацията, са изброени в приложение II към Регламента за InvestEU, и по-специално в точки 5 и 6 от него. Всички други области от значение за операциите по финансиране и инвестиране, изброени в приложение II към Регламента за InvestEU, като например точки 13 и 14, и попадащи в обхвата на дейностите, свързани с научните изследвания, иновациите и цифровизацията, също са допустими за финансиране по компонента, свързан с научните изследвания, иновациите и цифровизацията. Тези области могат да включват научни изследвания, разработване на продукти, дейности за демонстрация, иновация и цифровизация, наред с другото, в секторите енергетика, енергоемки отрасли, околна среда, синя икономика, морско дело, транспорт, здравеопазване, науки за живота, биотехнология, хранително-вкусова промишленост, отбрана, космос, културни и творчески сектори. Допустимите области могат да бъдат степенувани по приоритет, в съответствие с раздел 2.3.2.1. от настоящите инвестиционни насоки.

Инвестиционният обхват на компонента включва дейности за научни изследвания, иновации, демонстрации и цифровизация, включително инвестиции, свързани с пускането на пазара на нови продукти и технологии, преминали фазата на научноизследователска и развойна дейност, както и иновации в организацията и процесите, включително нови и иновативни бизнес модели. Тук се включват също така операциите по финансиране и инвестиране в областта на фундаменталните и приложните научни изследвания до реална система, която се е доказала в оперативна среда ⁽⁹¹⁾.

Научноизследователската и развойна дейност се определя като систематична работа, която се извършва с цел да се увеличи запасът от знания и да се открият нови приложения на наличните знания. Дейността трябва да бъде новаторска, творческа, резултатът от нея трябва да е несигурен и тя трябва да следва систематични, прехвърлими и възпроизводими методи ⁽⁹²⁾.

Иновациите са иновации в продукти, в процеси и в организацията, като те обхващат развитието, демонстрацията, изпълнението, търговската реализация и въвеждането на нов или значително подобрен продукт или процес (включително бизнес модел) или услуга, които създават потребителска и/или обществена стойност.

Цифровизацията е свързана с научноизследователска и развойна дейност, демонстрация, изпитване и въвеждане на цифрови технологии и услуги, както и с инвестиции, които допринасят за цифровата трансформация на предприятията, отраслите и областите от обществен интерес в Съюза.

Освен това целта на подкрепата по компонента, свързан с научните изследвания, иновациите и цифровизацията, ще бъде да се допринесе съществено за Европейския зелен пакт, като тя ще бъде насочена към проекти, водещи до ползи за климата и околната среда. Наред с другото, този компонент може да бъде насочен към проекти, насочени към избягване или намаляване на емисиите на парникови газове и замърсяването от енергоемките промишлени отрасли, както и от цифровата икономика, и към ефективното използване на материалите в тях. Той ще бъде насочен към проекти, използващи цифрови технологии, услуги и решения за предотвратяване или намаляване на емисиите на парникови газове, замърсяването и отпадъците в други сектори на икономиката, включително (но не само) промишлеността, транспорта, енергетиката и селското стопанство. Подкрепа ще се предоставя и за инвестиции със значителен принос за кръговата икономика, особено в ключови сектори, които използват най-много ресурси и в които потенциалът за кръговост е голям.

Инвестициите в космическата екосистема могат да подкрепят целите, определени в Съобщението на Комисията „Космическа стратегия за Европа“, за извличане на максимални ползи за обществото и икономиката на Съюза чрез целенасочени проекти, с които: i) се ускорява внедряването на цифрови приложения и услуги въз основа на космически данни; ii) космическите данни и услуги се интегрират в иновативни продукти в други пазарни сегменти, например автономни превозни средства или мрежи за свързаност; и iii) се увеличават търговското внедряване и производството на космически технологии, включително достъпът до космическото пространство ⁽⁹³⁾.

Компонентът, свързан с научните изследвания, иновациите и цифровизацията, може да допринася също така за развитието на отбранителната индустрия, по-специално чрез подкрепа за предприятия, участващи в иновативни проекти в областта на отбраната и тясно свързани технологии с двойно предназначение, както и чрез подкрепа за веригата на доставки на отбранителния сектор.

Компонентът, свързан с научните изследвания, иновациите и цифровизацията, ще подкрепи също така приоритетите на политиката на Съюза, заложи в други програми, като програмата „Хоризонт Европа“, програмата „Цифрова Европа“, програма „Творческа Европа“, Европейската космическа програма, Европейския фонд за отбрана, Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и др.

Чрез компонента, свързан с научните изследвания, иновациите и цифровизацията, може да се канализират и средства от секторни програми, като Фонда за иновации, създаден в рамките на системата за търговия с емисии (СТЕ), и други програми на Съюза и национални програми и фондове. Тези инвестиции могат да се съчетават с финансиране, предоставено по програми на ЕС или по програмите на кохезионната политика (споделяно управление), или по национални програми.

⁽⁹¹⁾ Равнища на технологична готовност.

⁽⁹²⁾ OECD, Frascati Manual 2015 - Guidelines for Collecting and Reporting Data on Research and Experimental Development (ОИСР, Методическо ръководство „Фраскати“ за 2015 г. — Насоки за събиране и докладване на данни относно научните изследвания и експерименталното развитие), стр. 44—45, на разположение в интернет на адрес: https://read.oecd-ilibrary.org/science-and-technology/frascati-manual-2015_9789264239012-en.

⁽⁹³⁾ В съответствие с последната актуализация на списъка с дейности в областта на космическите технологии от решаващо значение за европейската стратегическа независимост, съставен от Комисията, Европейската космическа агенция и съвместната работна група на Европейската агенция по отбрана.

Очаква се подкрепата по компонента, свързан с научните изследвания, иновациите и цифровизацията, да добави стойност на политиката чрез предоставяне на достъп до финансиране за научни изследвания, иновации и цифровизация във всеки от следните случаи:

- а) насърчаване на инвестициите в научни изследвания и иновации с цел да се засили научната и технологичната база на Съюза, да се ускори промишлената трансформация, включително инвестициите в ключови технологии, и да се постигнат целите и мисията на „Хоризонт Европа“;
- б) подпомагане на цифровата трансформация на МСП и на дружествата със средна пазарна капитализация;
- в) подпомагане на проекти за цифровизация и иновации, които повишават оперативната съвместимост и имат за цел преодоляване на различията в равнището на цифровизация и иновации между отделните държави членки, предприятия и сектори;
- г) насърчаване на разработването и внедряването на стратегически цифрови мощности и технологии, включително цифрови решения за киберсигурност, които водят до иновативни и недоказали се бизнес модели, насочени към преодоляване на обществени предизвикателства (например цифрови решения за устойчивост), и които допринасят за устойчивостта, кръговостта и автономността;
- д) подпомагане на инвестиции в продукти, технологии, решения или бизнес модели, които носят ползи за околната среда и климата в сравнение с алтернативни решения, като допринасят за смекчаване на последиците от изменението на климата и намаляване на въздействието върху околната среда;
- е) подкрепа за рискови инвестиции, включително трансгранични инвестиции, свързани с технологиите, пазара, демонстрациите, изпълнението и бизнес дейностите, които предполагат по-висок риск поради несигурността по отношение на успеха на резултата от тях или на крайната финансова полза за съответния субект;
- ж) насърчаване на операции за демонстрация на ранен етап, по отношение на които частните инвеститори не са склонни да поемат риск или за които е налице непредсказуемост по отношение на възвръщаемостта или пазарна колебливост;
- з) насърчаване на операции, които увеличават частните инвестиции в научни изследвания, иновации и цифровизация с цел постигане на целите на политиката на ЕС;
- и) насърчаване на увеличаването на мащаба на резултатите от научните изследвания и иновациите, както и на технологиите и трансфера им на пазара и подпомагане на тяхното промишлено внедряване, като се подпомагат предприятия, които насърчават развитието на пазара, и сътрудничеството между предприятията;
- й) подкрепа за инвестиции в научни изследвания и иновации, извършвани от изследователски институти, университети и изследователски организации, които допринасят за целите на „Хоризонт Европа“ и „Еразъм+“ и засилват връзките между доставчиците на услуги за научни изследвания и развойна дейност (академични институции, изследователски центрове и др.) и предприятията;
- к) подпомагане на бързоразвиващи се иновативни предприятия, които се нуждаят от финансиране за търговската реализация на иновации, след като е установена технологичната и икономическата целесъобразност;
- л) осигуряване на икономии от мащаба и допълване на инвестициите в научни изследвания, иновации и цифровизация на национално, междурегионално и регионално равнище, включително въвеждането на нови продукти, технологии или бизнес модели в рамките на различните региони на държавите членки;
- м) подкрепа за тематични инвестиционни платформи и други иновативни финансови продукти (с надлежно отчитане на икономии от мащаба); или
- н) насърчаване на алтернативно финансиране и иновативни решения за финансиране, като например колективно финансиране, „бизнес ангели“ и филантропски рискови фондове, стимулиране на трансфера на най-добри практики между финансовите посредници с цел насърчаване на широко предлагане на продукти за дейности, свързани с научни изследвания, иновации и цифровизация.

Действията, посочени в букви а)—н) от дванадесетия параграф от настоящия раздел б.2.1, могат да бъдат допълнени от:

- а) събиране на данни за целия ЕС относно неефективност на пазара на научни изследвания, иновации и цифровизация или неоптимални инвестиционни ситуации, проследяване на технологични и промишлени промени, установяване на бъдещи нововъзникващи стратегически вериги за създаване на стойност и публично оповестяване на тази информация; както и
- б) предоставяне на техническа помощ и подобряване на пригодността за банково финансиране на проекти за научни изследвания, иновации и цифровизация в различните сектори.

6.2.1.1. Стратегически инвестиции в рамките на компонента, свързан с научните изследвания, иновациите и цифровизацията

Стратегическите инвестиции в рамките на компонента, свързан с научните изследвания, иновациите и цифровизацията, могат да подкрепят **промишленото внедряване на демонстрирани технологии, произведени в ЕС, да стимулират техните пазари и да насърчат водещата роля на промишлеността на ЕС в световен мащаб** в съответствие с целите на „новата промишлена стратегия за Европа“⁽⁹⁴⁾ и базовите стратегии за отделните сектори, включително стратегията в областта на цифровите технологии („Изграждане на цифровото бъдеще на Европа“⁽⁹⁵⁾), Бялата книга за изкуствения интелект⁽⁹⁶⁾, европейската стратегия за данните⁽⁹⁷⁾ (включително общи европейски пространства на данни, например за здравеопазване и финанси) и европейската стратегия за ваксините⁽⁹⁸⁾. Те трябва да са насочени към промишленото разширяване и към производството на такива благоприятстващи, преобразуващи, екологични и цифрови технологии и иновации в секторите, обхванати от компонента, свързан с научните изследвания, иновациите и цифровизацията, след фазата на научните изследвания, иновациите и демонстрацията.

Подкрепа може да се предоставя за инвестиции в **рециклиращи и производствени мощности за производство на компоненти и устройства за ИКТ в Съюза**, които допринасят за иновативността, устойчивостта, издръжливостта и автономността на европейската промишленост в сферата на ИКТ и нейните подсектори и вериги за създаване на стойност. Тези проекти може да са свързани с всяка от областите на промишлеността в сферата на ИКТ: електронни компоненти (полупроводници и микропроцесори), компютри и периферно оборудване, комуникационно оборудване, битова електроника, магнитни и оптически носители, електронно и телекомуникационно оборудване и части, софтуер, програмиране, обработка на данни, хостинг и свързани дейности и други.

В областта на **здравеопазването** подпомаганите операции трябва да са насочени към нови ефективни и достъпни здравни продукти, включително научни изследвания, иновации и цифровизация и производство на фармацевтични продукти, ваксини, медицински изделия, диагностика и лекарствени продукти за модерна терапия, нови антимикробни средства и иновативен процес на разработване, който не включва изпитвания върху животни, и конкурентоспособност на фармацевтичната промишленост на Съюза като цяло, включително производство на химикали и активни фармацевтични съставки.

В областта на **отбраната**, инвестициите, свързани с технологии, и/или производствените инвестиции (например модернизация, цифровизация и разширяване на съществуващи или създаване на нови производствени мощности) проектите може да са свързани със стратегически области, в които инвестициите ще допринесат за технологичната и промишлената автономност на отбранителната индустрия на Съюза и следователно за неговата стратегическа автономност и устойчивост. Подкрепа може да се предоставя за разработването от страна на иновативни дружества на критични и революционни отбранителни технологии. Инвестициите могат да помагат също така за успешното изпълнение на ключови проекти, които вече са получили подкрепа във фазата на научните изследвания и развойната дейност, например по линия на ЕФР и неговите предварителни програми след фазата на научните изследвания и развойната дейност, или да подкрепят веригите на доставки в тези проекти.

Проектите може да включват също така защита и развитие на критични способности във веригите на доставки в областта на отбраната на Съюза във връзка със стратегически области, както и намаляване на зависимостта от трети държави.

6.2.2. Характеристики на потенциалните финансови продукти

6.2.2.1. Участващи финансови посредници

а) По отношение на дълговото финансиране:

Могат да кандидатстват всички видове финансови посредници — включително национални насърчителни банки или институции и други публични посредници, търговски банки, гаранционни дружества, диверсифицирани дългови фондове, предоставящи първостепенно и подчинено финансиране, и лизингови дружества — които са в състояние да предоставят финансиране в областите, обхванати от компонента, свързан с научните изследвания, иновациите и цифровизацията, в пълно съответствие с приложимото национално законодателство и законодателството на Съюза и със съответните изисквания на Финансовия регламент.

б) По отношение на капиталовото финансиране:

Могат да кандидатстват публични или частни финансови посредници, или субекти, които ще бъдат учредени, фондове на фондовете, частни капиталови фондове, фондове за рисков капитал, механизми за споделени инвестиции, фондове за рисков дълг, фондове „бизнес ангели“, фондове за технологичен трансфер, които са в състояние да предоставят капиталово финансиране в областите, обхванати от компонента, свързан с научните изследвания, иновациите и цифровизацията, в пълно съответствие с приложимото национално законодателство и законодателството на Съюза и със съответните изисквания на Финансовия регламент.

⁽⁹⁴⁾ Съобщение на Комисията „Нова промишлена стратегия за Европа“ (COM(2020) 102 final).

⁽⁹⁵⁾ Съобщение на Комисията „Изграждане на цифровото бъдеще на Европа“ (COM(2020) 64 final).

⁽⁹⁶⁾ Бяла книга „Изкуствен интелект — европейски подход към високи постижения и доверие“ (COM(2020) 65 final).

⁽⁹⁷⁾ Съобщение на Комисията относно европейска стратегия за данните (COM(2020) 66 final).

⁽⁹⁸⁾ Съобщение на Комисията „Стратегия на ЕС за ваксините срещу COVID-19“ (COM(2020) 245 final).

Ръководителите, съветниците или други подобни лица, свързани с тези посредници (включително заемащите длъжността ръководител или съветник за пръв път) трябва да докажат своя капацитет и своите умения за извършване на такива инвестиции в областите, в които възнамеряват да инвестират в рамките на компонента, свързан с устойчивата инфраструктура, иновациите и демонстрацията, способността да набират капитал и да привличат частен капитал и способността да осигурят възвръщаемост, което ще привлече повече частни инвестиции в този клас активи.

6.2.2.2. Целеви крайни получатели

Компонентът, свързан с научните изследвания, иновациите и цифровизацията, е насочен към подкрепа на дейности в областта на научните изследвания, иновациите и цифровизацията, организирани от:

- а) самостоятелни организатори;
- б) частни, публични и полупублични предприятия, включително МСП и дружества със средна пазарна капитализация;
- в) дружества със специална инвестиционна цел;
- г) университети, служби за технологичен трансфер и центрове за висше образование;
- д) изследователски центрове;
- е) научноизследователски и технологични инфраструктури;
- ж) субекти за иновации и цифровизация, акселератори, инкубатори, центрове и клъстери;
- з) други организатори с насоченост към научните изследвания, иновациите и цифровизацията (например физически лица, фондации за финансиране на научни изследвания).

Пазарното сегментиране и установяването на целеви групи ще се извършват на секторна основа (във връзка с областите, в които ще бъдат изпълнявани приоритетите на политиката) и въз основа на жизнения цикъл на проекта или предприятието (въз основа на пазарна оценка).

Операциите по линия на фонд InvestEU, които се подпомагат чрез финансов принос от Фонда за иновации по СТЕ, следва да отговарят на правилата за допустимост и критериите за подбор, съдържащи се в член 10а, параграф 8 от Директива 2003/87/ЕО⁽⁹⁾, и в делегираните актове, приети във връзка с тази разпоредба.

6.2.2.3. Общи финансови продукти

Подкрепата, предоставена по компонента за научните изследвания, иновациите и цифровизацията, ще предлага първостепенно и подчинено финансиране под формата на дълг или гаранции, други форми на финансиране, включително рисков дълг и лизинг или кредитно подобрение, квазикапиталово и капиталово финансиране с цел да се улесни достъпът до финансиране на проекти и предприятия за научни изследвания, иновации и цифровизация. Финансовите продукти може да се предоставят хоризонтално за всички различни области, обхванати от този компонент на политиката, или да са насочени към специфични приоритети по тематични финансови продукти.

Подкрепата от общи финансови продукти може, наред с другото, да е насочена към:

- а) научноизследователска и технологична инфраструктура: на публични или частни научноизследователски организации (например научни институти и университети), включително съоръжения, които са пряко свързани с дейности за научни изследвания, иновации и цифровизация, като например лаборатории или центрове за високопроизводителни изчислителни технологии.
- б) големи проекти в областта на научните изследвания, иновациите и цифровизацията: подобряване на достъпа до рисковото финансиране за големи проекти в областта на научните изследвания, иновациите и цифровизацията, иницирани от по-големи предприятия; публично-частни партньорства; и дружества със специална инвестиционна цел или самостоятелни проекти.
- в) иновативни МСП, малки дружества със средна пазарна капитализация и дружества със средна пазарна капитализация в подкрепа на дейности в областта на научните изследвания, иновациите и цифровизацията, допринасящи за растежа.
- г) бързоразвиващи се предприятия или предприятия, чиято дейност се основава на научни изследвания, иновации и цифровизация, инфраструктури за научни изследвания и технологии, инвестиции в научни изследвания и иновации от страна на публични или частни научноизследователски организации (например научни институти и университети), намиращи се в държави членки, които попадат в категорията „умерени новатори“ и „скромни новатори“ в европейския сравнителен доклад за иновациите.

- а) По отношение на дълговото финансиране, предоставяно от партньора по изпълнението

Гаранцията от ЕС може да се предоставя за операциите по финансиране и инвестиране под формата на:

- а) пряк дълг (включително подчинени заеми), необезпечено кредитиране, необезпечени заеми, финансиране тип „мечанин“, първостепенни заеми и кредитни линии;

⁽⁹⁾ Директива 2003/87/ЕО, изменена с Директива (ЕС) 2018/410 (ОВ L 76, 19.3.2018 г., стр. 3).

- б) (насрещни) гаранции, гаранции за рефинансиране на заеми, безусловни гаранции и други договорености за споделяне на риска по гаранционни схеми, изпълнявани от финансови посредници или партньори по изпълнението;
- в) преки гаранции и други договорености за споделяне на риска за финансови посредници или партньори по изпълнението;
- г) кредитно подобрение за нови инвестиции (за проектни облигации, банкови кредити или комбинация от двете);
- д) пряка инвестиция или, заедно с финансов посредник — включително инвестиционен фонд, инвестиционна схема (схема за съвместни инвестиции) или дружество със специална инвестиционна цел, което инвестира пряко или непряко в първостепенен или подчинен дълг или в дългово-капиталови хибридни инструменти.

Гаранцията от ЕС ще има за цел намаляване на конкретните трудности, с които се сблъскват жизнеспособните предприятия при достъпа до финансиране, главно поради предполагаемия им по-висок риск или липсата на достатъчно обезпечение, или ограничената способност на доставчиците на търговско финансиране за оценка на базовия проект или бизнес модел.

- б) По отношение на капиталовото финансиране, предоставяно от партньора по изпълнението

Капиталовите и квазикапиталовите инвестиции следва да се извършват по-специално под формата на:

- а) пряк капитал в крайни получатели;
- б) съвместни инвестиции и схеми за съвместни инвестиции (включително инвестиционни платформи);
- в) собствен капитал и гаранции за финансови посредници, които инвестират пряко в субекти на всеки етап от тяхното развитие, или гаранции за инвеститори в такива финансови посредници;
- г) инвестиция и/или договореност за споделяне на риска в структури на дългови фондове;
- д) инвестиция във фондове на фондовете.

6.2.2.4. Тематични финансови продукти

Подкрепата от тематични финансови продукти може да бъде насочена към:

- а) тематични финансови механизми, по които се предоставя финансиране под формата на дълг и/или собствен капитал в области, като например:
 - i) иновативни проекти за ранни демонстрации и проекти за цифровизация на високорискови тематични области, като нисковъглеродната промишленост, транспорта, енергетиката и космоса;
 - ii) клинична развойна дейност, валидиране и навлизане на пазара в областта на инфекциозните заболявания, редките и сложни болести, невродегенеративните заболявания и други;
 - iii) устойчива „синя икономика“ и устойчиво използване на морските ресурси, като например аквакултури и „синя“ биотехнология;
 - iv) хранителни системи, базирани на биоикономиката системи и биоикономика в по-широк смисъл;
 - v) кръгова икономика, съобразени с природния капитал решения и природен капитал;
 - vi) технологии и услуги в областта на климата и приспособяване към изменението на климата.

Тематичните области ще се избират въз основа на приоритетите на политиката и оценката, посочена в раздел 2.3.2.2. от настоящите инвестиционни насоки.

- б) други договорености за споделяне на риска, като например инвестиционни платформи за катализиране на финансирането от трети страни в специфични области от стратегическо значение за политиката в областта на научните изследвания, иновациите и цифровизацията, в допълнение към и в синергия с инвестиции от съществуващите национални, местни и публични системи за финансиране. Тези платформи следва да отговарят на следните условия:
 - i) да предоставят достъп до финансиране чрез дългови и/или капиталови продукти за проекти в специфични тематични области и да се управляват от финансови посредници или предприятия за управление на фондове, избрани посредством процедурите, описани в раздел 2.3.1;
 - ii) да предоставят подкрепа за цялостната цифровизация на промишлеността и технологиите на Съюза, както е посочено в приложение II, точка 6 към Регламента за InvestEU, както и в други допустими за финансиране области;

- iii) да подпомагат технологии, продукти или бизнес модели, за които има повишен риск поради тяхната технологична иновативност или поради това, че са насочени към нови пазари или водят до съществено сътресение на пазара;
- iv) да са насочени към изграждането на съоръжения за демонстрации на ранен етап и промишлено производство за изпълнението на революционни и високоинновативни процеси, които водят до създаването на нови пазари, или към производството на нови продукти с иновативно съдържание, което има голям потенциал да доведе до създаването на нови пазари в конкретната област.

6.3. Компонент, свързан с МСП

6.3.1. Области на политиката на намеса

Подкрепата по компонента, свързан с МСП, трябва да улеснява достъпа и наличието на финансиране основно за МСП, но също така и за малки предприятия със средна пазарна капитализация, както и да повишава глобалната им конкурентоспособност на всеки етап от тяхното развитие, по-специално за предприятия, които са възприемани като високорискови и не разполагат с достатъчно обезпечение, особено на ранния етап на тяхното развитие.

Подкрепата по компонента, свързан с МСП, трябва да е насочена също така към осигуряване на по-разнообразни източници на финансиране, включително подчинен дълг, капиталово и квазикапиталово финансиране, с цел повишаване на способността на МСП и малките предприятия със средна пазарна капитализация да финансират своето създаване, растеж, развитие и продажба, да устояват на икономически спадове, както и да допринасят за устойчивостта на икономиката и на финансовата система по време на икономически спад или икономическо сътресение. По него може да се предоставя подкрепа за инвестиции и оборотен капитал, както и за рисково финансиране от етапа на създаване до етапите на разрастване с цел осигуряване на лидерска позиция в технологиите в иновативните и устойчивите сектори, по-специално като финансирането се насочва към МСП, чиито дейности са съсредоточени върху нематериални активи поради дейности, свързани с научните изследвания, иновациите и цифровизацията, или поради секторни особености, като например секторите на културата и творчеството⁽¹⁰⁰⁾. При необходимост финансиране по този компонент може да се предоставя за придобиване на стопанска дейност или на участие в стопанска дейност от страна на служителите. Допустимите области могат да бъдат степенувани по приоритет, както е описано в раздел 2.3.2.1. от настоящите инвестиционни насоки. Продуктите в рамките на компонента, свързан с МСП, ще бъдат разработвани в съответствие с приоритетите и областите, очергани в Съобщението „Стратегия за мястото на МСП в устойчива и цифрова Европа“⁽¹⁰¹⁾.

Подкрепата по компонента, свързан с МСП, ще допълва предприятиите от Съюза инициативи в рамките на съюза на капиталовите пазари.

Подкрепата по компонента, свързан с МСП, трябва да добавя стойност чрез подкрепа за дългово финансиране основно за МСП (както и за малки предприятия със средна пазарна капитализация) във всеки от следните случаи:

- а) когато неефективност на пазара или неоптимални инвестиционни ситуации не могат да бъдат адекватно преодолени (по отношение на обеми, покритие или склонност към поемане на риск или срок) чрез финансови инструменти, създадени на регионално или национално равнище; това може да включва създаване на схеми, предлагащи по-голяма ефективност, ефикасност или икономии от мащаба, тъй като държавите членки може да се въздържат да създават свои схеми за подкрепа от съображения за ефективност на разходите;
- б) предприятия, извършващи дейност в ясно определени икономически сектори с недостатъчен брой доставчици (например в някои случаи секторите на културата и творчеството, включително медийния сектор), допринасяйки по този начин за постигането на приоритетите на политиката на ЕС;
- в) необходимост от ускоряване на приспособяването на предприятия към ясно установени структурни промени, допринасяйки по този начин за постигането на приоритетите на политиката на ЕС;
- г) решения за финансиране, които спомагат за постигането на целите на съюза на капиталовите пазари, включително решения, които се предоставят трансгранично;
- д) трансфер на най-добри практики в целия Съюз (което може да включва също така предоставянето на техническа помощ) между финансовите посредници с цел да се насърчи появата на широко предлагане на продукти за по-високорискови трансакции за финансиране на МСП, подходящи за техните специфични нужди от финансиране.

В допълнение подкрепата по компонента, свързан с МСП, следва да добавя стойност на политиката, като се предоставя подпомагане за фондове, които предлагат адаптирани към конкретните обстоятелства решения за дългово финансиране и капиталово или квазикапиталово финансиране за МСП и малки предприятия със средна пазарна капитализация във всеки от следните случаи:

- а) финансовите посредници набират средства или инвестират, или предоставят финансиране трансгранично, което спомага за диверсификацията на риска и за привличането на частен капитал;

⁽¹⁰⁰⁾ Както е описано в точка 8 от приложение II към Регламента за InvestEU.

⁽¹⁰¹⁾ Съобщение на Комисията „Стратегия за мястото на МСП в устойчива и цифрова Европа“ (COM (2020) 103 final) (раздел 4. „Подобряване на достъпа до финансиране“).

- б) инвестицията спомага за създаването на по-големи фондове, които имат капацитет да постигнат достатъчна възвръщаемост, така че да привлекат частни инвеститори;
- в) неефективността на пазара или неоптималните инвестиционни ситуации не могат да бъдат адекватно преодолени (по отношение на обеми, покритие на етапа на развитие или срока) чрез финансови инструменти, създадени на регионално или национално равнище. Това може да включва създаване на схеми, предлагащи повишена ефективност, ефикасност или икономии от мащаба, тъй като държавите членки може да се въздържат да създават свои схеми за подкрепа от съображения за ефективност на разходите;
- г) намесата води до ефекти, свързани с демонстрация, и/или до катализиращи въздействия и допринася за постигането на целите на политиката на Съюза, включително на съюза на капиталовите пазари;
- д) намесата увеличава наличието на пазарни и адаптирани към конкретните обстоятелства решения за финансиране за МСП и малки предприятия със средна пазарна капитализация;
- е) трансфер на най-добри практики в целия Съюз с цел да се насърчи появата на нови мениджъри и мениджърски екипи, управляващи фондове, за да се разшири и задълбочи пазарът на рисков капитал в ЕС. Това може да включва подкрепа за алтернативно финансиране и иновативни решения за финансиране като колективно финансиране, „бизнес ангели“ и благотворителни рискови фондове.

6.3.2. Характеристики на потенциалните финансови продукти

6.3.2.1. Участващи финансови посредници

а) По отношение на дълговото финансиране:

Могат да кандидатстват всички видове финансови посредници — включително национални насърчителни банки или институции и други публични посредници, търговски банки, гаранционни дружества, диверсифицирани дългови фондове, предоставящи първостепенно и подчинено финансиране, и лизингови дружества — които са насочени към създаването на нови портфейли от трансакции за финансиране на по-високорискови МСП и/или малки предприятия със средна пазарна капитализация, включително адаптирани към конкретните обстоятелства трансакции за дългово финансиране, насочени към икономически сектори с недостатъчен брой доставчици, в пълно съответствие с приложимото национално законодателство и законодателство на Съюза и със съответните изисквания на Финансовия регламент.

б) По отношение на капиталовото финансиране:

Могат да кандидатстват съществуващи финансови посредници или субекти, които ще бъдат учредени, включително частни капиталови фондове или фондове тип „мечанин“, механизми за съвместно инвестиране, фондове за рисков дълг, фондове за рисков капитал, фондове тип „бизнес ангели“, фондове на фондовете, кръстосани фондове, които могат да предоставят капиталово и квазикапиталово финансиране в области, обхванати от компонента, свързан с МСП, в пълно съответствие с приложимото национално и европейско законодателство и със съответните изисквания на Финансовия регламент.

Мениджърите, съветниците или други подобни лица, свързани с тези посредници, включително заемачи тези длъжности за пръв път, трябва да докажат своя капацитет и умения за извършване на такива инвестиции, способност за набиране на средства и привличане на частен капитал и потенциална способност да осигурят възвръщаемост, включително чрез добра инвестиционна стратегия, която ще привлече повече частни инвестиции в този клас активи.

6.3.2.2. Целеви крайни получатели

а) По отношение на дълговото финансиране:

Подкрепата за дългово финансиране ще се предоставя чрез посредници или пряко от партньора по изпълнението за финансиране основно на МСП, както и на малки предприятия със средна пазарна капитализация, както е определено в Регламента за InvestEU, които не биха получили финансиране от пазара или не биха получили подкрепа в същата степен, наред с другото поради това, че се възприемат като по-високорискови, поради липсата на (достатъчно) обезпечение или поради това, че дейността се извършва в ясно определена икономическа област с недостатъчен брой доставчици, или поради това, че извършват дейности, свързани с приоритетите на политиката на Съюза.

Когато е обосновано, по-насочена подкрепа може да се предоставя на предприятия в конкретен сектор или на предприятия, които извършват дейност в област със специална ориентация на политиката, включително справедливия преход. В тези случаи в рамките на съответните финансови продукти ще бъдат формулирани ясни и недвусмислени критерии за допустимост за иновативни МСП и малки дружества със средна пазарна капитализация. Освен това изискванията за оперативно докладване ще позволят да се установи подкрепата, която се предоставя за този сектор или ориентация на политиката.

б) По отношение на капиталовото финансиране:

По раздел „ЕС“ подкрепя под формата на дялово финансиране ще се предоставя чрез посредници (включително чрез механизми за съвместно инвестиране) на МСП и малки предприятия със средна пазарна капитализация съгласно определенията, съдържащи се в Регламента за InvestEU, и по-конкретно за дейности, които ще спомогнат за постигане на целите на политиката на Съюза, посочени в член 3 от Регламента за InvestEU.

Насочването може да се извършва въз основа на инвестиционната стратегия на мениджъра на фонда, с акцент върху сектори или дейности, свързани с приоритетите на политиката на Съюза, и въз основа на жизнения цикъл на предприятията, въз основа на пазарни оценки.

6.3.2.3. Характеристики на финансовите продукти

Финансовите продукти ще допълват използваните от държавите членки финансови инструменти за МСП на национално и регионално равнище в съответствие с допълнителните изисквания съгласно приложение V към Регламента за InvestEU.

а) По отношение на дълговото финансиране, предоставяно от партньора по изпълнението

Гаранцията от ЕС може да се предоставя за операции по финансиране и инвестиране под формата на:

- а) преки заеми от партньора по изпълнението;
- б) насрещни гаранции, гаранции за рефинансиране на заеми и други договорености за споделяне на риска за гаранционни схеми, изпълнявани от финансови посредници или партньора по изпълнението;
- в) преки гаранции и други договорености за споделяне на риска за финансови посредници или партньори по изпълнението;
- г) пряка инвестиция или заедно с финансов посредник — инвестиционен фонд, инвестиционна схема (схема за съвместни инвестиции) или дружество със специална инвестиционна цел, което инвестира пряко или непряко в първостепенен или подчинен дълг.

Чрез тези договорености гаранцията от ЕС следва да е насочена към намаляване на конкретните трудности, с които се сблъскват жизнеспособните предприятия при достъпа до финансиране, главно поради усещането, че са по-високорискови, или липсата на (достатъчно) обезпечение. Това може да се постигне чрез подкрепа, наред с останалото, на следните трансакции:

- а) финансиране за стартиращи предприятия;
- б) трансакции за финансиране при значително занижени изисквания за обезпечение (или без изисквания за обезпечение) (необезпечено кредитиране);
- в) подчинено финансиране;
- г) трансакции за финансиране с условия или срокове за погасяване, които обикновено не се предоставят от финансовите посредници.

Допустимостта на предложението на финансов посредник за изграждане на портфейл от трансакции за финансиране ще се определя за всеки отделен посредник, а в случай на пряко финансиране — за всеки партньор по изпълнението, по отношение на извършваните от него стопански дейности. По принцип гаранцията от ЕС има за цел да доведе до разширяване на стопанската дейност на финансовия посредник или на партньора по изпълнението, тъй като той ще може да финансира трансакции, които не би финансирал при липсата на гаранцията от ЕС поради по-високия рисков профил на този портфейл. Ако финансовият посредник вече разполага със специализиран продукт за финансиране на по-високорискови МСП, но има ограничена способност да удовлетвори пазарното търсене, гаранцията от ЕС може да се използва, за да се спомогне за значително увеличаване на размера на този продукт за финансиране на по-високорискови МСП.

Трансакции за финансиране, които могат да бъдат включени в портфейлите, ще включват, наред с останалото, инвестиционни заеми, улеснения за оборотен капитал (включително револвиращи), улеснения за търговско финансиране, заеми (включително такива, които са включени или свързани с разплащателна сметка), банкови гаранции, лизингови трансакции, подчинени заеми и първостепенни и подчинени заеми за емитиране на дълг.

б) По отношение на капиталовото финансиране, предоставяно от партньора по изпълнението

Гаранцията от ЕС ще се използва за гарантиране на инвестиции в посреднически фондове за рисков капитал, включително във фонд на фондове и механизми за съвместно инвестиране, които предоставят капитал и квазикапитал на МСП и малки предприятия със средна пазарна капитализация на всеки етап от тяхното развитие, и във фондове, предоставящи дългово финансиране на МСП и малки предприятия със средна пазарна капитализация.

Възможно разработване на допълнителни продукти:

Компонентът, свързан с МСП, ще бъде на разположение също така за създаването на пилотни финансови продукти за преодоляване на неефективност на пазара или неоптималните инвестиционни ситуации или за привличането на повече частни инвестиции (например чрез предоставяне на гаранции на инвеститорите). Такива пилотни схеми, ако са успешни, може впоследствие да бъдат въведени повсеместно. В надлежно обосновани случаи, въз основа на пазарни оценки тези пилотни проекти може да се отклоняват от условията, посочени в раздели 4 и 5 от настоящите инвестиционни насоки.

6.4. Компонент, свързан със социалните инвестиции и уменията

6.4.1. Области на политиката на намеса

Подкрепата по компонента, свързан със социалните инвестиции и уменията, трябва да улеснява внедряването на проекти за засилване на социалното измерение на Съюза, както се подчертава в Европейския стълб на социалните права. Акцентът по компонента, свързан със социалните инвестиции и уменията, е върху генерирането на положително социално въздействие. По-специално, действията по този компонент са насочени към по-силно сближаване, намаляване на неравенствата, повишаване на устойчивостта и приобщаването чрез насърчаване на заетостта и развитието на умения, включително предприемачеството и самостоятелната заетост, социалните предприятия, социалната икономика и социалното приобщаване, подобряване на здравеопазването, благосъстоянието и цялостното качество на живот на гражданите; насърчаване на образователните резултати и предоставянето на умения, и подпомагане на справедливия преход към нисковъглеродна икономика. Действията са насочени също така към увеличаване на достъпа до микрофинансиране и финансиране за социални предприятия и на наличността на такова финансиране, подкрепа на операциите по финансиране и инвестиране, свързани със социални инвестиции, компетенции и умения, и развитие и консолидиране на пазари за социални инвестиции в областите, посочени в член 8, параграф 1, буква г) и в съответствие с член 3, параграф 2, буква г) от Регламента за InvestEU. Компонентът, свързан със социалните инвестиции и уменията, ще улеснява развитието на умения и ключови компетенции, привличането в съответствие, внедряването и по-доброто използване на уменията чрез образование и обучение, включително обучение на работното място и свързани дейности, с цел да се постигнат целите на политиката, заложи в Европейската програма за уменията⁽¹⁰²⁾, Препоръката на Съвета относно професионалното образование и обучение⁽¹⁰³⁾, европейското пространство за образование⁽¹⁰⁴⁾ и Плана за действие в областта на цифровото образование за 2021—2027 г.⁽¹⁰⁵⁾

Допустимите области за операциите по финансиране и инвестиране по компонента, свързан със социалните инвестиции и уменията, са изброени в приложение II към Регламента за InvestEU, по-специално в точка 12. Допустимите области могат да бъдат степенувани по приоритет, в съответствие с раздел 2.3.2.1. от настоящите инвестиционни насоки.

Подкрепа по компонента, свързан със социалните инвестиции и уменията, ще се предоставя за микрофинансиране и за социалните предприятия. В контекста на микрофинансирането микрозаем (или микрокредит) означава заем до 50 000 EUR. Ще се насърчава по-специално предоставянето на инвестиционни суми до 500 000 EUR за социални предприятия, като в същото време по-големи суми в размер до 2 000 000 EUR ще служат за разширяването и разрастването на дейността на тези предприятия.

Подкрепата ще включва също така мерки за насърчаване на равенството между половете и по други признаци, социалното приобщаване, предоставянето и търсенето на умения, образованието, обучението и свързаните услуги, включително развитието на устойчива социална инфраструктура в градските и селските райони. Компонентът ще подкрепя и социална инфраструктура (включително здравна и образователна инфраструктура, както и социалните и студентските жилища), проекти, включващи социални иновации, здравни грижи, грижи за възрастните и дългосрочни грижи, достъп до профилактика, иновативни лечения и възможности за електронно здравеопазване, приобщаване и достъпност, както и културни и творчески дейности със социална цел.

Компонентът, свързан със социалните инвестиции и уменията, ще бъде насочен също така към предоставянето на устойчиво и етично финансиране за крайни получатели, които се сблъскват с ограничения или пречки, засягащи техните човешки права и основни свободи. По-специално той ще бъде насочен към проекти, които включват разумна степен на финансова жизнестойчивост (в бъдеще), но не са достигнали до пазара (или не в достатъчна степен) поради по-високите рискове, липсата на обезпечение, невъзможността за постигане на оптимален мащаб без подкрепа от публичния сектор или други пазарни бариери. Подкрепяните проекти трябва да допринасят за привличането на частни инвестиции за удовлетворяване на незадоволени потребности.

⁽¹⁰²⁾ Съобщение на Комисията „Европейска програма за умения за постигане на устойчива конкурентоспособност, социална справедливост и издръжливост“ (COM(2020) 274 final).

⁽¹⁰³⁾ Препоръка на Съвета от 24 ноември 2020 г. относно професионалното образование и обучение (ПОО) за постигане на устойчива конкурентоспособност, социална справедливост и издръжливост (2020/C 417/01, ОВ С 417, 2.12.2020 г., стр. 1).

⁽¹⁰⁴⁾ Съобщение на Комисията относно постигането на европейското пространство за образование до 2025 г. (COM(2020) 625 final).

⁽¹⁰⁵⁾ Съобщение на Комисията „План за действие в областта на цифровото образование за 2021—2027 г. Приспособяване на образованието и обучението към цифровата ера“ (COM(2020) 624 final).

Операциите по финансиране и инвестиране ще са насочени към осигуряването на **социална инфраструктура** и свързани услуги, които може да се отнасят до:

- а) приобщаващо образование и обучение, включително образование и грижи в ранна детска възраст и свързаните с тях образователна инфраструктура и услуги, алтернативни и приобщаващи грижи за деца, студентски жилища и цифрово оборудване, които са достъпни за всички, насърчаване на цифровата грамотност от първите години на образованието, повсеместно разгръщане и достъп до ИКТ във всички образователни и обучителни институции и инструменти и платформи за дистанционен достъп и дистанционно обучение;
- б) достъпно социално жилищно настаняване;
- в) здравни и дългосрочни грижи, включително клиники, болници, първични здравни грижи, услуги по домовете и полагане на грижи в рамките на общностите;
- г) проекти за здравна инфраструктура, които допринасят за развитието на стратегическа и географски балансирана мрежа от модернизирана, цифровизирана и устойчива инфраструктура за профилактика и здравни грижи, способна да гарантира всеобщ достъп до критична здравна инфраструктура и услуги в целия ЕС. Подкрепяните проекти може да са насочени също така към конкретни спешни нужди, свързани с медицинската помощ и спешното реагиране ⁽¹⁰⁶⁾, чрез създаването на мобилни и полеви медицински пунктове или медицински транспорт;
- д) еманципиращи социални услуги, предоставяни на равнище общност и, където е уместно, по интегриран начин.

Социалната инфраструктура, обикновено финансирана от субекти от публичния сектор или зависими предприятия, е изправена пред значителен недостиг на финансиране. Последните от пандемията от Covid-19 допълнително изостриха тези нужди.

Инвестициите в социална инфраструктура по смисъла на точка 12, буква г) от приложение II към Регламента за InvestEU, насочени към преодоляване на неефективност на пазара или на неоптимални инвестиционни ситуации, могат да включват операции със субекти от публичния сектор. В такъв случай в рамките на гаранционно споразумение може да бъде договорен финансов продукт, предназначен за инвестиции в социална инфраструктура, организирани от субекти от публичния сектор в рамките на компонента, свързан със социалните инвестиции и уменията, за да бъде преодоляна неефективност на пазара, посочена в раздел А, точка 2, буква е) от приложение V към Регламента за InvestEU. Операциите по финансиране и инвестиране в рамките на такъв финансов продукт отговарят на изискванията за допълняемост, определени в член 209, параграф 2, буква б) от Финансовия регламент и в приложение V към Регламента за InvestEU.

Спазването на съответното социално законодателство на европейско, национално или регионално равнище, както е приложимо, е предпоставка за получаването на подкрепа за операциите по линия на фонд InvestEU. Намесите следва да зачитат напълно принципа на субсидиарност, като допълват националните и регионалните схеми за подкрепа, когато съществуват такива. Когато е целесъобразно, услугите, предоставяни от подкрепяните проекти, трябва да се изпълняват на местно равнище в рамките на общностите. По отношение на инфраструктурата в областта на здравеопазването акцентът трябва да се поставя върху разработването на модели, които предвиждат преминаване от институционални грижи към профилактика, първични грижи и грижи в рамките на общността, и към услуги, подкрепящи интегрираните ориентирани към човека грижи и независимия живот, в съответствие с Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания.

⁽¹⁰⁶⁾ Вж. например *Overview of Natural and Man-Made Disasters and Risks the European Union may face* (Обзор на природните и причинените от човека бедствия и рискове пред които може да е изправен Европейският съюз): <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/285d038f-b543-11e7-837e-01aa75ed71a1>.

По отношение на инвестициите в достъпно социално жилищно настаняване силен акцент ще се поставя върху предлагането на решения за жилищно настаняване, които имат за цел да премахнат социалното изключване и които допълват националните или регионалните схеми за подкрепа, когато такива схеми съществуват. За целите на инвестициите, които се подкрепят по линия на фонда InvestEU, под „достъпно социално жилищно настаняване“⁽¹⁰⁷⁾ следва да се разбира жилищно настаняване за лица или групи в неравностойно социално положение⁽¹⁰⁸⁾, които поради ограничените си доходи или социални ограничения живеят в жилища с изключително лоши условия или не могат да намерят жилище при пазарни условия. Когато подкрепата е насочена към хора, които попадат в определението ETHOS за бездомни и изключени от жилищно настаняване лица, предоставянето на социални жилища следва, доколкото е възможно, да следва подход на своевременно предоставяне на жилищно настаняване в съчетание с осигуряване на услуги за подкрепа. Инфраструктурата и услугите следва да са съобразени с приложимите стандарти за качество и конвенциите на ООН и не трябва да водят до сегрегацията и изолацията на определени групи.

В допълнение към решенията за финансиране, които се предоставят от традиционните финансови посредници, предоставянето на услуги в натура също може да направи организации като например образователни и обучителни институции или доставчици на здравни и социални услуги и грижи също допустими да се възползват непряко от гаранцията от ЕС чрез партньор по изпълнението.

В рамките на компонента, свързан със социалните инвестиции и уменията, специален акцент ще се поставя върху приобщаването на **лицата в уязвими ситуации** и техният достъп до качествени услуги, както и върху приобщаването и **достъпността за лицата с увреждания и застаряващото население**.

По компонента, свързан със социалните инвестиции и уменията, също така ще се подкрепят приобщаващото **образование и обучение, включително професионално обучение и свързаните с него услуги**, като тук се включват първоначалното и продължаващото образование и обучение, включително за възрастни, и иновациите в организацията и процесите, включително нови и иновативни бизнес модели. По компонента, свързан със социалните инвестиции и уменията, ще се подкрепят също и новаторски решения в областта на здравеопазването, като например услуги в областта на електронното здравеопазване и нови модели на грижи. Подкрепата ще е насочена към насърчаване на **равенството между половете** и равенството по други признаци и към стимулиране на самостоятелната заетост и насърчаване на социалната интеграция на лицата в уязвими ситуации, включително граждани на трети държави.

Специално внимание трябва да се обръща на **социалните предприятия** и техните дейности, като разширяване на инициативи, стимулиране на развитието на цифрови и предприемачески умения за групи в неравностойно положение с цел преодоляване на различията между половете и други различия в тези области. Подкрепата по компонента, свързан със социалните инвестиции и уменията, ще е насочена към преодоляване на неефективност на пазара в целия Съюз по отношение на финансирането на социалните предприятия и социалното въздействие, микрофинансирането, недостига на финансиране в областта на здравеопазването, грижите за възрастни хора, образованието и жилищното настаняване и иновациите чрез осигуряване на по-силна намеса от страна на Съюза и по-ефикасно изпитване на пазара с цел да се увеличи социалното измерение на Съюза.

По компонента, свързан със социалните инвестиции и уменията, ще се предоставя подкрепа за **търсенето и предлагането на умения** с цел преодоляване на недостига на умения на крайните получатели или подобряване на използването на уменията и стимулиране на пазарите за инвестиране в умения.

Консултантската подкрепа може също така да допринесе за изследване на нови начини за предоставяне на социални услуги и най-общо да спомогне да бъдат развити предлагането и търсенето на умения в съответствие с Регламента за InvestEU.

По отношение на **микрофинансирането** целта на политиката е да се насърчат качествена устойчива заетост и социално приобщаване чрез подкрепа за създаването на работни места и дейности за генериране на доходи, по-специално за лица в уязвими ситуации, които желаят да създадат или да развият микропредприятие, включително под формата на самостоятелна заетост. В допълнение, финансовите посредници, които извършват дейност в областта на микрофинансирането, трябва да

⁽¹⁰⁷⁾ Проектите за достъпно социално жилищно настаняване може да включват следните операции:

- a) предоставяне на нов, несегрегирани и достъпен социален жилищен фонд под наем чрез едно или повече от следните действия:
 - строителство на нови сгради;
 - обновяване или преобразуване на съществуващи сгради;
 - снабдяване с индивидуални жилища от частния пазар на жилища (чрез закупуване или посредничество);
- b) създаване на агенция за отдаване под наем на социални жилища;
- v) предоставяне на решения, които съчетават своевременно предоставяне на жилища под наем с насърчаване на разположени в близост услуги за подкрепа (т.е. предоставяне на място или с осигурен лесен достъп);
- г) приспособяване на съществуващия социален жилищен фонд към нуждите на лицата с увреждания, включително жилища, обитавани от техните собственици;
- д) целенасочена подкрепа за маргинализирани общности, живеещи в изключително лоши жилищни условия, включително жилища, обитавани от техните собственици.

⁽¹⁰⁸⁾ Както са определени на национално, регионално или местно равнище, както е приложимо, и/или от икономическия и социален контекст.

гарантират прякото или косвеното предоставяне на нефинансови услуги, като услуги за развитие на стопанската дейност (менторство, наставничество и обучение), които са неразделна част от микрофинансирането. Условието, като например цената на заемането (включително процентът на кредитиране) и изискванията за обезпечение за микрофинансиране, които се подкрепят пряко или непряко в рамките на InvestEU, трябва да отразяват ползата от подкрепата и да могат да се обосноват от гледна точка на основните рискове и реалната цена на финансирането, свързано с даден кредит.

Като предварително условие за получаване на подкрепа от фонда InvestEU финансовите посредници, предоставящи микрофинансиране, трябва да се ангажират със спазването (в случай на небанкови институции) или да потвърдят ангажимента си (в случай на банки) за спазване на Европейския кодекс за добри практики при предоставянето на микрокредити⁽¹⁰⁹⁾, за да се гарантират високи етични стандарти на кредитиране, наред с другото, по отношение на управлението и защитата на клиентите. Финансовите посредници следва да се стремят да не допускат свръхзадължениост на лица и предприятия като, наред с другото, вземат предвид техния капацитет за погасяване и гарантират допустима цена на кредитирането.

Подкрепата по компонента, свързан със социалните инвестиции и уменията, ще бъде в съответствие с целите по ЕСФ+, включително с предложените в него оперативни цели за подкрепа на развитието на пазарната екосистема, свързана с предоставянето на финансиране за социални предприятия и микрофинансиране за микропредприятията във фазите на започване на дейност и развитие, по-специално тези, които наемат лица в уязвими ситуации. В рамките на ЕСФ+ Комисията ще предостави също така насоки за развитието на социалната инфраструктура (включително жилищното настаняване, здравеопазването, детските грижи, дългосрочните грижи и образованието и обучението), необходими за изпълнението на Европейския стълб на социалните права. Участието в ЕСФ+ обаче не е предварително условие за достъп до подкрепа от фонд InvestEU.

Подкрепата по компонента, свързан със социалните инвестиции и уменията, ще бъде насочена също така към **социалните иновации**, които може да включват иновативни социални решения и схеми, целящи насърчаване на **социалните въздействия и резултати**, за да се спомогне за постигането на целите на политиката на този компонент.

При преследването на тези цели следва да се насърчава **съчетаването на подкрепа по фонд InvestEU с финансов принос от донори, филантропи, фондации и други участници от частния сектор**. Фондът InvestEU ще има за цел да се повиши ангажираността на частния сектор, което ще спомогне за изпълнението на Европейския стълб на социалните права, подкрепяйки, наред с другото, качествена заетост, приобщаващото образование и обучение, здравеопазването, социалното приобщаване и активното участие в обществото, както и достъпността и приобщаването на хората с увреждания. Участниците от частния сектор ще имат възможност да допринесат за целите на компонента, свързан със социалните инвестиции и уменията, чрез преки вноски (дарения, подлежащи на възстановяване и неподлежащи на възстановяване форми на подкрепа) и/или съвместни инвестиции в проектите или финансовите посредници, подкрепяни непряко от фонда InvestEU.

Аналогично се насърчава **групирането на по-малки проекти**, тъй като много проекти в социалната сфера са твърде малки, за да привлекат интереса на частните инвеститори или да използват по-ефикасно публичните средства. Така например реформите в областта на социалната политика може да включват изграждането на социална инфраструктура и изпълнението на социални услуги, като например във връзка с нови модели на социални услуги, грижи и здравеопазване, намиращи се на няколко местонахождения в юрисдикцията на национален или регионален орган, чрез редица малки по размер проекти. Може да е необходимо малките проекти да се групират в едно инвестиционно предложение, за да се повиши интересът на инвеститорите. Групирането може да включва:

- a) групиране на малки проекти за социална инфраструктура, технологии или социални услуги в общо инвестиционно предложение, което включва редица подпроекти в различни местонахождения;
- б) групиране на инвестиционните нужди от социална инфраструктура, технологии и социални услуги в общ проект или инвестиционно предложение. Това може да изисква съчетаване на финансови източници или инструменти;
- в) групиране на инвестиционни нужди от социална инфраструктура и услуги в по-голям инвестиционен механизъм за обновяване или развитие на градските и селските райони, насочени към социално приобщаване, или по схеми за „гражданско съфинансиране“.

Действията, описани в букви а)–в) от предишния параграф, може да се допълват от **съпътстващи мерки**, които имат за цел i) да помогнат на организаторите на проекти и на финансовите посредници да развият умения за разработване на инвестиционни стратегии, за смесено или хибридно финансиране, планиране и групиране на проекти; ii) да подпомогнат развитието на социални новатори, социални предприятия, инвеститори в проекти със социално въздействие и филантропи, включително филантропи в областта на рисковия капитал; и iii) да създадат общоевропейска мрежа от центрове за връзка и

⁽¹⁰⁹⁾ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=bg&pubId=8312&furtherPubs=yes>.

наставничество за социално въздействие и социални иновации, иновативни образователни и обучителни услуги, като предоставяне на насоки, умения за прогнозиране, оценки на умения и услуги за валидиране или услуги, които помагат за постигане на съответствие между търсенето и предлагането на умения, както и партньорства между образованието и бизнеса и центрове за върхови постижения, включително центрове за върхови професионални постижения.

Тези действия могат да бъдат допълнени също така със събирането на данни от целия ЕС във връзка с неефективност на пазара или неоптимални инвестиционни ситуации в областите на политиката, свързани с компонента за социалните инвестиции и уменията, и с тяхното публично оповестяване.

6.4.1.1. Стратегически инвестиции в рамките на компонента, свързан със социалните инвестиции и уменията

Подкрепата за **образованието и обучението** ще е насочена по-специално към проекти, които допринасят за цифровизацията на европейските образователни и обучителни системи, включително за насърчаване на цифровата грамотност от първите години на образованието, повсеместно внедряване и достъп до ИКТ в образователните и обучителните институции и инструменти и платформи за дистанционен достъп и дистанционно обучение. Подкрепяните дейности следва да са насочени също така към други програми за цифровизация, позволяващи доживотен и приобщаващ достъп и подкрепа на цифрови умения и решения за всички социални групи и възрасти. Освен това подкрепата за образованието и обучението следва да улесни развитието на нови умения и укрепването на съществуващите умения, с което ще се гарантира ефективното функциониране на стратегическите и критичните дейности, посочени в раздели 6.1.1.8 и 6.2.1.1 от настоящите инвестиционни насоки.

6.4.2. Характеристики на потенциалните финансови продукти

6.4.2.1. Участващи финансови посредници

а) По отношение на дълговото финансиране:

Могат да кандидатстват финансови посредници, в това число национални насърчителни банки и институции, търговски банки, гаранционни дружества и институции, диверсифицирани дългови фондове, предоставящи първостепенно и подчинено финансиране, институции за микрофинансиране, лизингови дружества, платформи за колективно кредитиране и колективно финансиране, дружества със специална инвестиционна цел, механизми за съчетано финансиране, фондове или схеми за съвместно инвестиране, небанкови финансови институции, включително заемни фондове, доставчици на „гъргелив капитал“ като кооперации, кредитни съюзи, застрахователни дружества, пенсионни фондове, фондове за дялово участие/ „бизнес ангели“, фондове на фондовете.

Допустими са също субекти, формиращи пазара на социалните инвестиции (включително посредници за инвестиционна готовност и изграждане на капацитет, които извършват дейности в сферата на микрофинансирането и финансирането на социални предприятия, финансови технологични дружества, институции за висше образование, университети, научноизследователски центрове и общностите за знания и иновации на Европейския институт за иновации и технологии, фондации, платформи за колективно финансиране и институции за професионално образование и обучение, включително центрове за върхови професионални постижения и партньорства между образователните институции и предприятията). Могат да кандидатстват и други групи инвеститори, включително корпоративни инвеститори, инвеститори за социално въздействие, (социални) „бизнес ангели“, образователни предприемачи (например масови отворени онлайн курсове), филантропи и филантропи в областта на рисковия капитал.

Могат да кандидатстват други публични посредници и посредници, които извършват дейност в областта на социалната инфраструктура, финансирането на социални предприятия и в областта на социалната икономика (като етични или алтернативни банки, кооперативни банки), които са в състояние да предоставят финансиране в допустимите области, обхванати от компонента, свързан със социалните инвестиции и уменията, в пълно съответствие с приложимото национално и европейско законодателство и със съответните изисквания на Финансовия регламент.

Потенциалните публични финансови посредници, посочени в настоящите насоки, също може да играят роля при съчетаването на подкрепа от фонда InvestEU с други централни програми на ЕС за финансиране и фондове при споделено управление.

б) По отношение на капиталовото финансиране:

Финансовите посредници могат да включват, наред с други субекти, национални насърчителни банки и институции, търговски банки, гаранционни дружества и институции, заемни фондове, дългови фондове, пенсионни фондове, институции за микрофинансиране, лизингови дружества, платформи за колективно кредитиране и привличане на капитал, дружества със специална инвестиционна цел, механизми за съчетано финансиране, фондове или схеми за съвместно инвестиране.

Допустимите финансови посредници за капиталово финансиране могат да включват също така небанкови финансови институции, включително доставчици на „гърпелив“ капитал като кооперации, кредитни съюзи, застрахователни дружества, както и субекти, които ще бъдат учредени, фондове на фондовете, фондове за дялово участие, фондове за рисков капитал, фондове тип „бизнес ангели“, фондове за трансфер на технологии, фондове или схеми за съвместни инвестиции, фондове за рисков дълг, други механизми или схеми, които предоставят инвестиции в капиталови и квазикапиталови инструменти, хибридни дългово-капиталово инструменти и други форми на финансиране тип „мечанин“.

Допустими за подкрепа могат да бъдат също така субекти, формиращи пазара на социалните инвестиции (включително посредници за готовност за инвестиции и изграждане на капацитет, които извършват дейности в сферата на микрофинансирането и финансирането на социални предприятия, финансови технологични дружества, институции за висше образование, университети, научноизследователски центрове и общностите за знания и иновации на Европейския институт за иновации и технологии, фондации, платформи за колективно финансиране и институции за професионално образование и обучение, включително центрове за върхови професионални постижения и партньорства между образованието и бизнеса). Други групи инвеститори — включително корпоративни инвеститори, инвеститори в социално въздействие, (социални) „бизнес ангели“, образователни предприемачи (например масови отворени онлайн курсове), филантропи и филантропи в областта на рисковия капитал могат да действат като финансови посредници в пълно съответствие с приложимото национално и европейско законодателство — когато са в състояние да създават проекти или инвестиционни портфейли в областите, обхванати от компонента, свързан със социалните инвестиции и уменията.

Мениджърите на финансови посредници (включително заемашите такива длъжности за пръв път) трябва да докажат своя капацитет и опит за извършването на такива инвестиции в областта по компонента, свързан със социалните инвестиции и уменията, както и способността си да набират средства и привличат частен капитал, както и потенциалната способност да станат финансово жизнеспособни (включително чрез стабилна инвестиционна стратегия), за да привлекат повече частни инвестиции в конкретния клас активи.

6.4.2.2. Целеви крайни получатели

Компонентът, свързан със социалните инвестиции и уменията, е съсредоточен върху намесите за подкрепа в различни области на политиката и следователно е насочен към широк кръг крайни получатели, които могат да включват:

- a) физически лица:
 - i) лица в уязвими ситуации (например лица, изпитващи или изложени на риск от социално изключване, включително лица, които са бездомни или които живеят в изключително лоши жилищни условия, лица, които са изгубили или са изложени на риск да изгубят работата си, или се сблъскват със затруднения да навлязат или да навлязат отново на пазара на труда, лица от малцинствени групи, граждани на трети държави, лица в неравностойно положение по отношение на достъпа им до традиционния кредитен пазар, които желаят да започнат или да развият свои собствени микропредприятия);
 - ii) деца, родители, учители и училищни администратори;
 - iii) потенциални или настоящи студенти и обучаващи се (включително възрастни обучаващи се).
- b) предприятия:
 - i) микропредприятия, включително самостоятелно заети лица, особено микропредприятия, които наемат уязвими лица;
 - ii) социални предприятия;
 - iii) публични предприятия;
 - iv) МСП;
 - v) други дружества от частния сектор.
- v) доставчици на услуги за образование и обучение и свързани услуги, включително европейски университети, училища, образователни и обучителни институции, включително центрове за върхови професионални постижения и доставчици на образование и грижи от ранна детска възраст;
- г) дружества със специална инвестиционна цел;
- д) асоциации, фондации, взаимни застрахователни фондове и кооперации;
- е) неправителствени организации;
- ж) държавни органи;
- з) здравни органи, доставчици на здравни услуги, доставчици на социални услуги, доставчици на технологии, медицински специалисти, пациенти, частни лица;
- и) в областта на социалната инфраструктура целевите крайни получатели могат да бъдат организатори на проекти, държавни предприятия, управители на сгради/съоръжения, доставчици на социални жилища, публично-частни партньорства.

Операциите по финансиране и инвестиране ще подкрепят също така проекти на организации от частния и публичния сектор, които извършват дейност в областта на социалното инвестиране или се нуждаят от такова инвестиране.

Тези организации включват, наред с останалото, МСП, големи дружества, кооперации, фондации, филантропии в областта на рисковия капитал, предприятия, които имат за цел постигане на въздействие, образователни и обучителни институции и доставчици, предприятия с троен баланс, местни и общински органи.

Техните дейности обхващат различни сектори и подсектори, включително, наред с другото, интелигентна и приобщаваща мобилност, обновяване на градските райони, социално-икономическо съживяване, изграждане на общности в селските райони и солидарност между поколенията, приобщаващи общности, бездомничество, интегриране на лица в уязвими ситуации, включително хора с увреждания, затруднения в психичното здраве и деменция, развитие на общността, интеграция на граждани на трети държави за преодоляване на демографските и миграционните предизвикателства и за интегриране на нови населения, както и цифрово приобщаване и предприемачески умения.

6.4.2.3. Общи финансови продукти

Подкрепата от фонд InvestEU ще бъде подплатена с обща бюджетна гаранция от ЕС, обхващаща финансови продукти, които са насочени към диверсифициран портфейл от рискове. Тя може да включва, наред с другото, банкови гаранции, заеми, собствен капитал, дълг тип „мечанин“, специални фондове и инвестиционни платформи (които може да имат многослойна структура на транш „първа загуба“, транш тип „мечанин“ и първостепенен дълг), инвестиционна подкрепа по договорни схеми и партньорства за социални резултати, оборотен капитал, подкрепа за придобиване на материални и нематериални активи и лизингови трансакции. Трансакциите по финансирането следва да бъдат с минимален падеж от 12 месеца, но за специфични сегменти с обичаен падеж под средния, например микрофинансиране, минималният падеж може да бъде намален на до 3 месеца. Специално внимание ще се обръща на предоставянето на „търпелив“ капитал, при който в очакването за създаване на дългосрочна стойност има отказ от незабавна възвръщаемост.

Това може да се извърши, наред с другото, чрез специални инвестиционни механизми, с които се предоставят заеми, собствен капитал, хибриден капитал и инструменти за споделяне на риска за посредници или пряко финансиране за крайни получатели.

Гаранциите ще дадат възможност на партньорите по изпълнението и на посредниците да се насочат към крайните получатели, посочени в раздел 6.4.2.2, при по-добри финансови и нефинансови условия, отколкото биха имали без гаранцията, прехвърляйки по този начин ползата, произтичаща от намесата на ЕС. Възможността за намаляване на рисковата премия, заплащана от крайните получатели, може да бъде разгледана по специално за операциите, подкрепяни от фонд InvestEU в рамките на компонента, свързан със социалните инвестиции и уменията. В допълнение, в зависимост от рисковия профил на активите (често от нематериален характер) по компонента, свързан със социалните инвестиции и уменията, ще е възможно гаранцията да обхване транш „първа загуба“.

Подкрепа може да се предоставя за пилотни договорни схеми за социални резултати, включително инвестиции в схеми за плащане въз основа на резултатите и облигации за социално въздействие в конкретни области, в които органите за обществени поръчки (или също частни органи) преследват социални въздействия, основани на предварително определени социални резултати, ако те водят до допълняемост съгласно приложение V към Регламента за InvestEU. Те ще включват поемане на риск от страна на частния сектор и не могат да попадат в обхвата на социалните услуги от първа необходимост, за които държавните органи би следвало да се намесят в случай на неизпълнение. При тези условия възможните области на намеса могат да включват достъп до образование и обучение, здравеопазване и грижи, миграция и интеграция на граждани на трети държави, услуги за заетост, услуги за усъвършенстване на уменията и социални услуги. Когато намесата е насочена към социални услуги, могат да бъдат стартирани пилотни договорни схеми за социални резултати, за да се провери дали една иновативна намеса е ефективна и приспособима. Тези схеми следва да осигуряват прозрачност по отношение на създаването, функционирането и наблюдението на тяхната ефективност.

а) По отношение на дълговото финансиране, предоставяно от партньора по изпълнението

Дълговите инструменти, подкрепяни от гаранцията от ЕС чрез партньори по изпълнението и финансови посредници, ще са предназначени предимно за проекти, които срещат затруднения при намирането на дългово финансиране на пазара поради, наред с другото, липсата на обезпечение, кредитната история или високорисковия профил, или поради ниската очаквана възвръщаемост.

Гаранцията от ЕС може да бъде предоставяна за операциите по финансиране и инвестиране под формата на:

- а) пряк дълг (включително подчинени заеми), облигации, необезпечено кредитиране, необезпечени заеми, корпоративни заеми, инвестиции тип „мечанин“, първостепенни заеми и кредитни линии;

- б) кредитно подобрене за нови инвестиции (по проектни облигации, банкови кредити или комбинация от двете) и заеми за проекти за социална и образователна инфраструктура, корпоративни заеми или първостепенен дълг и подчинени заеми за дружества със специална инвестиционна цел и ПЧП (в схеми за проектно финансиране);
- в) дълг чрез финансов посредник, включително рамкови заеми, отпуснати чрез финансови посредници и включващи множество крайни получатели;
- г) (насрещни) гаранции, гаранции за рефинансиране на заеми, финансирани гаранции и други договорености за споделяне на риск по схеми, изпълнявани от финансови посредници, и гаранции (финансирани или нефинансирани) за финансиращи трети страни;
- д) гаранционни продукти, обхващащи новоотпуснати заеми, по които може — при спазване на приложимите разпоредби и, ако е приложимо, със съгласието на съответните национални регулатори — да се предоставя регулаторно капиталово облекчение за финансови посредници;
- е) целенасочени гаранционни механизми, които могат да бъдат разработени с цел създаване на условия и подпомагане на социални инвестиции от дарителската база на фондации и филантропски организации, с което се допринася за намаляване на риска, свързан с тези инвестиции, и за преследване на определено равнище на възвръщаемост. Тези механизми обикновено ще са свързани с ангажимента за изразходване на възвръщаемостта, постигната от инвеститорите при използването на гаранцията, за безвъзмездни средства и неподлежаща на възстановяване подкрепа, съгласувана с приоритетните за финансиране области по линия на InvestEU.

б) по отношение на капиталовото финансиране, предоставяно от партньора по изпълнението

Капиталовото финансиране трябва да се използва за достигане на критична маса и да осигурява на финансиращите структури гъвкавост, която обикновено се асоциира с банковото кредитиране. Капиталовите операции могат да привлекат различни видове „гъргел“ капитал, който се използва от стартиращи предприятия във всички сектори на етапите преди етапа на получаване на достъп до банковото финансиране. Те могат да позволят на социалните предприятия постепенно да се разграничат от подхода на финансиране, основан на безвъзмездни средства, и да повишат своя потенциал за иновации и растеж.

Потенциалните капиталови продукти, които може да бъдат обхванати от гаранцията от ЕС, включват:

- а) **(не)преки капиталови и квазикапиталови инвестиции**, хибридно дългово-капиталово финансиране и други форми на финансиране тип „мечанин“ в частни или публични капиталови фондове, частни дългови фондове, фондове за рисков капитал, финансови посредници, като например институции за микрофинансиране и доставчици на социално финансиране (напр. с цел изграждане на капацитет, за подкрепа за фондове, свързани с инкубатори, акселератори или предоставящи инкубационни услуги за социални предприятия и социални новатори, включително доставчици на новаторски услуги за образование, обучение и свързани услуги, или за съвместни инвестиции със социални „бизнес ангели“ и филантропи в областта на рисковия капитал и за подкрепа на някои иновативни финансови решения). При определени специфични обстоятелства може също така да се разгледа възможността за преминаване от традиционния принцип *pari passu* към асиметричен модел на разпределение на риска и възвръщаемостта;
- б) **преки дялови участия**, акционерен капитал, подлежащи на преобразуване акционерни заеми и съчетаване на различни видове дялови участия, емитирани за инвеститорите. Трябва да се разгледа и възможността да се позволи асиметрично споделяне на възвръщаемостта и риска;
- в) открити дялови участия, латентни участия, акционерни заеми и съчетаване на различни видове капиталови участия, емитирани за инвеститорите, и дарения, включително усъвършенствани подлежащи на възстановяване и неподлежащи на възстановяване форми на подкрепа. Тези продукти не следва да включват права на гласуване или права на управление за инвеститорите (включително съвместните инвеститори).

Партньорите по изпълнението, които се възползват от гаранцията от ЕС, следва да се нареждат най-малко *pari passu* с другите инвеститори. Въпреки това в рамките на компонента, свързан със социалните инвестиции и уменията, когато е надлежно обосновано, принципът *pari passu* може да не се прилага, т.е. инвестициите на партньорите по изпълнението, които се възползват от гаранцията от ЕС, може да са в подчинена позиция, както и асиметрични по отношение на риска и приходите по каскадния метод.

Пулът от инвеститори, които желаят да инвестират в социалните инструменти, понастоящем е ограничен с оглед на възприетията за възвръщаемост и риск. По-специално, изпълнението на програмата няма да е насочено към постигането на максимална възвръщаемост, а по-скоро на норма на възвръщаемост, която е достатъчна да гарантира **съгласуване на стимулите и участието на инвеститорите**. С оглед на това, че акцентът ще бъде по-скоро върху получаването на социална, отколкото на финансова възвръщаемост, е възможно целевата портфейлна възвръщаемост на дадена операция да възлиза на 0 %.

6.4.2.4. Тематични финансови продукти

Тези продукти са под формата на пилотни финансови продукти и платформи за преодоляване на неефективност на пазара или неоптимални инвестиционни ситуации, за ускоряване на развитието на пазара на социални инвестиции или привличане на повече частни инвестиции и за допринасяне към създаването на съобразени с индивидуалните потребности решения за социално въздействие ⁽¹¹⁰⁾.

В случай на финансиране от партньора по изпълнението в подкрепа на институциите за микрофинансиране и доставчиците на социално финансиране за целите на изграждането на капацитет, изискването партньорът по изпълнението да предоставя финансов принос към собствените ресурси в размер на 5 % за транша „първа загуба“, както е посочено в раздел 4.2.2 по-горе, не се прилага.

⁽¹¹⁰⁾ Напр. чрез предоставяне на гаранции за инвеститори, създаване на механизми за ускоряване на изплащането за мениджърите на механизми за социално въздействие или за разработване на механизми за стимулиране на социално въздействие за социални предприятия).